

MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

71 nci Birleşim

10 . 3 . 1967 Cuma

İçindekiler

	Sayfa	Sayfa
1. — Geçen tutanak özeti	95	
2. — Gelen kâğıtlar.	95:96	
3. — Yoklama	96	
4. — Başkanlık Divanının Genel Kurula sunuşları	96	
1. — 334 sayılı Anayasanın kabulünden önce yapılmış bulunan, T. B. M. M. ne ait, gizli oturum tutanaklarının yayınlanamaması için Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisinden ayrı ayrı karar alınmasına dair Başkanlık Divanı sunuşu.	96:98	
2. — Maliye Bakanı Cihat Bilgehan'ın, Serbest Malî Müşavirlik kanun tasarısının, havale edilmiş olduğu komisyonlardan seçilecek dörder üyeden kurulu geçici bir komisyonda görüşülmesine dair önergesi (4/150) (1/166)	98:99	
3. — Bayındırlık Komisyonu Başkanlığının, Kayseri Milletvekili Feyyaz Köksal ve 29 arkadaşının, Türkiye Mühendis ve Mimar Odaları kurulmasına ve 6235 ve 7303 sayılı kanunların yürürlükten kaldırılmasına dair kanun teklifinin havale edilmiş olduğu Bayındırlık, Adalet ve Plân komisyonlarından seçilecek 5 er üyeden kurulu bir Geçici Komisyonda görüşülmesine dair tezkeresi (3/609) (2/413)	99	
4. — Bursa Milletvekili Sadrettin Çanga'nın, 106 arkadaşıyla birlikte verdiği bölge tiyatroları kanun tekliflerinin Maliye, İçişleri, Millî Eğitim ve Plân komisyonlarından seçilecek 5 er üyeden kurulu bir Geçici Komisyonda görüşülmesine dair önergesi (4/152) (2/8)	99:100	
5. — Tarım Komisyonu Başkanlığının, Kayseri Milletvekili Feyyaz Köksal ve 29 arkadaşının, Türkiye Mühendis ve Mimar Odaları kurulmasına ve 6235 ve 7301 sayılı kanunların yürürlükten kaldırılmasına dair kanun tasarısını görüşecek olan Geçici Komisyona Tarım Komisyonundan da üye alınmasına dair önergesi (4/154) (2/413).	100:101	
6. — Tarım Bakanı Bahri Dağdaş'ın, Tarım Bakanlığı Teşkilâtında çalışan veteriner hekimlere tazminat verilmesine dair kanun tasarısının Tarım ve Plân ko-		

Sayfa	Sayfa
<p>misyonlarından seçilecek 5 er üyeden kurulu bir Geçici Komisyonda görüşülmesi hakkında önergesi (4/151) (1/337) 101</p> <p>7. — Millî Eğitim Komisyonu Başkanlığının, 5441 sayılı Devlet Tiyatrosu kuruluşu hakkındaki Kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesine, bir maddenin kaldırılmasına ve bu kanuna bazı maddelerin eklenmesine dair kanun tasarısı ile Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü kuruluşu hakkında kanun tasarısının bir Geçici Komisyonda görüşülmesine dair tezkeresi, adı geçen tasarıların Bölge Tiyatroları kanun teklifini görüşmek üzere kurulan Geçici Komisyona havalesine dair önergesi (4/153) (1/332, 333) (2/8) 101:102</p> <p>8. — Millî Eğitim Bakanı Orhan Deniz'in, Karadeniz Teknik Üniversitesi adıyla Trabzon'da bir üniversite kurulması hakkındaki Kanunun ve buna ek 336 sayılı Kanunla, 535 sayılı Kanunun bazı maddelerine birer fıkra eklenmesi ve bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkındaki kanun tasarısının, havale edilmiş olduğu Millî Eğitim ve Plân komisyonlarından seçilecek yedişer üyeden kurulu bir Geçici Komisyonda görüşülmesine dair önergesi, (4/149) (1/338) 102</p> <p>9. — Bütçe ve Plân Komisyonu Başkanlığının; Millet Meclisi gündeminin öncelikle görüşülmesi kararlaştırılan işlerin 5 nci maddesinde bulunan Antalya Milletvekili İhsan Ataöv'ün, gece öğretimi yapan yüksek dereceli İstanbul Akşam Teknik Okulunda görevlendirilecek öğret-</p>	<p>menler ile asistanlara ve diğer personele verilecek ek ücret kanun teklifinin komisyona geriverilmesine dair tezkeresi (4/148) (2/166) 102:103</p> <p>10. — Enerji ve Tabii Kaynaklar Komisyonu Başkanlığının, Mühendisler Odaları hakkındaki kanun teklifini görüşecek Geçici Komisyona Enerji ve Tabii Kaynaklar Komisyonundan da üye alınmasına dair tezkeresi, (4/155) 103</p> <p>11. — Sayın üyelerden bazılarına izin verilmesine dair Başkanlık tezkeresi (3/606) 103</p> <p>12. — Vazife ile yurt dışına giden Dışişleri Bakanı İhsan Sabri Çağlayangil'e İçişleri Bakanı Faruk Sükan'ın vekillik edeceğine dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/608) 103:104</p> <p>13. — Vazife ile yurt dışına gidecek olan Devlet Bakanı Kâmil Ocak'a Devlet Bakanı Refet Sezgin'in vekillik etmelerinin uygun görüldüğüne dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/607) 104</p> <p>5. — Görüşülen işler 104</p> <p>1. — Deniz İş kanunu tasarısı ve Tarım, Ulaştırma, Sanayi, Millî Savunma, Sağlık ve Sosyal Yardım, Bayındırlık, İçişleri, Ticaret, Adalet, Çalışma ve Plân komisyonlarından seçilen 2 şer üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu (1/233) (S. Sayısı: 161) 104:126,128:138</p> <p>2. — Alman uyruklu Wilfried Herbrecht'in geri kalan cezasının affı hakkında kanun tasarısı ve Adalet Komisyonu raporu (1/243) (S. Sayısı: 171) 126:128</p>

1. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Adlar okunmak suretiyle yapılan yoklama sonunda çoğunluk olmadığı, bir saat sonra da çoğunluğun hâsıl olmasının ihtimal içinde bulunmadığı anlaşıldığından, 10 . 3 . 1967 Cuma günü saat 15 te toplanılmak üzere Birleşime saat 15,30 da son verildi.

Başkan
Başkanvekili
Nurettin Ok

Kâtip
Denizli
Fuat Avcı

Kâtip
Ankara
Ali Rıza Çetiner

SORULAR

Yazılı sorular

1. — Yozgat Milletvekili Yusuf Ziya Bahadın'ın, muvakkat öğretmenlerin sayısına dair yazılı soru önergesi, Millî Eğitim Bakanlığına gönderilmiştir. (7/342)

2. — Diyarbakır Milletvekili Tarık Ziya Ekinci'nin, İskenderun'da kurulan buğday şulandırma tesisine dair yazılı soru önergesi, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına, Tarım Bakanlığına ve Ticaret Bakanlığına gönderilmiştir (7/343)

2. — GELEN KÂĞITLAR

Tasarı

1. — Kara Avcılığı kanunu tasarı (1/339) (İçişleri, Turizm ve Tanıtma, Adalet, Tarım ve Plân komisyonlarına)

hakkında kanun teklifi (2/464) (Gümrük ve Tekel, Adalet ve Plân komisyonlarına)

6. — Elâzığ Milletvekili Nurettin Ardıçoğlu'nun, Kamulaştırma bedelleriyle kurulacak sanayi tesislerinin vergiden muaflikları hakkında kanun teklifi (2/465) (Enerji ve Tabii Kaynaklar, Maliye ve Plân komisyonlarına)

Teklifler

2. — Adana Milletvekili Kemal Sarıbrahimoğlu'nun, Sahiller hakkında kanun teklifi (2/461) (İçişleri, Turizm ve Tanıtma ve Plân komisyonlarına)

3. — Afyon Karahisar Milletvekili Murat Öner ve 43 arkadaşının, Afyon Karahisar iline bağlı Başmakçı adıyla ilçe kurulması hakkında kanun teklifi (2/462) (İçişleri ve Plân komisyonlarına)

4. — İzmir Milletvekili Mustafa Uyar ve iki arkadaşının, 780 sayılı Bâzı suç ve cezaların affı hakkındaki Kanununun 7 ne maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun teklifi (2/463) (Adalet Komisyonuna)

5. — İzmir Milletvekili Mustafa Uyar ve üç arkadaşının, Kaçakçılığın men ve takibi hakkındaki 1918 sayılı Kanununun 6846 sayılı Kanunla değişik 60 ne maddesinde değişiklik yapılması

Tezkereler

7. — İstanbul Milletvekili Çetin Altan'ın, yasma dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi (3/601) (Anayasa ve Adalet komisyonlarından mürekkep Karma Komisyona)

8. — İstanbul Milletvekili Çetin Altan'ın, yasma dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi (3/602) (Anayasa ve Adalet komisyonlarından mürekkep Karma Komisyona)

9. — İstanbul Milletvekili Çetin Altan'ın yasma dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi (3/603) (Anayasa ve Adalet komisyonlarından mürekkep Karma Komisyonununa)

10. — İstanbul Milletvekili Çetin Altan'ın yasa dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi (3/604) (Anayasa ve Adalet komisyonlarından mürekkep Karma Komisyonu)

11. — İstanbul Milletvekili Çetin Altan'ın yasa dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi (3/605) (Anayasa ve Adalet komisyonlarından mürekkep Karma Komisyonu)

Raporlar

12. — Tarım Bakanlığı Ziraat İşleri Genel Müdürlüğü ile Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Genel Müdürlüğüne bağlı kurum, okul ve kuruluşlara döner sermaye verilmesi hakkında kanun tasarısı ile Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir ve 9 arkadaşının kanun teklifi ve Tarım ve Plân komisyonlarından 7 şer üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu. (1/259, 2/71) (Gündeme) (S. Sayısı : 227)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma saati : 15,00

BAŞKAN — Başkanvekili Nurettin Ok

KÂTIPLER : Fuat Avcı (Denizli), Ali Rıza Çetiner (Ankara)

BAŞKAN — Millet Meclisinin 71 nci birleşimini açıyorum.

3. — YOKLAMA

BAŞKAN — Yoklama yapılacak, sayın üyeler lütfen beyaz düğmelere bassınlar.
(Yoklama yapıldı.)

BAŞKAN — Gerekli çoğunluğumuz mevcuttur, müzakereye başlıyoruz.

4. — BAŞKANLIK DIVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — 334 sayılı Anayasanın kabulünden önce yapılmış bulunan, T. B. M. M. ne ait, gizli oturum tutanaklarının yayınlanabilmesi için Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisinden ayrı ayrı karar alınmasına dair.

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlarım, Türkiye Büyük Millet Meclisine ait gizli celse zabıtlarının yayınlanabilmesi hususunu müşterek Başkanlık Divanı meseleyi incelemiş ve bir karara varmıştır. Yeni Anayasamızdan evvel yürürlükte bulunan ve halen mer'i olan Meclisin İktüzüğü'nün 98 nci maddesinde, (Gizli celse zabıtlarının en az 10 sene geçmeden veya Meclis kararı olmadan neşredilemez.) hükmü vardır. Bu arada yeni Anayasanın 87 nci maddesi de, (Meclisler, İktüzük hükümlerine uygun olarak kapalı oturum-

lar yapabilir. Bu oturumlardaki görüşmelerin yayını ilgili Meclislerin kararına bağlıdır.) hükmünü ihtiva etmektedir. Bu iki hüküm muvacehesinde mesele, Müsterek Başkanlık Divanında görüşülmüş ve 334 sayılı Anayasadan evvel kurulmuş bulunan Türkiye Büyük Millet Meclisine ait gizli celse zabıtlarının yayınlanabilmeleri için Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi, her ikisinden de ayrı ayrı olmak üzere, bu maksadı sağlayacak karar alınması gerektiği sonucuna varılmıştır. Bu sebeple..

Sayın Özarda, nedir efendim?

REŞAT ÖZARDA (Aydın) — Söz istiyorum.

BAŞKAN — Sunuş hakkında söz istiyorsunuz, peki.

Bu sebeple, Yüce Meclisin bu hususta oyuna başvuracağım. Şayet Millet Meclisi bu hususu onaylarsa, ayrıca mesele Cumhuriyet Senatosu Genel Kuruluna da sunulacaktır. Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulu da bu meseleyi onaylarsa, o zaman gizli celse zabıtları neşredilebilecektir. Buyurun Sayın Özarada.

RESAT ÜZARDA (Aydın) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bir süre önce Millet Meclisi Başkanlığına verdiğim bir taktir ile Osmanlı Meclisi Mebusanından T. B. M. M. ne intikal eden gizli müzakere zabıtlarının ve ilk Türkiye Büyük Millet Meclisinin kurulduğu 23 Nisan 1920 tarihinden itibaren olan Türkiye Büyük Millet Meclisi zabıtlarının açıklanmasını talebetmiştim. Şimdi Türkiye Büyük Millet Meclisi arşivlerinde yalnız Türkiye Büyük Millet Meclisine ait değil, Osmanlı Meclisi Mebusanından intikal etmiş gizli zabıtlar vardır. O zaman Meclisi Ayan, Meclisi Mebusan diye, bugün Senato ve Millet Meclisine tekabül eden bir Temsilciler Meclisi, bir de Ayan Meclisi vardı. O zamanın Ayan Meclisinde geçmiş gizli müzakere zabıtlarının, haliyle bugünkü Senatoda açıklanması kararına varmak gerekir. Ancak, Meclisi Mebusandan yani, Temsilciler Meclisinden Türkiye Büyük Millet Meclisine intikal etmiş olan gizli Meclis zabıtlarının yalnız Millet Meclisi kararı ile açıklanması gereklidir kanaatimce.

Saniyen, yeni Anayasamızın yürürlüğe girdiği tarihten evvel Türkiye Cumhuriyeti, tek Meclisle idare edilmiş ve bu Meclisin adına Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak isimlendirilmiş bulunuyordu. Ancak, yeni Anayasadan sonra, 1961 den itibaren çift Meclisle teşrii hayata girmiş bulunuyoruz. Şimdi, vaktiyle tek Meclis devrinde Türkiye Büyük Millet Meclisinde yapılmış olan gizli müzakere zabıtlarının açıklanmasına, Millet Meclisi karar verir de Senato reddederse, o takdirde bu zabıtlar açıklanamıyacak demektir.

Muhterem arkadaşlarım, bugün Türkiye Büyük Millet Meclisi mefhumu, Anayasa Mahkemesince kabul edilmemiş, her iki Meclisin müşterek toplantısında meydana gelen topluluk, yeni bir hukuk anlayışımız içerisinde, bir yeni terim olarak ortaya çıkmıştır. Binaenaleyh, bugünkü her iki Meclisin vazifesini vaktiyle yalnız T. B. M. M. yapıyordu, diye bir kanaate varmamız kanaatimizce hatalıdır. Çünkü, eskiden ka-

nunlar bir tek Meclisten çıkar, bunun ikinci bir mürakabe vazifesini görecektir kanunları inceleyerek ikinci bir Meclisi bulunmamaktaydı. Binaenaleyh, yeni Anayasamızın meriyete girdiği tarihten evvel tek Meclis devrinde T. B. M. M. olarak yapılan gizli müzakerelerin zabıtlarının açıklanmasının munhasıran bugünkü Millet Meclisine aid olması gerektiği kanaatindeyim. Aksi halde, tek Meclis zamanında yapılmış olan gizli müzakere zabıtlarının, bugün açıklanmasında iki Meclis arasında ihtilâf çıktığı takdirde, Riyaset Divanının aldığı bu karara göre, bunu halledecek bir hakem mercii bulunmamaktadır. Böylelikle iki Meclisin çelişmeye düşmesi her zaman için varidi hâttalardır. Bu bakımdan, yeni Anayasamızın hükmü, yeni Anayasa yürürlüğe girdiği tarihten itibaren her iki Mecliste ayrı ayrı cereyan edecek, etmiş ve edecek olan gizli müzakere zabıtlarında 10 senelik sürenin dolmasından sonra açıklanması mümkün olduğu takdirde bunlar pek tabii ki, hangi Meclis gizli toplantı yapmışsa, o Meclisin gizli müzakere zabıtlarının açıklanması kararını, vermek, o Meclise ait bulunacaktır. Ancak tek Meclis devrinde yapılmış olan gizli müzakere zabıtlarının açıklanması, kanaatimce, bugün yalnız Millet Meclisine ait bulunması gerekir. Mâruzatım bundan ibarettir, saygılarımla.

BAŞKAN — Sayın Pehlivanoglu, Başkanlık Divanı kararının lehinde mi, aleyhinde mi konuşacaksınız?

ŞADİ PEHLIVANOĞLU (Ordu) — Usul bakımından bazı noktalara değineceğim.

BAŞKAN — Buyurun.

ŞADİ PEHLIVANOĞLU (Ordu) — Muhterem arkadaşlar, Meclis gizli zabıtlarının neşri hakkındaki Başkanlık Divanının kararı, Meclis gizli zabıtlarının neşredilebilmesi için gerek Yüksek Meclisimizin, gerekse Senatonun kararlarına vabeste olduğu mahiyetindedir. Başkanlık Divanı bu karara varırken esbabı muvafık olarak da bilhassa mer'î İftüzünün 98 nci maddesinin son fıkrasına dayanmıştır.

Muhterem arkadaşlar, 98 nci maddenin son fıkrası, gizli zabıtlar en az on sene geçmeden veya Meclis kararı olmadan neşredilemez, demektir. Eğer 98 nci maddenin son fıkrasında gizli zabıtlar en az on sene geçmeden ve

Meclis kararı olmadan neşredilemez deseydi o zaman Başkanlık Divanının kararı mevcudolan mer'i hükme daha uygun olurdu, kanaatindeyim. Başkanlık Divanının bu kararı yani, bu zabıtların neşredilmesi için Millet Meclisinin ve Senatosunun ayrı ayrı karar vermesi zaruri gibi gösterilen Başkanlık Divanı kararı, inkadından itibaren 10 sene geçmemiş olan gizli zabıtlar için olsa, daha ziyade onu alâkadar etse gerek, Üzerinden on sene geçmiş olan gizli olan gizli zabıtlar için böyle bir karara ihtiyaç yoktur. 98 nci maddenin son fıkrasına göre. Arz edeceğim birinci husus bu.

Muhterem arkadaşlarım, bir noktaya daha işaret edeceğim:

Politika her şeyden evvel basiret sanatıdır. Eğer geçmiş hâdiseleri ve hâdiselerin teşelsülünü ve içtimai hayatta vukubulan hâdiseleri, politik seyri iyicene bilemezsek, bundan sonraki kararlarımızda isabetli olabilmemiz biraz müşkül olur kanaatindeyim. Onun için, gerek bugünkü politikacılara, gerekse gelecek nesillere Türk politika hayatında çok mühim olan gerek meşrutiyet ve Birinci Meclis mebusan zabıtlarını, gerekse Kuvai Milliye'nin ruhunu teşkil eden Birinci Büyük Millet Meclisi zabıtlarını ve mütaakıp gizli zabıtları Türk efkârı umumiyesinin ve politikacıların rütalama arz etmek icabeder kanaatindeyim. Esasında, bir sürü hatırat yazılmakta, bu gizli zabıtları alâkadar eden hususlar da derecedilmek suretiyle bir sürü neşriyat yapılmakta, herkes kendisine göre tefsirler yapmakta ve hakikat bir türlü anlaşılammamaktadır. Tirihi hakikatler bize ışık tutacaktır, yön verecektir, kararlarımızda isabetli olmamızı sağlayacaktır. O bakımdan, Yüksek Başkanlık Divanının neşir hakkındaki talebinin müspet karşılmmasını istirham ederim. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Sayın Ülker, Başkanlık Divanı kararının lehinde, buyurunuz.

REŞİT ÜLKER (İstanbul) — Muhterem arkadaşlar, Başkanlık Divanının kararı yerindedir, kanaatindeyim. Sebebi de şu: Evvelce Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak gizli celse yapılmış olduğu ahvalde bunun bugün açıklanması, o günkü Türkiye Büyük Millet Meclisinin yerini almış olan müessese tarafından yapılması lâzımgelir. Bu müessese ise, Türk

Parlamentosudur, yani Millet Meclisi değildir, Millet Meclisi ile Cumhuriyet Senatosundan teşekkül eden Parlâmento olmak gerekir. Burada ileri sürülen zorluk, olacaaktır Millet Meclisi yayınlanmasın diyecektir, bir ihtimal olarak, Cumhuriyet Senatosu yayınlanmasın diyecektir. Bunu nasıl çözeriz diye bir nokta hatıra gelmektedir. Evvelâ şunu tesbit etmek lâzımgelir: Akla gelen çarelerden birisi; meseleyi Türkiye Büyük Millet Meclisi Birleşik Toplantısında görüşülebilmektedir. Ama maalesef Türkiye Büyük Millet Meclisi Birleşik Toplantısında, hangi konuların görüşüleceği, Anayasada sayılmıştır. Bir Anayasa değişikliğine gitmeden bunların sayısını çoğaltmak imkânına sahip değiliz. Öyle ise, geri kalan yol Millet Meclisinde konuşulması, Cumhuriyet Senatosuna gitmesidir. Burada da tutulacak yol bilmiyorum, Başkanlık bu noktada her hangi bir yol gösterdiler mi? Belki dikkatle dinliyemedim, o takdirde kanunlarda tuttuğumuz yolu burada da tatbik etmekten başka bir yol mevcut değildir. Bu bakımdan, Başkanlık Divanının vermiş olduğu karar doğrudur, yerindedir. Yüce Meclisin buna iltifat etmesi yerinde olur. Saygılarımla.

BAŞKAN — Müsterek Başkanlık Divanının, gizli celse zabıtların neşredilmesi için Millet Meclisinin ve Cumhuriyet Senatosunun ayrı ayrı karar alması gerektiği yolundaki kararını, Yüce Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Aynı karar Cumhuriyet Senatosudan da ayrıca alınacaktır.

ŞADI PEHLİVANOĞLU (Ordu) — Sayın Başkan, bu karar Millet Meclisinde neşirini tazammam eden bir karar mahiyetinde midir?

BAŞKAN — Efendim, Cumhuriyet Senatosu da aynı kararı alırsa o zaman karar tekemmül edecektir, şayet Cumhuriyet Senatosu ayrı bir karar alırsa, onun hakkında da ayrıca mesele Müsterek Başkanlık Divanında incelenecek bir hal çaresi bulunacaktır, açıkta kalmıyacaktır. Çıkacak bir ihtilâf olursa, onu halledecek merci elbette Müsterek Başkanlık Divanıca bulunacaktır.

2. — *Maliye Bakanı Cihat Bilgehan'ın, Serbest Mali Müşavirlik kanun tasarılarının, havale*

edilmiş olduğu komisyonlardan seçilecek dörder üyeden kurulu geçici bir komisyonda görüşülmesine dair önergesi. (4/150, 1/166)

BAŞKAN — Maliye Bakanı Sayın Cihat Bilgehan'ın Serbest Malî Müşavirlik kaanunu tasarısının Geçici bir Komisyonda görüşülmesine dair önergesini okutuyorum.

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Hükümetçe hazırlanarak Meclisinize sunulmuş bulunan «Serbest Malî Müşavirlik» kanun tasarısının önem ve müstacelliyetine binaen, havale edilmiş bulunduğu komisyonlardan seçilecek dörder üyeden müteşekkil Geçici bir Komisyonda görüşülmesini arz ve teklif ederim.

Maliye Bakanı
Cihat Bilgehan

BAŞKAN — Önergeyi Yüce Heyetin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Geçici Komisyonda görüşülecektir.

3. — *Bayındırlık Komisyonu Başkanlığının, Kayseri Milletvekili Feyyaz Köksal ve 29 arkadaşının, Türkiye Mühendis ve Mimar Odaları kurulmasına ve 6235 ve 7303 sayılı kanunların yürürlükten kaldırılmasına dair kanun teklifinin havale edilmiş olduğu Bayındırlık, Adalet ve Plân komisyonlarından seçilecek 5 er üyeden kurulu bir Geçici Komisyonda görüşülmesine dair tezkeresi, (3/609, 2/413)*

BAŞKAN — Bayındırlık Komisyonu Başkanlığının, Türkiye Mühendis ve Mimar Odaları kurulmasına dair kanun teklifinin Geçici bir Komisyonda görüşülmesine dair önergesini okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

Komisyonumuz gündeminde bulunan Kayseri Milletvekili Feyyaz Köksal ve 29 arkadaşının, Türkiye Mühendis ve Mimar Odaları kurulmasına ve 6235 ve 7303 sayılı kanunların yürürlükten kaldırılmasına dair kanun teklifi, mevzuun lüzum ve ehemmiyeti nazarı itibara alınarak, biran evvel kanunlaşmasından fayda mülâhaza edildiğinden, mezkûr kanunun havale edilmiş bulunduğu, Bayındırlık, Adalet ve Plân komisyonlarından seçilecek 5 er üyeden müteşekkil bir Geçici Komisyonda görüşülmesine komisyonumuzca karar verildi.

Genel Kurulum tasviplerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.
Bayındırlık Komisyonu

Başkanı	Başkanvekili
Zonguldak	Diyarbakır
Cahit Karakaş	Metin Çizreli
Sözeü	Kâtip
Nevşehir	Bingöl
İbrahim Boz	Mehmet Emin Gündoğdu
Artvin	Ankara
Mustafa Rona	Hüseyin Balan
İçel	Siirt
C. Sadık Kutlay	Âdil Yaşa

BAŞKAN — Önergeyi Yüce Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Mezkûr kanun teklifi bir Geçici Komisyonda görüşülecektir.

4. — *Bursa Milletvekili Sadrettin Çanga'nın, 106 arkadaşıyla birlikte verdiği Bölge tiyatroları kanun tekliflerinin Maliye, İçişleri, Millî Eğitim ve Plân komisyonlarından seçilecek 5 er üyeden kurulu bir Geçici Komisyonda görüşülmesine dair önergesi. (4/152, 2/8)*

BAŞKAN — Bursa Milletvekili Sadrettin Çanga'nın Bölge tiyatroları kanun teklifinin bir Geçici Komisyonda görüşülmesine dair önergesini okutuyorum.

Millet Meclisi Başkanlığına

Bir yıldan fazla süredir Maliye Komisyonunda bulunan, 106 arkadaşımızla birlikte hazırlanmış bulunduğumuz «Bölge Tiyatroları» kanun teklifimizin Maliye, İçişleri, Millî Eğitim ve Bütçe ve Plân komisyonlarından seçilecek 5 er üyelik bir Geçici Komisyonda görüşülmesini arz ve teklif ederim.

Bursa
Sadrettin Çanga

BAŞKAN — Sayın Kodamanoğlu, bu önerenin lehinde mi, aleyhinde mi konuşacaksınız?

NURİ KODAMANOĞLU (Yozgat) — Üzerinde.

BAŞKAN — Üzerinde mümkün değil, leh veya aleyhinde olacak. Hangisi?

NURİ KODAMANOĞLU (Yozgat) — O halde lehinde.

BAŞKAN — Lehide buyurunuz.

NURİ KODAMANOĞLU (Yozgat) — Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım, Sayın Çanga'nın bölge tiyatroları kurulması hususundaki kanun teklifi, gerçekten eiddî ve müstacel bir ihtiyaca cevap bulacaktır. Bu sebeple, biran evvel kanunlaşmasında fayda vardır. Ancak, Yüksek Başkanlığın ve Yüce Meclisin dikkatine bir hususu sunmak istiyorum.

Hükümet tarafından, Devlet Tiyatroları Kanununda değişiklik yapılmasına dair bir kanun tasarısı gönderilmiştir. Bu tasarı Yüce Meclise ve hattâ Millî Eğitim Encümenine intikal etmiştir. Ayrıca, Hükümet tarafından, Devlet Operası Genel Müdürlüğü kurulmasına dair bir başka tasarı da, yine Millî Eğitim Encümenine gelmiş bulunmaktadır. Millî Eğitim Komisyonu, her iki tasarının daha hızlı kanunlaşma yolu tutabilmesi amacıyla, bir karma komisyonda görüşülmesi hususunda Yüksek Başkanlığa bir takrir sunulmasına karar vermiştir. Sayın Çanga'nın teklifi de Devlet Tiyatroları Kanununda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısının derpiş ettiği bazı hizmetleri ele almaktadır. O halde Yüksek Başkanlık uygun görürse, Millî Eğitim Encümeninin Devlet Tiyatroları Kanununda değişiklik yapılmasına dair tasarı için istenen Karma Komisyonda, aynı zamanda Sayın Çanga'nın teklifinin de görüşülmesine imkân hazırlayabilir ve zannedirim ki, müştereken görüşülmesi, hizmetin daha süratle ve daha sıhhatli kanunlaşmasına yardım edecektir. Bu hususu arz etmek için huzurunuzu işgal etmiş bulunuyorum. Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Sayın Kodamanoğlu, Millî Eğitim Komisyonu Başkanlığının Başkanlığa vermiş olduğu önergeyi biraz sonra Yüce Meclis huzurunda okutacağım ve onun üzerinde de ayrıca muamele yapacağım; önündeki dosyada mevuttur, müsterih olunuz.

NURİ KODAMANOĞLU (Devamla) — Teşekkür ederim Sayın Başkan. Acaba, her ikisi için de ayrı ayrı karar alırsak aynı komisyonda görüşmek imkânımız olacak mı, yoksa Sayın Çanga'nın teklifi ayrı bir komisyonda mı görüşülecek?

BAŞKAN — Hayır efendim, her ikisi aynı komisyonda, bir geçici komisyonda görüşülecektir.

NURİ KODAMANOĞLU (Devamla) — Melese anlaşıldı, teşekkür ederim.

BAŞKAN — Önergeyi Yüce Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5. — *Tarım Komisyonu Başkanlığının, Kayseri Milletvekili Feyyaz Köksal ve 29 arkadaşının, Türkiye Mühendis ve Mimar Odaları kurulmasına ve 6235 ve 7303 sayılı kanunların yürürlükten kaldırılmasına dair kanun tasarısını görüşülecek olan Geçici Komisyona Tarım Komisyonundan da üye alınmasına dair önergesi (4/154), (2/113)*

BAŞKAN — Biraz önce oylarınızla, Türkiye Mühendis ve Mimar Odaları kurulmasına dair kanun teklifinin geçici bir komisyonda görüşülmesini kabul ettiniz.

Şimdi Tarım Komisyonu Başkanı, bu geçici komisyona Tarım Komisyonundan da üye alınmasını talebeden bir önerge vermiştir, okutuyorum.

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Kayseri Milletvekili Feyyaz Köksal ve 29 arkadaşının, Türkiye Mühendis ve Mimar Odaları kurulmasına ve 6235, 7303 sayılı kanunların yürürlükten kaldırılmasına dair kanun teklifi (2/413) Bayındırlık, Adalet ve Plân komisyonlarına havale edilmiş bulunmaktadır.

Bayındırlık Komisyonu Başkanlığınca bir Geçici Komisyon teşkili talebinde bulunulduğu öğrenilen bu kanun teklifi, Orman Mühendisleri ve Ziraat Mühendisleri Odaları dolayısıyla, komisyonumuzu çok yakından ilgilendirmektedir.

Esasen daha önce bu mahiyetteki muhtelif teklifler, Tarım Komisyonuna da havale edilmiştir.

Bu itibarla teklifin, yukarıda bahsi geçen komisyonlara ayrı ayrı, yahut bir Geçici Komisyon teşkili suretiyle görüşülmesini mütalâkâp Tarım Komisyonuna da havalesini, veya kuruacak Geçici Komisyona Komisyonumuz-

dan da üye alınmasını teminini saygılarımla arz ederim.

Tarım Komisyonu Başkanı
Kocacii Milletvekili
Sedat Akay

BAŞKAN — Sayın Kılıç buyurunuz sualinizi sorunuz.

SALÂHATTİN KILIÇ (Samsun) — Bayındırlık Komisyonunun geçici komisyon kurulmasını istediği bu kanun, normal usullerle yapılsaydı esasen Tarım Komisyonuna gidecek miydi?

BAŞKAN — Tarım Komisyonu talebederse, talep neticesinde ona da gidecekti.

SALÂHATTİN KILIÇ (Samsun) — Bayındırlık Komisyonuna havale edilmişti. Esasen muayyen komisyonları doluşacaktı. Doluşacağı komisyonlar arasında Tarım Komisyonu da var mıydı?

BAŞKAN — Yoktu efendim.

SALÂHATTİN KILIÇ (Samsun) — Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Şimdi önergeyi Yüce Meclisin oyuna arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Geçici Komisyona Tarım Komisyonundan da üye verilecektir.

6. — *Tarım Bakanı Bahri Dağdaş'ın, Tarım Bakanlığı Teşkilâtında çalışan veteriner hekimlere tazminat verilmesine dair kanun tasarısının Tarım ve Plân komisyonlarından seçilecek 5 er üyeden kurulu bir Geçici Komisyonda görüşülmesi hakkında önergesi. (4/151) (1/337)*

BAŞKAN — Tarım Bakanı Sayın Bahri Dağdaş'ın, Tarım Bakanlığı teşkilâtında çalışan veteriner hekimlere tazminat verilmesine dair kanun tasarısının geçici bir komisyonda görüşülmesine dair önergesini okutuyorum.

Millet Meclisi Başkanlığına

Gelen evraklar meyanında bulunan (1/337) esas sayılı (Tarım Bakanlığı teşkilâtında çalışan Veteriner Hekimlere tazminat verilmesine dair kanun tasarısı) nın müstaceliyetine binaen, havale edilmiş olduğu Tarım ve Plân komisyonlarından 5 er üyenin iştiraki ile teşkil

olunacak geçici bir komisyonda görüşülmesini arz ve teklif ederim. Saygılarımla.

Tarım Bakanı
Bahri Dağdaş

BAŞKAN — Önergeyi Yüce Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Beşer üyeden kurulması öngörülmektedir. Bu hususu da oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7. — *Millî Eğitim Komisyonu Başkanlığının, 5441 sayılı Devlet Tiyatrosu kuruluşu hakkındaki Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesine, bir maddenin kaldırılmasına ve bu kanuna bâzı maddelerin eklenmesine dair kanun tasarısı ile Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü kuruluşu hakkında kanun tasarısının bir Geçici Komisyonda görüşülmesine dair tezkeresi, adı geçen tasarıların Bölge Tiyatroları kanun teklifini görüşmek üzere kurulan Geçici Komisyona havalesine dair önergesi (4/153) (1/332, 333) (2/8)*

BAŞKAN — Millî Eğitim Komisyonu Başkanlığının, Devlet Tiyatrosu kuruluşu hakkındaki kanun tadiline dair kanun tasarısının geçici bir komisyonda görüşülmesine dair önergesini okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

Başkanlığınız tarafından Komisyonumuza tevdi edilen, 5511 sayılı Devlet Tiyatrosu Kuruluşu hakkındaki kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesine, bir maddenin kaldırılmasına ve bu kanuna bâzı maddelerin eklenmesine dair kanun tasarısı (Esas No: 1/332) ile Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü Kuruluşu hakkında kanun tasarısı (1/333) nın, biran evvel kanunlaşması için Plân ve Millî Eğitim Komisyonlarından müteşekkil 7 üyeden 14 üyelik bir Geçici Komisyon kurularak her iki tasarı nın bu komisyonda görüşülmesine Komisyonumuzca karar verilmiştir.

Komisyonumuzca verilen bu karar, Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere, Yüksek Başkanlığımıza sunulur.

Komisyon Başkanı
İstanbul Milletvekili
Prof. Dr. Mehmet Yardımcı

BAŞKAN — Buyurunuz efendim.

NURİ KODAMANOĞLU (Yozgat) — Sayın Başkan, yedi üyeden müteşekkil değil, yedişer üyeden müteşekkil olacak.

BAŞKAN — Elbette yedişer üyeden, gayet tabii. Bir geçici komisyon yedi üyeden müteşekkil olmaz, yedişer üyeden müteşekkil olması lâzımdır, geçici komisyonun. Bu önergeyi oylarınıza sunuyorum.

AHMET NİHAT AKAY (Çanakkale) — Efendim bu teklif, Sayın Sadrettin Çanga arkadaşımızın kanun teklifinin görüşüleceği komisyona mı havale edilecektir, yoksa ayrı bir komisyonunda mı müzakere edilecektir?

BAŞKAN — Evet efendim, kurulmuş bulunan Geçici Komisyon, her iki kanunu da birlikte müzakere edecek, öyledir Sayın Akay.

AHMET NİHAT AKAY (Çanakkale) — İkisi aynı komisyonunda görüşülecek.

BAŞKAN — Bu kanun tasarıları Sadrettin Çanga arkadaşımızın kanun teklifini tetkik etmekle görevli Geçici Komisyona havale edilecek. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8. — *Millî Eğitim Bakanı Orhan Dengiz'in, Karadeniz Teknik Üniversitesi adıyla Trabzon'da bir üniversite kurulması hakkındaki Kanunun ve buna ek 336 sayılı Kanunla, 535 sayılı Kanunun bazı maddelerine birer fıkra eklenmesi ve bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkındaki kanun tasarısının, havale edilmiş olduğu Millî Eğitim ve Plân komisyonlarından seçilecek yedişer üyeden kurulu bir Geçici Komisyonunda görüşülmesine dair önergesi, (4/149) (1/338)*

BAŞKAN — Geçici bir komisyonunda görüşülmesine dair olan önergeyi okutuyorum.

Meclis Başkanlığına

Millî Eğitim ve Plân komisyonlarına havale edilmiş olan, «Karadeniz Teknik Üniversitesi adıyla Trabzon'da bir üniversite kurulması hakkında kanunun ve buna ek 19 Eylül 1963 tarihli ve 336 sayılı Kanunla, 16 Şubat 1965 tarihli ve 535 sayılı Kanunun bazı maddelerine birer fıkra eklenmesi ve bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısının, önemi ve müstaceliyetine binaen, havale edilmiş ol-

duğu komisyonlardan seçilecek yedişer üyeden kurulu bir geçici komisyonunda görüşülmesini arz ve teklif ederim.

Orhan Dengiz
Millî Eğitim Bakanı

BAŞKAN — Önergeyi Yüce Meclisin oyna sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

9. — *Bütçe ve Plân Komisyonu Başkanlığının Millet Meclisi gündeminin öncelikle görüşülmesi kararlaştırılan işlerin 5 nci maddesinde bulunan Antalya Milletvekili İhsan Ataöv'ün, gece öğretimi yapan yüksek dereceli İstanbul Akşam Teknik Okulunda görevlendirilecek öğretmenler ile asistanlara ve diğer personele verilecek ek ücret kanun teklifinin komisyona gönderilmesine dair tezkeresi (4/148) (2/166)*

BAŞKAN — Bütçe ve Plân Komisyonu Başkanı İsmet Sezgin'in, gündemin öncelikle görüşülecek işler kısmında bulunan gece öğretimi yapan yüksek dereceli İstanbul Akşam Teknik Okulunda görevlendirilecek öğretmen ve diğer personele verilecek ek ücret kanun teklifinin komisyona iadesine dair önergesini okutuyorum.

Bu teklif olan gündemde bulunmaktadır.

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Millet Meclisi gündeminin öncelikle görüşülmesi kararlaştırılan işlerin 5 nci maddesinde bulunan (Antalya) Milletvekili İhsan Ataöv'ün, gece öğretimi yapan, yüksek dereceli İstanbul Akşam Teknik Okulunda görevlendirilecek öğretmenler ile asistanlara ve diğer personele verilecek ek ücret kanun teklifi (2/166) (S. Sayısı 111) nin Komisyonumuza iadesini arz ve teklif ederim.

Bütçe Plân Komisyonu Başkanı
Aydın Milletvekili
İsmet Sezgin

NURİ KODAMANOĞLU (Yozgat) — Söz istiyorum.

BAŞKAN — Buyurunuz efendim.

NURİ KODAMANOĞLU (Yozgat) — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlar, Komisyona iadesi istenilen teklif, gece öğrenimi yapan müesseselerdeki öğretim görevlilerinin ücretlerini, bugünkü icaplara intibak ettirmeyi hedef gü-

mektedir. Daha evvel de hatırlıyacaksınız Es-kişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi için buna benzer bir teklifi müzakere ettik. Geçen yıl da Dil - Tarih ve Coğrafya Fakültesi hakkında bu mahiyette bir kanun huzurunuzdan geçti ve kanunlaştı. Çok isabetli olur iade edilmesi. Bu fırsattan istifade ederek, Sayın Hükümetten, her ne kadar temsilcisi yoksa da..

BAŞKAN — Vardır efendim.

NURİ KODAMANOĞLU (Devamla) — İstirham ediyorum, her müessese için ayrı ayrı kanun teklif ve tasarıları ile Yüce Meclisi işgal etmek yerine, bütün yüksek öğrenim kurumlarının, gece öğrenimi yapımları ile ilgili bir anakanun tasarısını getirsinler, hepsi ahenkli bir şekilde teemmül edilmiş olur, hem mesai-den tasarruf eder, hem de muhtelif tezatlar-dan kurtulmuş oluruz. Hükümetten bir defa daha bu hususu rica etmek istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Önergeyi Yüce Meclisin oyuna sunuyorum; gündemde bulunduğu için gerivermek Meclis kararı ile olacaktır. Kabul edenler... Etmiyenler... Önerge kabul edilmiştir.

10. — *Enerji ve Tabii Kaynaklar Komisyonu Başkanlığının, Mühendisler Odaları hakkındaki kanun teklifini görüşecek Geçici Komisyonu Enerji ve Tabii Kaynaklar Komisyonundan da üye alınmasına dair tezkeresi (4/155) (2/413)*

BAŞKAN — Enerji ve Tabii Kaynaklar Komisyonu Başkanı Sayın Ahmet Canbilgin arkadaşımız Mühendisler Odaları hakkındaki kanun teklifini görüşecek Karma Komisyona Enerji ve Tabii Kaynaklar Komisyonundan da üye alınmasına karar verilmesini talebetmektedir. Buna mütedair önergeyi okutuyorum.

Meclis Başkanlığına

Mühendisler Odaları hakkındaki kanun tasarısını görüşecek Karma Komisyona, Enerji ve Tabii Kaynaklar Komisyonundan da üye alınmasına karar verilmesini arz ederim.

Enerji ve Tabii Kaynaklar
Komisyonu Başkanı
Ahmet Canbilgin

BAŞKAN — Önergeyi Yüce Heyetin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Bu komisyondan da biraz önce kurulmuş olan Geçici Komisyona üye verilecektir.

11. — *Sayın üyelerden bâzılarına izin verilmesine dair Başkanlık tezkeresi (3/606)*

BAŞKAN — Bâzı milletvekillerine izin verilmesine dair Başkanlık Divanı kararını okutuyorum.

Genel Kurula

Aşağıda adları yazılı Sayın Milletvekillerinin, hazırlarında gösterilen müddetle, izinleri Başkanlık Divanının 9 . 3 . 1967 tarihli toplantısında kararlaştırılmıştır.

Keyfiyet yüce tasviplerine arz olunur.

Ferruh Bozbeyle
Millet Meclisi Başkanı

Afyon Karahisar Milletvekili Şevki Güler 14 gün hastalığına binaen, 25 . 2 . 1967 tarihinden itibaren.

Aydın Milletvekili Sinan Bosna 20 gün, mazeretine binaen 6 . 2 . 1967 tarihinden itibaren.

BAŞKAN — Teker teker okutup oylarınıza sunacağım.

Afyon Karahisar Milletvekili Şevki Güler 14 gün, hastalığına binaen 25 . 2 . 1967 tarihinden itibaren.

BAŞKAN — Oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Aydın Milletvekili Sinan Bosna, 20 gün mazeretine binaen, 6 . 2 . 1967 tarihinden itibaren.

BAŞKAN — Oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

12. — *Vazife ile yurt dışına giden Dışişleri Bakanı İhsan Sabri Çağlayangil'e İçişleri Bakanı Faruk Sükan'ın vekillik edeceğine dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/608)*

BAŞKAN — Vazife ile yurt dışına giden Dışişleri Bakanı İhsan Sabri Çağlayangil'in dönüşüne kadar kendisine İçişleri Bakanı Faruk Sükan'ın vekillik etmesinin uygun görüldüğüne dair Cumhurbaşkanlığı yazısını okutuyorum.

Millet Meclisi Başkanlığına

Vazife ile yurt dışına giden Dışişleri Bakanını B. İhsan Sabri Çağlayangil'in dönüşüne kadar kendisine, İçişleri Bakanı Faruk Sütkan'ın vekillik etmesinin, Başbakanın teklifi üzerine, uygun görülmüş olduğunu arz ederim.

Cevdet Sunay
Cumhurbaşkanı

BAŞKAN — Yüce Meclisin bilgilerine sunulur.

13. — Vazife ile yurt dışına gidecek olan Devlet Bakanı Kâmil Ocak'a, Devlet Bakanı Refet Sezgin'in vekillik edeceğine dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/607)

BAŞKAN — Vazife ile yurt dışına giden Devlet Bakanı Kâmil Ocak'ın dönüşüne kadar, kendisine Devlet Bakanı Refet Sezgin'in vekillik etmesinin uygun olacağına dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresini okutuyorum.

Millet Meclisi Başkanlığına

Vazife ile yurt dışına giden Devlet Bakanı B. Kâmil Ocak'ın dönüşüne kadar kendisine, Devlet Bakanı Refet Sezgin'in vekillik etmesinin Başbakanın teklifi üzerine, uygun görülmüş olduğunu arz ederim.

Cevdet Sunay
Cumhurbaşkanı

BAŞKAN — Yüce Meclisin bilgilerine sunulur.

5 . GÖRÜŞÜLEN İŞLER

1. — Deniz İş kanunu tasarısı ve Tarım, Ulaştırma, Sanayi, Millî, Savunma, Sağlık ve Sosyal Yardım, Bayındırlık, İçişleri, Ticaret, Adalet, Çalışma ve Plân komisyonlarından seçilen 2 şer üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu (1/233) (S. Sayısı : 161) (1)

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlarım, gündeme geçiyoruz. Daha önceki birleşimde Deniz İş kanunu tasarısının görüşülmesine devam ettiğimiz bir sırada birleşim sona ermişti, 41 nci maddeyi okumuştuk, 41 nci madde üzerinde değişiklik önergesi verilmiş bulunduğu cihetle müzakereye geçmiştik, bu arada söz sırası Sayın Abdülbâni Akdoğan arkadaşımızda kalmıştı.

ABDÜLBÂRİ AKDOĞAN (Ağrı) — Vazgeçtim efendim.

BAŞKAN — Vazgeçtiniz, buyurun Sayın Kuas.

RIZA KUAS (Ankara) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, görüşülmekte olan Deniz İş Kanununun 41 nci maddesi, sadece liman hizmetlerinde ve şehir hattında çalışan gemilerde, işliyen gemilerde çalışan gemi adamlarına pazar istirahati veyahut da haftanın altı gününü çalışması sırasında pazara rastladığı zaman haftanın

diğer bir gününde istirahat verilmesini öngörüyor. Diğer taraftan dış memleketlere çalışan, şehir hatları haricinde dış memleket hatlarında çalışan gemilerde çalışan gemi adamlarına pazar istirahati diye bir hak tanımamaktadır. Maddeyi iyice etüdedecek olursak, dış hatlarda çalışan gemilerde üç sene, beş sene, on sene, yirmi sene, otuz sene çalışan gemi adamları arkadaşlarımızın istirahat edebilmesi için haftada bir gün izin, eğer işveren isterse, işverenin insafına terk edilmiş bulunmaktadır. Sadece şehir hatlarında çalışanlara haftada altı gün çalıştıkları zaman istirahat verilmekte, dışarıya sefer yapan gemilerde çalışanlar bu haktan istifade edememekte, haftada, ayda, senede bir dahi kendilerine izin verilmemektedir. Her halde bu maddenin hazırlanışında, getirilişinde bir zühul eseriatlanmış olacak. Anayasamızın 44 nci maddesi, her çalışan dinlenme hakkına sahiptir, dinlenme ücretli hafta ve bayram tatili ve ücretli yıllık izin hakkı kanunla düzenlenir, der. Yani ücretli hafta tatili Anayasanın 44 nci maddesine göre, bu görüşülmekte olan Deniz İş kanununun 41 nci maddesi günümüzün şartlarına göre, icabına göre değiştirmemiz icabetmektedir. Dünyanın hiçbir yerinde gemilerde çalışan gemi adamlarına böyle iki sene, üç sene, beş sene, on sene haftada bir gün izin verilmez diye bir hüküm görmek mümkün değildir, dünyanın hiçbir yerinde 48 saat çalışma yoktur. Bir kere gemi adamları haftada 48 saat çalışmalı. Özellikle diğer memleketlerde daha az saatlerde

(1) 161 S. Sayılı Basmayazı 10 . 2 . 1967 tarihli 51 nci Birleşim tutanağının sonundadır.

çalışır ve özellikle gemi adamlarının ayrıca kanunları vardır. Memleketimizde eski kanuna göre 70 saatlik çalışma bu kanunla 48 saate indirilmek isteniyor. Fakat bunun yanında da pazar istirahati veya haftada bir gün istirahat verilmesi istenmektedir. Onun için şimdi bizim verdiğimiz değişiklik, gemi adamları tasarının hazırlanmış şekilde değildir. 41 nci madde gayet kurnazca, (Liman hizmetleri ve şehir hattı gemilerinde gemi adamının haftada altı günden fazla çalıştırılması yasaktır.) der. Bunların altı gün çalıştırılmaları halinde, diğer bir gün nöbetleşe izin verilir.

Liman hizmeti ve şehir hattı demekle, dış hatlarda çalışanlar bundan hariç tutulmak istenmektedir. Bizim verdiğimiz tasarıda gene Anayasamızın 44 ncü maddesine uygun olarak, (Gemi adamının haftada altı günden fazla çalıştırılması yasaktır, bunların hafta tatili günü çalıştırılırlarsa, haftanın diğer bir gününde izin verilir) demektedir. Verdiğimiz bu tatil teklifi Muhterem Heyetinizce kabul edildiği takdirde, eşitlik prensiplerine uygun, olacaktır. Yani şehir hatlarında çalışanlara haftada bir gün izin verilmesi, dışarda çalışanlara verilmemesi gibi, bir eşitsizlik de ortadan kalkar, hem de çağımızın usullerine uygun olur. Ama denilecek ki, bu mümkün değildir, uzak seferlere gidildiği zaman gemi seyirde olacaktır, o zaman istirahat verilemez. Bu şekilde bir sebep ileri sürmek yerinde değildir, gemide istirahatini yapar. Geminin yaşadığı limanda 10 gün, 15 gün, bir ay yükleme boşaltma yapılır, bu arada haftada bir gün, o da insandır, istirahat etmesi icabeder. Anayasamızın 44 ncü maddesi de bunu âmirdir, tadil önergemizi kabul ederseniz, isabetli bir değişiklik yapmış oluruz, saygılar sunarım.

BAŞKAN — Buyurum Sayın Ülker.

REŞİT ÜLKER (İstanbul) — Muhterem arkadaşlar, bütün işçiler ve işverenler bu kanunları biran evvel çıkmış görmek arzusunda iken biz, burada haklı olamlara bir diyecek yok, ama her maddede en zıt ve olması mümkün olmayan fikirleri ileri sürmek suretiyle, kanunu sürüncemede bırakıyoruz. Bu takdirde bu Deniz iş kanunu kolay kolay bu Meclislerden çıkmaz ve bu Meclisler yaz tatiline girinceye kadar gerekli hizmetini ifa edemez hale gelir. Bunu niçin söylüyorum. Çok özür dilerim, Deniz iş kanununun ve İş ka-

nununun müzakeresinde bendeniz de Komisyon- da bulundum. Bütün işverenleri çağırdık, temsilcilerini çağırdık. İşçi sendikalarını liderlerini ve mütehassıslarını çağırdık. Koltuklarına çantalarını aldılar geldiler, oturdular. Karşılıklı konuşmalar yapıldı, bütün iddialar söylendi. Baştan aşağı getirilen tasarıda değişiklikler yapıldı, en son şeklini buldu. Hepsini memnun ayrıldılar. Şimdi bu kanun buradan geçti ve kanunlaştı, kanun olarak numara da aldı. Fakat Cumhuriyet Senatosu ile Millet Meclisi arasındaki bir usul ihtilâfından dolayı tekrar Meclisimize geldi ve konuşuluyor.

BAŞKAN — Sayın Ülker, bu beyanınızı lütfediniz, usulü müzakere babında yapınız. Görüşülen madde 41 nci madde; lütfen oraya gelin

REŞİT ÜLKER (Devamla) — Maddeye bağ- lıyorum.

Şimdi burada, getirilmiş olan 41 nci maddede biraz önce söylediğim esaslar gözönüne alınınca söylyecek belli başlı birşey yoktur, arkadaşlar. Çünkü, bunun gerekçesi tetkik edildiği zaman görülür ki, eski kanunda vuzuhla ifade edilemeyen bir husus, liman hizmeti ve şehir hatları gemilerinde gemi adamının hafta tatili açıkça ifade edilmiştir. Açık denizde olanlar için, gerekçede de ifade edildiği gibi, açık denizde zaten tatil yapılmaz diye, «yani bu madde konulduğu zaman açık denizdeki istirahat edilmez» mânasını taşımamaktadır, böyle bir mâna taşımamaktadır. Deniz İş Kanunundan ayrı bir iş kanunu olmasının sebebi, ben de ailece denizle ilgili bir kimseyim, denizim ayrı bir özelliği vardır, Kara İş Kanununun Denize tatbik edilmesine imkân yoktur. Nitekim izin verse ne olacak, vermese ne olacak açık denizde? Tatbikatta da açık denizdeki insana izin verilir, verilmez diye bir hâdise yoktur. İnsan tabiatına aykırı bir şey bu.. Binaenaleyh, burada getirilen metin eskisinden daha iyi ve vuzuhlu, gerekçesinde de bu belirtilmiştir.

Ayrıca gerekçede şu denmiş; bununla beraber ancak yakın, orta veya uzak sefer yapan gemi mürettebatı, seferde ailelerinden uzak olabacaklarına göre, bunlar hakkında kanuni bir mecburiyet konulamamıştır. Konulamayan kanuni mecburiyet, istirahat etmez mânasını taşımıyor. Bununla beraber tarafların bu konuyu kollektif sözleşmelerle düzenlemeleri her zaman mümkündür.

Huzurunuzdan ayrılmadan evvel şunu ifade etmek istiyorum, verilmiş olan önergelerin içinde hakikaten gereklileri vardır. Bunlar kalsın, ona bir diyecek yok, hiçbir kimsenin hiçbir mebusun sözüne değmez. Ama hep birlikte verdiğimiz önergelerin içinde tatbik imkânı olmıyan varsa, bir defa daha gözden geçirelim, geriye alalım ve işçilere gerçekten hizmet etmek istiyorsak şu kanunların çıkmasına yardım edelim. Saygılarımla.

BAŞKAN — Sayın Kırbaşı, söz mü istiyorsunuz?

FAİK KIRBAŞLI (Burdur) —Evet efendim.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Kırbaşı.

FAİK KIRBAŞLI (Burdur) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, burada liman hizmeti ve şehir hattı gemilerindeki tabir, aldığımız birkaç mektupdan da öğrendiğimize göre, sarih değildir. Çünkü, liman hizmeti mânası anlaşılıyor. Mesalâ, yüzen vinçler, sabit vinçler vardır. Sabit vinçler liman hizmetinde olabilir. Fakat, yüzen vinçlerin liman hizmetinde olduğuna dair henüz kesinleşmiş bir kanaat olmadığı bize bildirilmiştir.

İkincisi, şehir hattı gemileri, şehirler arası hattı gemileri midir? Şehir hattı gemilerinden kasıt, sadece bir şehir içerisinde bulunan hatta işleyen gemiler midir?

Sonra diğer taraftan, kara sularımız içinde avlanan balıkçı gemileri bunun içine dâhil midir, değil midir? İsrarla sorulmaktadır. Ben de Yüksek Meclisinizden bunun tadvizini istirham ediyorum.

Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Başka söz istiyen? Yok.

41 nei madde üzerinde verilmiş bulunan değişiklik önergesini okutuyorum.

Millet Meclisi Başkanlığına

41 nei maddenin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Madde 41. — Gemi adamının haftada altı günden fazla çalıştırılması yasaktır. Bunlardan hafta tatili günü çalıştırılanlara haftanın diğer bir gününde nöbetleşe izin verilir.

Ankara
Rıza Kuas

Hatay
Yahya Kanbolat

BAŞKAN — Komisyon katılıyor mu?
GEÇİCİ KOMİSYON ADINA KAYA ÖZDEMİR (İstanbul) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Komisyon katılmamaktadır. Önergeyi oyunuzla sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir..

41 nei maddeyi metinde yazılı olduğu şekilde oyunuzla sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 41 nei madde aynen kabul edilmiştir.
42 nei maddeyi okutuyorum.

Hafta tatili ücreti

Madde 42. — Bu kanunun uygulandığı gemilerde, haftanın tatilinden önceki günlerinde sürekli olarak çalışmış bulunan gemi adamlarına çalışılmıyan hafta tatili günü için işveren veya işveren vekili tarafından bir iş karşılığı olmaksızın bir gündelik tutarında ücret ödenir.

Evlencilerde üç güne, ana ve babanın, karı ve kocanın, kardeş ve çocukların ölümünde iki güne kadar verilmesi gereken izin süreleriyle bir haftalık süre içinde kalmak üzere işveren tarafından verilen diğer izinler ve hekim raporlarıyla verilen dinlenme ve hastalık izinleri, fiilen çalışılmış günler gibi hesaba katılır.

Zorlayıcı ve ekonomik bir sebebolmadan gemideki çalışmaların haftanın bir veya birkaç gününde işveren veya işveren vekili tarafından tatil edilmesi halinde, haftanın çalışılmıyan günleri, ücretli hafta tatiline hak kazanmak için çalışılması gereken altı günün hesabında göz önünde tutulur.

Gemide işin bir haftadan fazla süre ile tatil edilmesini gerektiren zorlayıcı sebepler ortaya çıktığı zaman, bu süreye raslıyan hafta tatili ücreti, yarım gündelik tutarında ödenir.

Kısa, yakın ve uzak sefer yapan gemilerde çalışan gemi adamlarına işveren veya işveren vekili tarafından geminin seferde bulunduğu müddete raslıyan hafta tatili günleri için yukardaki şartlar aranmaksızın ve bir iş karşılığı olmaksızın, ayrıca bir gündelik tutarında hafta tatili ücreti ödenir.

BAŞKAN — 42 nei madde üzerinde verilmiş bulunan 2 tane değişiklik önergesi var, ayrıntılı itibariyle sıraya koymak suretiyle okutuyorum.

Millet Meclisi Başkanlığına

42 nei maddenin 2 nei fıkrasındaki «evlencilerde üç güne, ana ve babanın, karı ve kocanın, kardeş ve çocukların ölümünde iki güne kadar ve-

rilmesi gereken izini» ibaresinin, evlenmelerde, ana ve babanın, karı ve kocanın, kardeş ve çocuklarının ölümünde beş gün olarak verilmesi gereken ücretli izin şeklinde değiştirilmesini,

4 ncü fıkradaki «yarım gündelik tutarında ödenir» ibaresinin de «tam gündelik olarak ödenir» şeklinde getirilmesini arz ve teklif ederim.

Ankara
Rıza Kuas

Hatay
Yahya Kanbolat

Millet Meclisi Sayın Başkanlığına

Görüşülmekte olan Deniz İş kanunu tasarisının 42 nci maddesinin üçüncü satırındaki «bir iş karşılığı olmaksızın» deyiminden sonra «ve ücret ödeme şekline bakılmaksızın» kelimelerinin ilâve edilmesini saygı ile arz ederim.

Geçici Komisyon
Başkanı
Kaya Özdemir

BAŞKAN — Sayın Komisyon, Sayın Rıza Kuas ve Yahya Kanbolat tarafından verilmiş bulunan önergeye katılıyor musunuz?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI KAYA ÖZDEMİR (İstanbul) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Katılmıyorsunuz. Söz isteyen? Yok. Önergeyi tekrar okutup, oyunuza sunacağım.

Söz mü istiyorsunuz efendim.

RIZA KUAS (Ankara) — 42 nci madde hakkında...

BAŞKAN — Lütfediniz, söyleyiniz daha evvel. Onun için söylüyorum size; söz, daima taleple mukayettir. Milletvekili söz istemeden Başkanın milletvekillerine söz istiyor musunuz. istemiyor musunuz diye sormasına lüzum yoktur. Buyurunuz.

RIZA KUAS (Ankara) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, 42 nci madde gemi adamlarına Pazar ücretlerinin ödeme şeklini gösteren bir maddedir.

42 nci madde, bir kere madde olarak çok muğlâk ve tefsiri güç ve bu kanun çıktuktan sonra da, gemi adamları sendikalar ve işçiler tarafından tefsire muhtaç kalacaktır. Çünkü, (zorlayıcı ve ekonomik bir sebeboldu) denilmektedir. Ekonomik sebep, bir dereceye kadar, fakat zorlayıcı sebep nedir? Sadece işçinin çalışmadan Pazar yevmiyesi-

nin hesabedilmesinde nazarı itibara alınacak istisnaları saymaktadır. «Zorlayıcı sebep» diyor. Burada zorlayıcı sebebi kim tâyin edecek? Gemi patronu, kendisi bol sebepten dolayı, bu zorlayıcı sebeptir diyecek, gemide bir arıza meydana gelecek, onu iki gün, üç gün tamir edecek, bu zorlayıcı sebeptir binaenaleyh, bu zorlayıcı sebep dolayısıyla Pazar yevmiyesi alamıyacaksın diyecek. Yani zorlayıcı sebebi kim tâyin edecek, belli değil. Diğer taraftan 42 nci maddenin paraleli olan diğer bir madde de 45 nci maddedir. 45 nci madde gayet güzel yazılmış «Gemi adamlarına geçici iş görememezlik ödeneği ödenmesi gerektiği zamanlarda, geçici iş görememezlik süresine rashyan Ulusal Bayram, genel tatil ve hafta tatili ödenekleri aynı ölçülerle ödeme yapan kurum ve sandıklar tarafından ödenir» deniyor ki, çok güzel. 45 nci madde, kurum ve sandıkların ödemesi icabettiği zaman üç satırda güzel bir şekilde kaleme alınmış. Ama, Pazar tatili, Pazar yevmiyesinin gemi sahibi tarafından ödenmesi icabeden, ödenip ödenmemesi istisnalarını içine alan 42 nci madde tam 16 satır. Yani, işçinin çalışmadan bir Pazar yevmiyesi karşılığının acaba nasıl ödenmesi önenebilir şeklinde o kadar muğlâk ifadeler doldurulmuştur ki, bu madde karşısında çok ihtilâflar çıkacaktır. «Gemide işin bir haftadan fazla süre ile tatil edilmesini gerektiren zorlayıcı sebep...» Üçüncü paragrafta «zorlayıcı ve ekonomik bir sebeboldu» dan gemideki çalışmaların haftanın bir veya birkaç gününde işveren veya işveren vekili tarafından tatil edilmesi halinde...» deniyor. Yani her hangi bir zorlayıcı sebepten işveren veya işveren vekili tarafından bir veya birkaç gün iş yeri tatil edildiğinde işçinin, gemi adamının Pazar yevmiyesi hesaplanırken işveren vekili, yahut da işveren zorlayıcı sebep saymıştır; sen Pazar yevmiyesine hak kazanmadın diyecektir ve vermeyecektir. Diğer taraftan üçüncü, dördüncü paragrafta işin bir haftadan fazla süre ile tatil edilmesini gerektiren zorlayıcı sebepler eski 3008 sayılı Kanunda da tesbit etmek mümkün değildi. İşverenler istedikleri anda bunu zorlayıcı sebep saymakta ve işçinin ücretini vermemekte ve Pazar yevmiyeleri de verilmemektedir. Diğer taraftan Sosyal Sigortalar Kanununda işçi, gemi adamı gidip haftalarca, aylarca istirahat alsın, aylarca aldığı bu istirahatte Pazar yevmiyeleri hesaba katılıyor,

aşağıdaki 45 nci madde bunu âmir. Ama bu 42 nci madde gemi sahibinin, bir ücret karşılığı olmaksızın Pazar yevmiyesinin ödenmesine dair olmasından dolayı bu kadar muğlâk ifadelerle doldurulmuştur. Bu bakımdan bizim değişiklik önergemiz de gayet açık ve seçik.

Diğer taraftan yine...

BAŞKAN — Sayın Kuas, vaktiniz doluyor.

RIZA KUAS (Devanla) — Diğer taraftan yine açıklanması ve sarahate kavuşması icabeden, işveren tarafından ölümlerde, evlenmelerde, ana, baba, kardeşlerin ölümlerinde verilen izinlerin ücretli mi, ücretsiz mi olduğuna dair bir sarahat yoktur. Bunun da mutlaka annesi, babası, karısı, çoluk, çocuğu ölen kimselere verilen izinlerin ücretli olmasına dair bir sarahat getirilmesi icabeder. Bizim getirdiğimiz önerge bunu kapsamaktadır. Saygılar sunarım.

BAŞKAN — Değişiklik önergesini okutup, oyunuzun sunacağım.

(Ankara Milletvekili Rıza Kuas ve Hatay Milletvekili Yahya Kanbolat'ın önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Komisyon katılmamaktadır. Önergeyi Yüce Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

KEMAL NEBİOĞLU (Tekirdağ) — Bir soru sorabilir miyim Sayın Başkan?

BAŞKAN — Hayır efendim. Komisyon tarafından verilmiş bulunan diğer önergeyi tekrar okutuyorum.

(Geçici Komisyon Başkanı Kaya Özdemir'in önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Değişiklik önergesi Komisyon tarafından verilmiştir. Binaenaleyh, katılmayı tazammun etmektedir.

REŞİT ÜLKER (İstanbul) — Neyi sağlıyor bu ibare?

BAŞKAN — Buyurun, önergenizi izah ediniz.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI KAYA ÖZDEMİR (İstanbul) — 43 ncu maddede genel tatil ücretinin ödenmesiyle ilgili olarak hüküm tasrih ediyor. Ayrıca «ücret ödeme şekline bakılmaksızın» şeklinde bir ibare vardır. Yukarıdaki hafta tatili ücreti ile aşağıdaki genel tatil ücretini ödeme şeklinde eşitliği sağlamak bakımından böyle bir hüküm ilâvesine zaruret hissedilmiştir.

BAŞKAN — Sayın Nebioğlu, siz de Komisyona bu önerge hakkında mı soracaksınız?

KEMAL NEBİOĞLU (Tekirdağ) — Evet.

BAŞKAN — Buyurun.

KEMAL NEBİOĞLU (Tekirdağ) — Sayın Başkan, öyle zannediyorum ki, bu değişiklikle maktu aylıklı işçiler mevzuubahistir. Uzak yerlerde çalışacak olan gemi adamları 42 nci maddeye göre, 394 sayılı Hafta Tatili Kanunundan yararlanmak suretiyle Pazar günleri için ayrıca bir ücret alacaklardır. Bu suretle bir ayda aldıkları yevmiye tutarı 34 yevmiye mi olacaktır? Bunun açıklanmasını istirham ediyorum.

BAŞKAN — Sayın Kaya Özdemir, bu soruya cevap verecek misiniz efendim?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI KAYA ÖZDEMİR (İstanbul) — Efendim, bizim arz ettiğimiz önerge gayet sarîh, «ücret ödeme şekline bakılmaksızın» tâbirini ilâve ediyoruz. Bu «ücret ödeme şekline bakılmaksızın» tâbiri ile biraz evvel Sayın Ülker'in sorduğu suale cevap verirken de arz ettim, aşağıda genel tatil ücretinin ödenmesi şeklindeki yeknesaklığı sağlamış oluyoruz.

BAŞKAN — Değişiklik önergesini oyunuzun sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon tarafından önerge verilmiş olduğuna göre, filhal kabulü mutazammın bulunmaktadır. 42 nci maddeyi değişiklikle beraber oyunuzun sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel tatil ücreti

Madde 43. — Bu kanun kapsamına giren gemilerde çalışan gemi adamlarına, 2739 sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Kanunu ile anılan Kanuna ek 3466 ve 221 sayılı kanunlarda yazılı bulunan ulusal bayram ve genel tatil günlerinde, bir iş karşılığı olmaksızın bir günlük ücreti tutarında tatil ücreti, ücret ödeme şekline bakılmaksızın ayrıca ödenir.

BAŞKAN — 43 ncu madde üzerinde değişiklik önergesi verilmemiştir. Binaenaleyh, maddesi, metinde yazılı ve şimdi okunan şekli ile oyunuzun sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 43 ncu madde aynen kabul edilmiştir.

Tatil ücretlerine girmiyen kısımlar

Madde 44. — Fazla çalışma karşılığı olarak alınan ücret ve primlerle sosyal yardımlar, ulusal bayram, hafta tatili ve genel tatil günleri için verilen ücretlerin tesbitinde hesaba katılmaz.

BAŞKAN — 44 nci madde üzerinde değişiklik önergesi yoktur. Bu sebeple maddeyi metinde yazılı olan ve şimdi okunan şekli ile oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 44 nci madde aynen kabul edilmiştir.

Geçici iş göremezlik

Madde 45. — Gemi adamlarına, geçici iş göremezlik ödeneği ödenmesi gerektiği zamanlarda, geçici iş göremezlik süresine rastlayan ulusal bayram, genel tatil ve hafta tatili ödenekleri, aynı ölçülerle ödeme yapan kurum ve sandıklar tarafından ödenir.

BAŞKAN — 45 nci madde üzerinde değişiklik önergesi vardır. Önergeyi okutuyorum.

Millet Meclisi Başkanlığına

45 nci maddeye aşağıdaki cümlelerin eklenmesini arz ve teklif ederim.

«Ancak kurum ve sandıklar tarafından yapılan ödemelerde gemi adamının gündelik veya aylığından eksik kalan kısım işveren tarafından tamamlanır.»

Ankara
Rıza Kuas

Haytay
Yahya Kanbolat

BAŞKAN — Komisyon katılıyor mu?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI KAYA ÖZDEMİR (İstanbul) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Buyurunuz Sayın Rıza Kuas.

RIZA KUAS (Ankara) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 45 nci madde, biraz evvel izahat verdiğim gibi, kurum ve sandıklardan ödenek alanlar bu yevmiyelerini, 45 nci madde iş göremezlik ödeneği aldığı zaman, yani istirahat, hastahanedeki yatarak iş göremezlik, eli yaralandı, kaza veyahut hastalık dolayısıyla hastahanedeki yatdığı veya istirahat aldığı zaman o günlere ait yevmiyelerini veya diğer ödeneklerini kurumdan ve sandıklardan alacaklardır.

Ancak; biz birçok toplu sözleşmelerle de bunu sağlamış bulunuyoruz. Kurumlardan ve sandıklardan alınan ücretler eksik olarak alınmıyor. Yani bekâr, evli, çoluk çocuk sahibi olmaları ölçülerinde alınmıyor. Garp memleketlerinde bilhassa Hollanda'da, Avusturya'da böyle. İstirahat halinde

bulunan işçilerin hastahanedeki ve yahut da iş kazaları dolayısıyla iş göremez olduğu zamanlarda, istirahat anlarında ve hasta oldukları hallerde doktor parası, ilaç parası veyahut seyahatler gibi boşta olan bir insanın normal ücretinin üstünde ücret verilmektedir. Almanya'da da böyledir. Yani boşta olan hasta bir işçinin masrafının, günlük kazancıyla geçinerek çalıştığı zaman yediği, harcadığı paranın üstünde bir paranın harcaması icabettiği nazarı itibara alınarak normal ücretinin üstünde sandıklardan, kurumlardan bir ücret eline geçmesinin esası üzerine hesaplanmaktadır. Bizim verdiğimiz önerge ile hasta olan, çalışamamazlık ödenekleri alan işçi arkadaşlarımızın, bizim Türkiye'de yaptığımız birçok toplu sözleşmelerde olduğu gibi, bu ödenek farklarının işverenler tarafından ödenmesini sağlamış bulunuyoruz. Yani işçinin eline geçen eksik ücretlerinin işverenler tarafından tamamına iblâğını öngörmekteyiz. Eğer oylarınızla desteklerseniz, gemi adamı arkadaşlarımıza bir iyilik yapmış olacağız. Saygılar sunarım.

BAŞKAN — Sayın Türkay, buyurunuz efendim.

HASAN TÜRKAY (Ankara) — Muhterem arkadaşlarım; hafta tatilinden istifade etmek için mutlaka kanun 48 saat çalışmayı mecbur kılıyor. 48 saatini tamamlamayan bir işçi Pazar yevmiyesini alamıyor. Şimdi verilen önerge ile hiç çalışmadan işverenden bir talepte bulunuluyor. Haddi zatında karşılıksız bir taleboluyor ki, bu, doğru bir talebolmaz, olamaz.

Saniyen, kaldı ki, işçi sendikaları yaptıkları toplu sözleşmelerle bu sahada birtakım ilerlemeler kaydetmiştir. Eğer biz karşılıksız işverenden kanunla bir talepte bulunursak toplu sözleşmelerle işçi sendikalarını müşkül duruma düşürmüş oluruz. Bırakalım da işçi sendikaları toplu sözleşmelerle işçilere o sahada birtakım faydalar elde etmek imkânına kavuştursunlar. Bu itibarla önergenin, haksız bir önergenin reddini talebediyoruz.

Saygılarımla.

BAŞKAN — Sayın Abdülbâri Akdoğan.

ABDÜLBÂRİ AKDOĞAN (Ağrı) Muhterem arkadaşlar; T. İ. P. sözcüsü Rıza Kuas eksik ücret tâbirini nereden çıkardılar, anlamak çok güç. Zira 3008 sayılı İş Kanununda bütün

işçilere ödeme şekillerinin ne suretle yapılacağı, üçte ikisinin sendikalar tarafından veya işveren tarafından ödenmesi lüzumu gayet açık olarak gösterilmiştir. Yani bunu yeniden ortaya niçin çıkarıyorlar, anlayamadım. Hiçbir zaman Türk işçisine bütün sahalarda, bilhassa Devlet sektöründe noksan ödeme şimdiye kadar yapılmamıştır ve yapılmıyacaktır.

Saygılarımla.

BAŞKAN — Buyurun Komisyon adına Sayın Kaya Özdemir.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI KAYA ÖZDEMİR (İstanbul) — Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri;

Sayın Rıza Kuas arkadaşımız, kendi verdiği değişiklik önergesi hakkında izahatta bulunurken, «Toplu iş sözleşmeleriyle biz bu farkları zaten temin ediyoruz» şeklinde bir beyanda bulundular. Biz Komisyon olarak esas itibarıyla toplu iş sözleşmeleriyle birçok menfaatlerin, kanunla temin edilen menfaatlerin üstünde sağlanabileceği inancı, içindeyiz. Demokratik nizamın vazgeçilmez müesseselerinden birisi olan Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt müessesesini fazla zedelememek ve onlara birtakım genişlik, rahatlık bırakabilmek için kanunda bazı ölçüleri takyid etmek mecburiyetinde olduğumuzu, zaten muhterem arkadaşımızın da beyan ettiği üzere, toplu sözleşmelerle temin edilebileceği tarafını da düşünerek bu maksatla maddeyi bu seklivle getirdik. Arz ederim.

BAŞKAN — Sayın Nebioğlu, buyurun efendim.

KEMAL NEBİOĞLU (Tekirdağ) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Deniz İş Kanununun Yüce Heyetinizde müzakerelerinde grupumuz, daima bir itham altında tutulmak istenmiştir. Uzun bir çalışma neticesinde 50 küsur maddelik Deniz İş Kanunu üzerinde 44 tane taddil önergesi verdik.

BAŞKAN — Sayın Nebioğlu; lütfediniz madde üzerinde konuşunuz. Biraz evvel bu hususta Sayın Ülker konuşurken ona da müdahalede bulundum. Onun için rica edeceğim, munhasıran madde üzerinde ve maddeye ilişkin verilmiş bulunan değişiklik önergesi üzerinde beyanda bulununuz.

KEMAL NEBİOĞLU (Devamla) — Sayın Başkanı biraz evvel Sayın Abdülbâri Akdoğan konuşurken grupumuzu itham ettiler.

BAŞKAN — Ne bakımdan itham edilmiş işe-niz lütfediniz o madde üzerinde beyanda bulununuz.

KEMAL NEBİOĞLU (Devamla) — Evet efendim.

45 nci maddenin müzakeresi ile ilgili meseleyi bilmeden gerek sandıklarda, gerek kurumlarda ne şekilde uygulama yapıldığını tetkik etmeden beyanda bulundular ve bizi itham ettiler. Şunu açıklıkla ifade edelim. Gerek cezai müeyyideler geldiği vakit, gerekse tümü üzerinde müzakerelerde işaret edeceğiz. 12 Adalet Partili milletvekilinin verdiği Deniz İş Kanunu teklifi üzerinde çalışmalarda bulduk, bunları değerlendirdikten sonra huzurunuzda geldik. Tümü üzerinde konuşmalar yaparken, 12 nci imza sahibi Sayın Ali Naili Erdem'in de söz sahibi bulunduğu o teklifin neler getirdiğini ifade edeceğiz. İthamları yaparken geçmişte verdiğimiz kanun teklifini de tetkik etmek gerektiğini unutmamak lâzımgelir.

Burala getirmek istediğimiz husus şu : Her hangi bir gemi adamı hastalandığı zaman ve yahutta başına bir iş kazası geldiği vakit sandıklardan ve kurumlardan almakta c'duğu ödenekler mevzuubahistir. Bunu yüzde yüz olarak sandıklar veya kurumlar ödemez. Biz diyoruz ki, bu kanunun 45 nci maddesindeki kurum tarafından eksik ödeme mevzuubahis ise bu eksik ödeme doğrudan doğruya işveren tarafından yapılsın. Bir insan kendi arzusuyla hastalanmaz. Hiç kimse hastalanmayı da arzu etmez ve o hastalanmışsa hiç şüphesiz o işyerinde yani gemide çalışırken hastalığını da göz önünde bulundurmak lâzımdır. İş gücünü işverene satan, emeğini satan işçinin alın terinin her yönden değerlendirilmesi gerekir. Bu gerekliliğin icabı olarak eğer az ödeme yapılıyorsa, bu az ödeme işveren tarafından tamamlansın diyoruz. Ben Sayın Abdülbâri Akdoğan'a yardım sandıkları kuruluşlarını ve kurumlarla ilgili, bu konudaki mevzuatı tetkik etmesini tavsiye ederim. Saygılar.

BAŞKAN — Sayın Reşit Ülker, buyurunuz efendim.

REŞİT ÜLKER (İstanbul) — Değerli arkadaşlarım; demin söylediğim sözleri aynen tekrar edeceğim.

Şimdi burada bir 45 nci madde var. Bu madde bir sistem koymuş. Bu sistem, (Gemi adamlarına geçici iş göremezlik ödeneği ödenmesi gerektiği zamanlarda, geçici iş göremezlik süresine rastlayan ulusal bayram, genel tatil ve hafta tatili ödenekleri, aynı ölçülerle ödeme yapan kurum ve sandıklar tarafından ödenir.) şeklinde tesbit edilmiştir. Şimdi bunun gerekçesinde şu sözler sövlenmektedir. «Gemi adamları geçici iş göremezlik süresinde iş verenlerden ücret almadıklarına göre tatil ücretlerinin de geçici iş göremezlik ücretlerinin kurumlar tarafından verilmesi uygun görülmüştür. Bu esasen İş kanunu tatbikatına paraleldir» diyor.

Şimdi, burada tadilat yapmak elbette mümkündür. Ama kanun bir sistem kurmuş, bu paraların kurum tarafından ödenmesini esas almış. Verilecek paranın işveren tarafından değil, kurumlar tarafından verilmesini esas alarak bir sistem kabuletmiş. Bu esas içinde gidiyoruz. Şimdi bu hak orada temin edilmiş iken, öyle mi demek lâzımgelir. Yoksa esas kurumların ödemesini mi temin etmek lâzımgelir? Böyle bir prensiple kökten bir münakaşaya girmiş olacağız. Komisyon lütfen bunu burada izah etsin. Yani kanunun prensibiyle uyuyor mu, uyumuyor mu? Uyuyorsa onların bir esası vardır, alınması verilmesi, onun karşılığında verilen bir para. Çünkü burada öyle deniyor. «Aynı ölçülerle ödeme yapan kurum ve sandıklar tarafından ödenir.» Şimdi, işveren tarafından ödenir veya başka biri tarafından ödenir diye kanuna koymak mümkündür. Ama bu, teknik sisteme uygun bir iddia mıdır, bunu tetkik etmek lâzım. Komisyondan rica ederim, bunu açıklasınlar. Zannediyorum esas nokta burası. Yoksa toplu sözleşmelerle bu iş halledilir toplu sözleşme ayrı bir mekanizmadır, her zaman halletmek mümkündür. Onun burada söylenmesi ile iş halledilmez demesi lâzım. Prensibe uymuyor mu, uyuyor mu? Uyuyorsa konulması lâzımgelir, uymuyorsa konulmaması lâzımgelir. Ancak böyle çözümlü olabiliriz.

BAŞKAN — Buyurunuz efendim, komisyon adına.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI KAYA ÖZDEMİR (İstanbul) — Efendim, prensibe uymadığını arz etmiştim, esasen İş Kanununa paralel bir hüküm getirilmektedir. İş kanununun gerekçesinde belirtildiği gibi, bu geçici iş göremezlik öde-

neklerini gerekçeden arz edeyim: «Gemi adamlarının geçici iş göremezlik süresinde işverenlerden ücret alamadıklarına göre, tatil ücretlerinin de geçici iş göremezlik ödeneğini temin eden kurumlar tarafından ödenmesi uygun görülmüştür. Bu esas İş kanunu tatbikatına da paraleldir.» deniyor. Prensip gerekçede belirtilmiştir.

BAŞKAN — 45 nci madde üzerinde değişiklik önergesini tekrar okutuyorum. Oyunuza koyacağım.

(Ankara Milletvekili Rıza Kuas ve Hatay Milletvekili Yahya Kanpulat'ın önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Değişiklik önergesine Komisyon katılmamaktadır. Yüksek Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Değişiklik önergesi kabul edilmemiştir.

45 nci maddeyi, metinde olan şekli ile oyunuz sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... 45 nci madde aynen kabul edilmiştir.

Görevli ve yetkili mahkeme

Madde 46. — Bu kanun kapsamına giren gemi adamlarıyla bunların işveren veya işveren vekilleri arasında bu kanundan veya hizmet akdinden doğan dâvalar hakkında, 5521 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

Hizmet akdinde ayrıca bir hüküm yoksa dâva, geminin bağlama limanında iş dâvalarını bakmaya yetkili mahkemede görülür.

BAŞKAN — 46 nci madde üzerinde verilmiş bulunan değişiklik önergesini okutuyorum.

Millet Meclisi Başkanlığına

46 nci maddenin ikinci fıkrasındaki, «Geminin bağlama limanında» ibaresinin, «Hizmet akdinin yapıldığı limanda» şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ankara
Rıza Kuas

Hatay
Yahya Kanbolat

BAŞKAN — Önergeye Komisyon katılıyor mu?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI KAYA ÖZDEMİR (İstanbul) — Hayır.

BAŞKAN — Sayın Kuas, buyurun.

RIZA KUAS (Ankara) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bu önergeye Komisyonun katılmaması hayreti muciptir. Her hangi bir külfet, her hangi bir durum yoktur, sadece hem gemi adamı için ve hem de işveren için müşterek bir

hükümdür, bizim getirdiğimiz. Yani diyor ki, 46 nci madde; «Bu kanun kapsamına giren gemi adamlarıyla, bunların işveren veya işveren vekilleri arasında bu kanundan doğan veya hizmet akdinden doğan dâvalar hakkında, 5521 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

Hizmet akitlerinde ayrıca bir hüküm yoksa dâva, geminin bağlama limanında iş dâvalarına bakmaya yetkili mahkemede görülür.»

Biz ne istiyoruz? «Geminin bağlama limanında», ibaresinin, «Hizmet akdinin yapıldığı», şeklinde değiştirilmesini istiyoruz. Yani geminin bağlama limanı neresi oluyor? Bir gemi sahibi ile gemi adamları arasında bir ihtilâf çıkarsa, Trabzon'da iş dâvalarına bakmakta olan mahkeme var, İstanbul'da iş dâvalarına bakan mahkeme var, İzmir'de iş dâvalarına bakan mahkeme var. Gemi adamı ile gemi işvereni arasında ihtilâf çıktığı ve bu muhakeme konusu olduğu zaman gemi adamı ve işveren istediği mahkemede yani, toplu sözleşme, yahut da hizmet akdi İstanbul'da mevcut bir gemi sahibi ile imzalanmış, Trabzon'a sefere gitmiştir. Trabzon'da iş dâvalarına bakan bir mahkeme var orada mahkemeye verebiliyor, orada dâvaya bakılıyor. Yani Trabzon'da gemi adamı mahkemeye gidip - gelecek, veyahut İzmir'deki işçi İzmir'den İstanbul'a gidip - gelecek, İstanbul'daki işçi İzmir'e gidip - gelecek, yani buna müsamil bir maddedir. Bizim getirdiğimiz teklif gayet mâkul, yerinde. Diyoruz ki; toplu iş sözleşmesi yapılan yerdeki iş mahkemesinde ve yahut da hizmet akdinin yapıldığı vilâyetteki iş dâvalarına bakan mahkemede gerek gemi sahibinin dâvasına, gerekse işçinin dâvasına bakılsın. Buna sarahat vermek için bir teklif getirdik. Ama komisyon buna yine katılmıyor. Hem gemi sahipleri için, hem de gemi adamları için isabetli bir tadil teklifidir. Eğer oy verirseniz isabetli bir iş olur. Saygılarımı sunarım.

BAŞKAN — Sayın Özarda, buyurunuz.

REŞAT ÖZARDA (Aydın) — Sayın milletvekilleri, bu kanunun mümkün mürtebe süratle çıkıp kanunlaşması için hiçbir maddesi üzerinde konuşmamak üzere cidden kendimi zorlamaktayım. Ancak, bazan söylenen sözlerin cevapsız kalmaması için söz almak lüzumunu duyuyorum. Kanunun bu maddesinin getirdiği hüküm çok isabetlidir, yerindedir.

Sayın Rıza Kuas arkadaşımız bilmeden aksini savunduğu fikrin tam isabetlisi bu madde içinde vardır. Çünkü bir gemi sefere çıkar, yolda giderken işçisi hastalanır ve saire olur. Yolda her hangi bir küçük yerde bir işçiyi gemiye almak icabeder, onunla bir hizmet akdi yapar. Geminin bağlama limanı, geminin seferde uğradığı liman doğıldır, geminin kayıtlı bulunduğu limandır ve muayyen merkezlerdir. Deniz Ticaret Kanununda bunun yeri vardır. Binaenaleyh, bağlama limanı geminin ve gemi adamlarının daima buldukları yerdir. Şimdi bunu bırakacağız da kalkacağız. tesadüfen yolda giderken, ufak bir yerden bir gemi adamını almış, hizmet akdini orada yapmış olduğumuz için oraya gidip orada dâva edeceğiz. Bu olmaz arkadaşlar. Kanunun getirdiği madde gayet isabetlidir, kabulünü istirham ederim.

BAŞKAN — Sayın Enver Turgut, buyurun.

ENVER TURGUT (İzmir) — Muhterem arkadaşlarım, Deniz İş Kanununun görüşüldüğü tarihten şu âna kadar her madde için ayrı ayrı değişiklik önergesi verilmiş ve fakat bu değişiklik önergelerini veren arkadaşlarımız hiçbir zaman teknik bir müdafaa getirmemişlerdir. Hep kendi görüşlerine uygun bir tarzda kürsüye çıkıp konuşmuşlardır. Gemi adamları veya gemiler nerede bulunur? Sahil memleketlerinde. Yani İstanbul, İzmir, İskenderun, Mersin, Samsun, Trabzon. Şimdi, bir geminin sahibi farz edelim Adana'dadır ve hizmet akdini Ankara veya Adana'da yapmışsa İstanbul'da bir iş dâvası mevzuubahsolduğu zaman Ankara'ya veya Adana'ya mı gelmesi lâzımdır? Arkadaşlarımız hiçbir zaman bunu tetkik etmiyorlar ve geliyorlar burada, «şu maddenin şu paragrafının veya ikinci satırını şöyle değiştiririm, diyorlar. Eğer hep sizin dediğiniz gibi yaparsak, bunun altından nasıl çıkarız? Çok istirham ediyorum, hizmet akdi ile geminin bağlı olduğu yer arasında fark vardır. Şimdi, bu duruma göre geminin bağlama limanı İstanbul'da ise iş dâvası İstanbul'da açılır, geminin bağlı olduğu liman İzmir'de ise orada açılır. Binaenaleyh, maddenin yazıldığı şekliyle kabulünü rica ediyorum.

Saygılarımla.

BAŞKAN — Sayın komisyon, buyurunuz efendim.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ İSMAIL HAKKI BOYACIOĞLU (Burdur) — Muhterem Başkan, muhterem arkadaşlarım, 46 ncı maddenin birinci fıkrası 5521 sayılı Kanuna atıf yapmaktadır. Bu kanun da İş Mahkemeleri Kanunudur. 1 ncı maddede ihtilâf olmaması lâzımgelir.

İkinci fıkraya gelince; (Hizmet akdinde ayrıca hüküm yoksa dâva, geminin bağlama limanında iş dâvalarına bakmakla görevli mahkemece görülür.) demektedir. Hizmet akdinde ayrıca bir hüküm yoksa... Eğer hizmet akdinde bir hüküm varsa, yani salahiyetli tarafların kendileri tâyin edecekler, prensibini kabul etmişiz bir kere.

İkincisi; burada hüküm yoksa bağlama limanıdır; bağlama limanını da Ticaret Kanununun 1021 ncı maddesi, tarif etmiştir. Orada diyor ki: «Gemi yola çıkmak için kalktığı ilk liman bağlama limanıdır.»

IHSAN ATAÖV (Antalya) — Kendisinin bağlı olduğu gibi, ipli sanıyor.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ İSMAIL HAKKI BOYACIOĞLU (Devamla) — Binaenaleyh, madde sarîh olarak meseleyi tedvin etmiştir. Bu itibarla görüşe katılmıyoruz. Zaten hukukî değildir. Maddenin aynen kabulünü rica ederim.

BAŞKAN — — Sayın Ülker, buyurunuz.

REŞİT ÜLKER (İstanbul) — Muhterem arkadaşlar, benden evvel arkadaşlarım ifade ettiler. Birinci fıkra da sarîh hüküm getirmiş, diyor ki; «5521 sayılı Kanunun hükümleri uygulanır.» 5521 sayılı Kanunun beşinci maddesi sarîh olarak; «İş mahkemelerinde açılacak her dâva açıldığı tarihte dâva olunanın Türk Medeni Kanunu gereğince ikametgâhı sayılan yer mahkemesinde bakılabileceği gibi, işçinin işini yaptığı işyeri için yetkili mahkemede de bakılabilir. Bunlara aykırı sözleşme muteber sayılmaz.» Bir defa atıf var bence prensibolarak. Ayrıca geminin bağlama limanı, bütün kaptanını, işçisini, kamarotunu, tamirini ve sairesini temerküz ettirdiği limandır. Esas itibarıyla alacağı işçiyi bu limanda alır. Öyle ise o limanda zaten genel olarak hizmet akdi yapılmış olur, söylenen hizmet akdi orada yapılmış olur. Bu, Ticaret Kanununun esas prensibidir. Şimdi, gemi yola çıktı, bağlama lima-

nında tayfasını aldı, kaptanını aldı, lostromosunu aldı, çıktı. Yolda giderken bir sıkıntıya düştü. Bu, istisnai bir haldir. İstisnai halde aldığı kimseler için bir hüküm getireceğiz. Böyle bir hüküm hiçbir ihtiyaca karşı olmadığı aşikârdır ve burada böyle bir değişikliğe lüzum yoktur, sistemi bozar. Ben, başta söylediğim fikrimde ısrar edeceğim. Çok muhterem arkadaşlar, verdiğimiz önergelerin hakikaten değiştirilmesi gerekenleri üzerinde ısrar edelim, bol bol konuşalım. Ama hiçbir esasa dayanmayan önergelerimiz üzerinde de durmayalım. Kanunun biran evvel çıkarılması lâzımdır.

BAŞKAN — 46 ncı madde üzerinde verilmiş bulunan değişiklik önergesini tekrar okutup oylarınıza sunacağım.

(Ankara Milletvekili Rıza Kuas ve Hatay Milletvekili Yahya Kanbolat'ın önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Değişiklik önergesine komisyon katılmamaktadır. Önergeyi oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Değişiklik önergesi kabul edilmemiştir.

46 ncı maddeyi, motünde yazılı olan şekliyle, oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... 46 ncı madde aynen kabul edilmiştir.

Bildirimler

Madde 47. — Bildirimlerin ilgiliye yazılı olarak ve imza karşılığında yapılması gerekir. Bildirim yapılan kişi bunu imzalamazsa; durum o yerde tutanakla tesbit edilir. Ancak, 7201 sayılı Kanunun kapsamına giren tebligat, anılan kanun hükümlerine göre yapılır.

BAŞKAN — 47 ncı madde üzerinde verilmiş bulunan değişiklik önergesini okutuyorum.

Millet Meclisi Başkanlığına

47 ncı maddedeki «durum o yerde tutanakla tesbit edilir» ibaresinin, durum «noter vasıtasıyla ilgiliye bildirilir» şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ankara

Hatay

Rıza Kuas

Yahya Kanbolat

BAŞKAN — Komisyon katılıyor mu?

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ İSMAIL HAKKI BOYACIOĞLU (Burdur) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Değişiklik önergesine komisyon katılmıyor. Buyurunuz Sayın Kuas.

HASAN TÜRKAY (Ankara) — Önerge sahipleri şurada otursunlar bari.

BAŞKAN — Efendim, önerge sahipleri istediği yerde oturur, onlar o zahmeti kendileri ihtiyar ediyorlar.

RIZA KUAS (Ankara) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, Reşit Ülker arkadaşım buraya çıktıkça, bu kanunların biran evvel çıkarılmasına taraftar olduğunu söyler. İki üç defa tekrarlamasaydı böyle bir konuşmaya lüzum hissetmiyecektim. 1962 de gelmiş Meclise, kendi iktidarları zamanında gelmiş, bugüne kadar hiç acele etmemişler, bu kanun tasarısı komisyondan komisyonlara sevk edilmiş. Şimdi üç gün, beş gün sonra çıkacağını, çok ehemmiyetli bir konu olduğu hususunu ikide bir buraya getirmelerini bir türlü anlayamadım.

47 nci maddedeki değişiklik önergesi, Kara İş Kanununda da Deniz İş Kanununda da bu önemli bir madde olarak karşımızda durmaktadır. Ekseriya bu konuda bildirim, tutanak tutulan hususlar işçi aleyhine olan, gemi adamının aleyhine olan zamanlarda tecelli eder. Yani işveren, yahut gemi sahibi bir işçiyi işinden çıkartacak, yahut her hangi ceza, bir şey verecek, buna işçiler imzalarını koymadılar mı, gemi adamı koymadı mı gemi patronu kendi adamlarını çağırarak suretiyle, kendisine yakın, kimselere mahallinde bir tutanak tutturuyor, işte tebligat yaptık. Aksini ifade etmek suretiyle zabıtlara geçiriliyor, şunu söyledik, bunu söyledik, ikaz yaptık ama, bir türlü bu zaptı imzalamıyor. Gemi adamı yalnız başına. Kara İş Kanununda da bu mevcuttur. Bu, işçilerin aleyhine çalışan bir maddedir. Yani biz tebligat yaptık, işçi bunu almıyor, almaktan imtina ediyor, binaenaleyh, şurada bir zabıt tutuyoruz. İşveren, kendisine yakın adamlara o zabıtı imzalıyor.

Bu durumları önlemek için yapılması istenen tebligat, işçi veya gemi adamı tarafından imzalanmadığı takdirde, noter vasıtasıyla tebligatın yapılmasını arzu ediyoruz. Bu İş Kanununda bunun eksiklikleri noksanlıkları çok olduğu için, yine biraz evvel izahat verdiğimiz gibi, toplu sözleşmelerle bunları teminat altına bağlamak üzere bulunuyoruz, bağlıyoruz - fakat bazı yerlerde bağhyamıyoruz. Biraz evvel işaret edilen hususlarda toplu sözleşmelerle bunları işverenlerden koparmak çok zor oluyor.

Diyor ki, kanunlar bu hakkı bana vermiştir, ben ancak mahallinde bir tutanak tutarım, orada hazır bulunanlara imzalatırım. Ayrıca son toplu sözleşmelerle Kanunun bana verdiği benden nasıl alıyorsun dediği zaman, işverenlerle aramızda uzunboylu ihtilâflar doğuyor. Hattâ birçok grevler de bu prensip ihtilâfından doğuyor. Bunları önlemek için yapılmakta olan yeni bir kanunda toplu sözleşmelerde işçilerle sendikacıların, işverenler karşısındaki ahengi düzeltmek için yaptığımız kanun tasarılarında meseleleri toplu sözleşmelere aktardığımız zaman toplu sözleşme müzakerelerinde daima ihtilâflara yol açmaktadır. Toplu sözleşmelere aktarılan meselelerde, meselelerin toplu sözleşmelerle halline meydan bırakmadan yapacağımız kanunlarda gayet sarahat vererek esaslı şekilde maddeleri oturtursak, toplu sözleşmeler gayet kolay, gayet rahatlıkla yapılır. Muğlak ifadelerin müzakeresi çok zor olur. Bu bakımdan yapılan tebligatlarda «mahallinde bir tutanakla tesbit edilir» kelimesinin «noter vasıtasıyla işçiye, ilgiliye tebligat yapılır» şekilde değiştirilmesini teklif ediyoruz. Saygılar sunarım.

BAŞKAN — Sayın Celâl Nuri Koç, buyurunuz.

CELÂL NURİ KOÇ (Kars) — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlarım; biraz evvelki hatip arkadaş geminin bağlama limanını o geminin her hangi bir limana halatla bağlanmasına benzettiği ve hukukî tâbiri böyle anladığı gerçeği karşısında, bunların artık buraya getirdiği takrirleri ciddiye almak hakikaten Yüce Meclis'in fonksiyonu ile de kabili telif olmayacağı kanaat ve mütalâasındayım.

Tipki bunun gibi şu madde mahsusada getirdikleri tadil önergesi de aynen buna benzemektedir. Dikkat etmiyorlar ki, orada 7201 sayılı Kanunda, Tebligat Kanunu hükümleri mahfuzdur. Sonra bu tebligatlar umumiyetle işverenin, deniz müessesesinde çalışan gemiciler olduğuna ve bir geminin dahilî muamelesi bulunduğuna göre, bazan gemi içinde de bu tebligatların yapılması mümkün olacaktır. Binaenaleyh, denizin ortasında noter aramanın ve bu suretle işverenleri de böyle bir külfete sokmanın hizmetle kabili telif olmadığı da bir vakıdır. Sırf iş görüyor görünmek için Yüce

Meclisi işgal etmek velhasıl sözüml ona, bu kürsüden millete hitabetmek, işçilerin tevaccühünü kazanacağız diye mugalata yapmak suretiyle konuşuyorlar. Bunu tescil etmek için buraya çıktım. Afedersiniz, saygılarımla.

BAŞKAN — Madde üzerinde verilmiş bulunan değişiklik önergesini tekrar okutup oylarınıza sunacağım.

(Ankara Milletvekili Rıza Kuas ve Hatay Milletvekili Yahya Kanbolat'ın önergesi tekrar okundu).

BAŞKAN — Değişiklik önergesine komisyon katılmamaktadır. Yüce Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Değişiklik önergesi reddedilmiştir.

47 nci maddeyi okuduğu gibi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Saklı hükümler

Madde 48. — Bu kanun hükümleri, gemi adamına daha elverişli hak ve menfaatler sağlayan kanun, toplu iş sözleşmesi hizmet akdi, örf ve âdetlerden doğan haklara hâlel getirmez. Bu kanunun uygulanması sonucu olarak işverene düşen yükümlülükler, gemi adamlarının ücret ve sair haklarını daha aşağı hadlere indirilmesine sebep tutulamaz.

BAŞKAN — 48 nci madde üzerinde değişiklik önergesi yoktur. Maddeyi metinde yazılı şekliyle oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde aynen kabul edilmiştir.

Denetim ve teftiş.

Madde 49. — Bu kanun hükümlerinin gereği gibi yürütülmesini sağlamak üzere yapılması gereken takip, denetim ve teftişler Çalışma Bakanlığı tarafından yapılır. Bu konuda İş Kanununun iş hayatının denetim ve teftişine ilişkin hükümleri ve aynı kanunun bu hükümlerle ilgili ceza maddeleri uygulanır.

BAŞKAN — 49 ncu madde üzerinde değişiklik önergesi mevcut değildir. Bu sebeple maddeyi metinde yazılı şekliyle oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... 49 ncu madde aynen kabul edilmiştir.

Ceza hükümleri

Madde 50. — a) Kanunun 5 nci maddesi gereğince gemi adamlarıyla yazılı akit yapmayan,

b) 11 nci madde gereğince gemi adamına çalışma ve kimlik kartesi vermiyen,

c) 12 nci madde gereğince işinden ayrılan gemi adamına çalışma belgesi vermiyen,

ç) 13 ncu madde gereğince sakat ve eski hükümlü gemi adamı çalıştırma ile ilgili kanun ve tüzük hükümlerine uymıyan işveren veya işveren vekili hakkında 500 liradan aşağı olmamak üzere hafif para cezasına hükmolunur.

BAŞKAN — 50 nci madde üzerinde verilmiş olan değişiklik önergesini okutuyorum.

Millet Meclisi Başkanlığına

50 nci maddenin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ankara

Hatay

Rıza Kuas

Yahya Kanbolat

«Madde 50. — a) Kanunun 5 nci maddesi gereğince gemi adamlarıyla yazılı akit yapmayan,

b) 6 nci madde gereğince yazılı akdin şekline uymıyan,

c) 7 nci ve 8 nci maddelerde anılan belirli süre veya sefer için yapılmış hizmet akütlerinin gereğini yapmayan,

ç) 10 ncu maddede anılan deneme süresini uzatan,

d) 11 nci madde gereğince gemi adamına çalışma ve kimlik kartesi vermiyen,

e) 12 nci madde gereğince işinden ayrılan gemi adamına çalışma belgesi vermiyen,

f) 13 ncu madde gereğince sakat ve eski hükümlü gemi adamı çalıştırma ile ilgili kanun ve tüzük hükümlerine uymıyan, işveren hakkında, bu durumda olan her gemi adamına karşılık 500 liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezasına hükmolunur.

Yukarıdaki fiillerin yurt dışında işlenmesi halinde, hükmolunacak cezalar iki kattan aşağı olamaz.

Yukarıdaki fiillerin tekrarı halinde, bir önce hükmolunan cezaların iki katı hükmolunur.»

Yüksek Başkanlığa

50 nci maddenin aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Feçici Komisyon Sözcüsü

Burdur Milletvekili

İsmail Hakkı Boyacıoğlu

Madde 50. — Kanunun 5 nei madesi gereğince gemi adamlarıyla yazılı akit yapmıyan.

B) 11 nei madde gereğince gemi adamına çalışma ve kimlik kartesi vermiyen,

C) 12 nei madde gereğince işinden ayrılan gemi adamına çalışma belgesi vermiyen,

Ç) 13 nei madde gereğince sakat ve eski hükümlü gemi adamı çalıştırma ile ilgili kanun ve tüzük hükümlerine uymıyan,

D) 21 ve 23 nei maddeler gereğince gemi adamının idae zorunluluğuna uymıyan,

E) 26 nei maddede gösterilen sürelerine uymıyan,

F) Gemi adamı ücretlerinden 38 nei maddede gösterilen esaslar dışında para cezası uygulıyan,

G) 39 neu maddede sözü edilen zarar karşılığı kesintileri, anılan madde hükümlerine uymıyarak yapan,

H) 40 nei madde gereğince gemi adamına yıllık ücretli izin vermiyen,

L) 41 nei madde gereğince gemi adamlarına hafta tatili izni uygulamıyan,

İşveren veya işveren vekili hakkında 250 liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezasına hükümlenir.

(D) fıkrasındaki fiillerin yurt dışında işlenmesi halinde hükümlenilecek ağır para cezası 500 liradan aşağı olamaz.

HAMDİ ORHON (Trabzon) — Sayın Başkan, bu maddeler tamamen değişmiştir. Şunları yavaş okuyup teemmül edelim.

BAŞKAN — Şimdi muhterem arkadaşlarım 50 nei maddeyi Yüce Huzurlarınızda evveliminde okuttum. Onu takiben aykırılıkları itibarıyla bir sıra dâhilinde iki önerge mevuttu, onları da okuttum. Önergenin birisi Sayın Rıza Kuas ve Sayın Yahya Konbolat tarafından verilmiş idi, diğeri ise komisyon tarafından verilmişti. Şimdi bu demektir ki tanzim etmiş olduğumuz yeni özel bir usule göre bu madde üzerinde müzakere açacağız. Bu müzakereenin sonunda değişiklik önermelerini tekrar okutacağız. Dikkat nazara alınmak kaydıyla kabul edilirse madde ona göre düzenlenecektir.

REŞİT ÜLKER (İstanbul) — Fıkra fıkra oya konulmalı Sayın Başkanım.

HASAN TÜRKAY (Ankara) — Sayın Başkan, acaba komisyon neye lüzum görmüş?

BAŞKAN — Şimdi müzakere edeceğiz arkadaşlar. Bir önergenin uzun olması, onun tekrar okunmasını tazammun etmez. Müzakere edeceğiz, müzakere sonunda muayyen karara varacağız.

Şimdi Sayın Mehmet Atagün, 50 nei madde üzerinde söz istemişsiniz, buyurun.

Başka Sayın Nebioğlu, Sayın Kuas söz istemişlerdir.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ İSMAIL HAKKI BOYACIOĞLU (Burdur) — Komisyon olarak izahat vermek istiyorum.

BAŞKAN — Komisyon olarak arkadaşları dinlemeden evvel mi izahat vermek istiyorsunuz, yoksa sonra mı? Her iki şekilde de bir tercih hakkınız var.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ İSMAIL HAKKI BOYACIOĞLU (Burdur) — Önce izahat vereyim, ondan sonra arkadaşlara cevap veririz.

BAŞKAN — Sayın Atagün, bir dakikanızı rica edeceğim. Komisyon lütfen tercih hakkınızı kullanınız. İster şimdi konuşun, ister sonra.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ İSMAIL HAKKI BOYACIOĞLU (Burdur) — Şimdi konuşalım. efendim.

BAŞKAN — Sayın Atagün, özür dilerim, komisyon hatiplere nazaran bir tercih hakları vardır, bunu evvelâ kullanmak istiyorlar.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ İSMAIL HAKKI BOYACIOĞLU (Burdur) — Muhterem Başkan, sayın arkadaşlarım; «Ceza hükümleri» başlığı altındaki 50 - 51 ve 53 nei maddeleri birlikte okursak, bazı fıkraların aynı nitelikte olduğunu ve bunların bir madde altında toplanması gerektiğini görürüz. Bu itibarla 51 nei maddedeki (B) ve (C) fıkralarını 50 nei madde içerisinde müthalâ etmek mümkündür. Bu itibarla bu iki fıkrayı 50 nei maddeye aldık. Gene 53 nei maddedeki (B), (C) ve (Ç) fıkraları da aynı nitelikte suç vasfını haizdir. Bunları da 50 nei maddenin fıkraları arasında toplamak zaruretinin duyduk. Bu itibarla, mühim bir değişme yoktur. 51 nei madde geldiği zaman göreceğiz ki, bu maddelerin buraya konulmuş olmasına isabet vardır. Bu itibarla mühim bir değişiklik olmadığını, bu önergemizin kabulünü istinham ederim. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Sayın Atagün buyurunuz efendim.,

MEHMET ATAGÜN (Kırklareli) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, Deniz - İş Kanunu tasarısının müzakeresini yapmakta bulunduğumuz bu anda ceza hükümlerine sıra gelince bâzı maddelerde aksaklık müşahade ettiğim için söz almak zorunda kaldım. Muhterem Komisyon Sözcüsü, benim görüşlerime paralel olmak üzere bir teklif getirdiği için, kendisine huzurunuzda teşekkür ederim. Eğer, bu kanunun ceza hükümleri üzerinde biraz dikkatle durulacak olursa şu aksaklıklar kendiliğinden görülmektedir.

Birincisi, suç ile ceza arasında muhterem arkadaşlarım, muazam farklar vardır. 4 maddede içinde toplanmış olan bu ceza hükümleri 50 nei madde ile 51 nei ve 51 nei madde ile 53 neü maddeler arasında bazan ücretin tediyesine aidolan kusurlardan dolayı bir ceza tâyin edilmiş fakat ücretin az veya çok olmasından dolayı bu fiili ika eden şahsa bunun için bir ceza tâyini düşünülmemiş. Bir de şekli mahiyette olan meselâ bir hüviyet cüzdanı vermiyen, efendim, bir hafta tatili izni vermiyen yani şekle aidolan hususlarla bu şekilde bir maddi imkânı yerine getirmiyenlere verilecek ceza maddeleri hükmüne konmuş ki, bu teknik bakımdan hatadır..

İkincisi, hukukî münasebeti tesis eden vazife ve göreve aidolmak üzere hüküm konmuş olduğu halde, maalesef ceza hükümlerini taşıyan maddelere ait fiil ika edilince dâvanın nerede görüleceğine dair hüküm de noksandır.

Üçüncüsü, en mühimi bence bu söylediğimdir. 53 neü maddeye bir değişiklik yapmak suretiyle yani ceza hukuku bakımından vazifeli ve yetkili mahkeme tâyini Komisyondan rica ettim, aynı görüşü kabul ettiler, tahmin ederim ki, bu maddeler geldiği zaman da Komisyon görüşünü getirecektir.

Şu haliyle arkadaşlarım 4 neü bir husus var ki, bu husus Ceza Kanunundaki tekerrür hükümlerine burada yer verilmiş olmasıdır. Ceza Kanununun 81 nei maddesindeki tekerrür hükümleriyle karşılaştırılınca tabrikatta hatalar doğacağı kanaatindeyim. Böyle yerlerde, cezalara özel bir hükümle tekerrüre ait maddelerin konulmasının teknik bakımdan hatalı olduğu kanaatindeyim. Komisyon, tahmin ederim 51 nei maddenin tadilinde de bu hususları getirecek-

tir. Ben 50 nei madde hakkında görüşlerimi bu şekilde izah ettim. 51 nei madde de, müsaade buyurulursa Başkanlık tarafından, ayrıca tekerrüre ait kısımları da izah edeceğim. Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Sayın Nebioğlu, buyurunuz.

KEMAL NEBİOĞLU (Tekirdağ) — Sayın milletvekilleri, Deniz İş Kanununun ceza ile ilgili hükümlerine gelmiş bulunuyoruz. Komisyonun getirmiş olduğu teklifin üzerinde durmadan evvel, bu kanundan sonra müzakeresine geçeceğimiz İş Kanunu ile Deniz İş Kanununun ceza maddeleri arasındaki farkları da ortaya koymak gerektiği kanısındayım. İş kanunu tasarısının 98 den başlayıp 108 nei maddesine kadar olan kısmı cezaya ilişkin hükümleri ihtiva etmektedir. İş kanunu tasarısına baktığımız vakit bir ileri hüküm gelmektedir. Malûm bütün sendikaların, işçilerin şikâyeti işverenlerin kanunları uygulamamaktan mütevellit ortaya çıkan sıkıntılar ve sürtüşmelerdir. Bu sebeple İş kanunu tasarısına para cezalarından gayrı, bir de hapis ile zorlama müessesesi getirilmiştir ki, gereklidir. Her ne kadar ikisini bir arada görüşmenize rağmen, Deniz İş Kanununda sadece para cezaları ile cezaî hükümler değiştirilmek yoluna gidilmektedir. Gerek İş Kanununda, gerek Deniz İş Kanununda bu kanunların tatbik edilmemesinden sıkıntılar ileri gelmektedir. Cezaî hükümlerin yumuşak olmasından ve bilhassa hapis ile zorlamanın mevcut bulunmamasından ileri gelmekte idi. İş Kanununun 98 den 108 e kadar olan maddeleri içinde kanunun uygulanmasını sağlayabilmek için para cezalarının artırılması bir yana, ayrıca, biraz evvel ifade ettiğim gibi, hapisle zorlamak suretiyle kanunun hayata inme gayreti de mevzuubahistir.

Deniz İş Kanununun Sayın Komisyon tarafından getirilen değişiklik önermesine de dikkatle eğilmekte fayda vardır. Biraz evvel Sayın Komisyon sözcüsüne yapmış olduğum bir müracaatla 52 nei maddenin bünyesine 51 nei maddenin B ve C fıkraları, 53 neü maddenin ise A, B, C, Ç fıkraları ithal edilmektedir. Müsaadenizle hali hazırda uygulanmakta olan Deniz İş Kanununun bu konudaki hükümlerine ve tasarıdaki hükümlere bakıp, ne gibi cezaî mükellefiyetler getirildiğini tetkik etmemiz gerekmektedir. Meselâ ceza hükümlerine ilişkin 51

nei maddenin B fıkrasında : 21 ve 23 ncü maddeler gereğince gemi adamının iade zorunluğuna uymıyan kişiler için bin lira, her gemi adamına karşılık bin liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezasına hükmülünür, denmektedir. Her gemi adamına uygulanmak üzere, meselâ üç kişi için bu madde uygulanmadığı takdirde 3 bin liradan başlayacaktır cezai müeyyideler. Bakalım müsaadenizle 21 nei maddeye. 21 nei madde, yurda iade maddesidir. İş bağının çözümlenmesi halinde gemi adamının yurda iadesidir. Bunun için Komisyon 250 lira para cezası getirmektedir, değişiklik önergesiyle. Eski kanunun ceza hükümlerini ihtiva eden 42 nei maddesinin 3 ncü fıkrası aynen «Gemi adamının iadesine mütaallik 17, 18, 19 ve 20 nei maddeler hükümlerine muhalif hareket eden işveren veya işveren vekili veya kaptan hakkında 500 liradan aşağı olmamak üzere hafif para cezasına hükmölünür» diyor. Nedir 17 nei madde? Eski Deniz İş Kanununda, memlekete iade mükellefiyetidir. Yani eski Deniz İş Kanununda memlekete iade mükellefiyeti mevzuubahs olduğu vakit, 500 liradan başlamak üzere para cezası getirmektedir. Komisyonun yeni önergesi ise bu ahvalde bunu yarıya indirmekte, 250 liradan başlamasını önermektedir. 1954 yılında kabul edilmiş olan bir kanun, hiç şüphesiz o günün koşulları içinde mütalâa edilmek iktiza eder. O zamanki 500 liranın ifade ettiği değer, şayet bugün 250 liraya mukabil ise, aynı para değerinde ise, Komisyonun bu konuda getirmiş olduğu önerge üzerinde düşünüp, tartışıp münakaşa yapmak imkânı mevzuubahistir, yapılabilir. Fakat, aradan geçen 17 senelik bir süreden sonra evvelki kanunun getirdiği 500 liralık cezai mükellefiyetin yeni kanunda bunun 250 liraya indirilmesinin gerekçesinin ne olabileceğini zannetmiyorum ki, Sayın Komisyon üyeleri de bulabilmiş olsunlar. Bu sebeple de Komisyonun getirmiş olduğu ceza müeyyidelerini kapsıyan 50 nei madde konusu üzerinde milletvekili arkadaşlarımızın gerçekten titizlikle durmaları gerekir.

BAŞKAN — Sayın Nebioğlu lütfen sözünüzü tamamlayınız, biliyorsunuz bu maddeler üzerinde görüşmeler beş dakika ile kayıtlıdır, Yüce Meclisin kararı ile.

KEMAL NEBİOĞLU (Devamla) — Sayın Başkan teşekkür ederim. Biz hiç kimseye

ceza verilmesinden yana değiliz. Ancak, hepimizin de arzu ettiği gibi, şu kanunların gemi adamının hayatına uygulanması konusunda her hangi bir milletvekilinin, uygulanmasını diye bir görüşü şüphesiz yoktur.

BAŞKAN — Lütfen sona erdiriniz.

KEMAL NEBİOĞLU (Devamla) — Bağlıyorum Sayın Başkan.

Bunu sağhyabilmenin yurdumuzda, az gelişmiş yurdumuzda bir tek yolu vardır, cezai müeyyidelerin gerektiği ölçüde ağırlaştırılması suretiyle işverenlerin bu yolda eyleme geçmelerini sağlamak olmalıdır. Bu sebeple de Yahya Kanbolat ve Rıza Kuas arkadaşlarımızın getirmiş oldukları değişiklik önergeleleri üzerinde durmamız gerekmektedir.

Saygılarımı sunarım.

BAŞKAN — Sayın Kuas, buyurunuz efendim.

RIZA KUAS (Ankara) — Sayın Başkan. sayın milletvekilleri, Deniz İş Kanunu üzerinde 50 nei madde ile ilgili bizim verdiğimiz tadil önergesiyle üç yenilik ilâve edilmesini teklif etmekteyiz. Birinci yenilik; bu kanunun 6 ncı maddesi, 7 ncı maddesi; 8 ncı maddesi ve 10 ncü maddesinin (C) bendindeki hususlara riayet etmiyen işverenler hakkında, gemi adamları hakkında cezai müeyyide getirmemektedir. Meselâ yedinci madde : «Hizmet akdi belirli bir süre veya sefer için yahut süresiz olarak yapılabilir. Belirli bir süre için yapılmış hizmet akdi bu sürenin bitiminde sona erer. Hizmet akdi sevir halinde ilken sona ererse akit, geminin ilk limana varmasına ve güvenlik altına alınmasına kadar devam eder. Belirli süre için yapılmış hizmet akdi akitte yazılı seferin sonunda geminin vardığı limanda yükünü boşaltmasıyla sona erer,» der. Misal olarak, yedinci maddeye uymıyan işveren hakkında hiçbir cezai müeyyide yoktur. Bunu bir yenilik olarak getirmekteyiz, birinci getirmiş olduğumuz yenilik bu.

İkinci yenilik; bu kanunun cezai maddelerinde özellikle işveren vekillerine ceza verilmesi istenmektedir. İşveren vekilleri de bu kanunun ruhuna göre, gemi kaptanları, gemiyi sevk ve idare edenlerdir. Gemileri sevk ve

idare eden kaptanlar kanunla karşı - karşıya kalmaktadır, para cezasına gemi işveren ve-killeri muhatabolmaktadır. Bizim getirdiğimiz yenilik ise, doğrudan doğruya gemi kaptanlarının, değil, işyerlerinin para cezasına, cezai müeyyideye tabi tutulmasını öngörmektedir.

Değişiklik önergemizin 50 nci maddesi ile ilgili olarak getirdiği bir yenilik de; bu durumda olan gemi adamına biraz evvel Kemal Nebioğlu arkadaşımızın işaret ettiği gibi, diğer ceza maddelerinde gemi adamı başına ceza verilmekte, bâzı maddelerinde de tümünü ilgilendiren bâzı cezalar verilmektedir. 50 nci madde hakkındaki tadil önergemizde tamamen her gemi adamına karşılık denmek suretiyle 500 liradan aşağı olmamak üzere para cezası diyoruz. Bir de 50 nci maddenin içerisinde sadece para cezası denmektedir. Biz getirdiğimiz yenilikte ağır para cezasının ilâvesini öngörüyoruz. Ayrıca, yukardaki fiillerin tekrerrü halinde, fiiller tekrerrür ettiği zaman bir evvel verilen cezaların iki katı verilmesini teklif etmekteyiz.

Muhterem arkadaşlarım, komisyonun getirdiği ve Adalet Partili bir arkadaşımızın getirdiği ceza, ellinci madde ile ilgilidir. Biz, bu cezaları kâfi görmezken ve bu cezaları artırmak isterken bu cezaların indirilmesini ihtiva etmektedir.

BAŞKAN — Sayın Kuas vaktiniz dolmaktadır. Lütfediniz bitiriniz.

RIZA KUAS (Devamla) — 1954 senesinde cezai maddeler de beşyüz lira bir ceza öngörüldükten şimdiki komisyon 250 liraya indirmek istemektedir ki, 1954 senesinin beşyüz lirası ile bugünün 250, lirası arasında fark vardır. 1954 senesinin beşyüz lirası bugünün 1 500 - 2 000 lirasının karşılığıdır. Bu bakımdan tadil önergemiz, gemi adamlarının bu kanunla elde etmesi muhtemel hakların elde edilebilmesi için cezai müeyyidelerin ağırlaştırılmasını ihtiva etmektedir. Bu tadil önergemize oy vermenizi istirham ederim, saygılar sunarım.

BAŞKAN — Sayın Özarda, buyurunuz efendim.

REŞAT ÖZARDA (Aydın) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, üç maddede ayrı ayrı tesbit edilen cezai hükümlerin bir madde altında Komisyonun verdiği takrirle birleştirilmesi cidden isabetlidir. Hafif para cezası tâbirinin Türk Ce-

za Kanununa muvazi olarak ağır para cezası şeklinde tadili de uygundur. Para cezası mevcut tasarıda 500 lira iken yeni teklifte 250 liraya indirilmiş, ancak bu suçlar dış memleketlerde işlendiği takdirde iki misli hükmolunur, demek suretiyle yine dışarda işlenmiş suçların cezası da 500 liraya çıkarılmış bulunmaktadır. Yalnız, bu maddede belirtilen fiillerden bir kısmı ihmali suçların, âdeta bir kusur, küçük kabahat şeklinde olan meselâ, bir gemi adamına çalışma karnesi vermemek gibi bir ihmalin neticesi olabilecek basit işlerdir. Şimdi bu gibi basit suçlarla meselâ bir gemi adamını bir dış memleket limanında bırakıp onu yurda iade etmemek ve yabancı bir memlekette onun perişan ve sefil olmasını sağlayacak kasıtlı bir suç mahiyeti taşıyan fiillerin aynı madde altında aynı cezaya tabi tutulmasında, şahsi kanaatime göre, bir adaletsizlik vardır. Binaenaleyh, Sayın Komisyon üyelerinden ki, bu kanunun müzakaresinde baştan beri, mâkul fikirlere karşı büyük bir anlayış göstermiş ve bunları hüsnüniyetle kabul ve tashih etmiştir istirhamım bu maddeyi geri alıp kısa bir süre içerisinde bu maddenin muhtelif bentleri halinde toplanan suçlar arasında ihmali suçların kusur, kabahat ve hata gibi hususların cezasını küçük tutmakla beraber kasdî bir suç mahiyetini alan fiiller için para cezasını arttırmasını ve böylelikle cezanın, fiilin ağırlığı, hafifliği nisbetinde ayarlanmasını hukuk prensiplerine daha uygun olacağı mülâhazasıyla rica ederim. Saygılarımla.

BAŞKAN — Sayın Ülker, buyurunuz.

ERŞİT ÜLKER (İstanbul) — Muhterem arkadaşlar, bu ceza ile ilgili maddeler bu kanunun en önemli maddeleridir ve bu kanun çıktıktan sonra tatbikatta işçi ve işveren arasında en büyük huzursuzluğu bu maddeler çıkarabilir. Binaenaleyh, bu maddeler üzerinde dikkatle durmak lâzımgelir. Evvelâ şunu ifade etmek isterim ki, Türk hukukunda prensibolarak hukuk münasebetlerinden dolayı ceza vermek kaidesi mevcut değildir. İcra ve İflâs Kanununda dahi, biliyorsunuz, evvelce hapis cezası vardı, parayı tahsil etmek bakımından. Büyük bir devrin hükmü olarak, bu esasen kaldırılmıştır. Yani para tahsili için ceza verilmesini bugün Türk hukuku kabul etmemiştir. Batı hukukunda da, bizim örnek olarak aldığımız Batı Avrupa hukukunda da, Medeni hukukda da bu esas kabul edil-

memiştir. Şimdi İş Kanununda cezai hükümlere gidebilmek için orada intizam-ı âmme, kamu yararı lâzımgelir. Yani, bir hukukî münasebetin, bir alışverişin, bir hizmet akdinin gerçekleştirilmesi için ceza verilemez. Ancak, hakların korunması bakımından, alacakların değil, hakların korunması, işçinin aç kalmaması, işçinin sefil olmaması, işçinin yoksul olmaması bakımından ceza hükümleri konulabilir. Şimdi komisyon birçok hususları; bu ölçülerle ele aldığı zaman ölçü ortaya çıkar. Ceza konulabilir, eski kanunda da vardır. Fakat bu ceza intizamı âmme, kamu yararını koruduğu nisbetinde konulabilir. Yoksa, efendim, işveren hukukî münasebeti bozuyor, ceza koyalım. Arkadaşlar; o zaman hizmet akdi dediğimiz, iş akdi dediğimiz münasebet ortadan kalkar, husumet akdi çıkar ortaya. Bununla ne Türk işçisine hizmet etmiş oluruz, ne Türk işvereni, ne Türk sanayiine hizmet etmiş oluruz. Birbirine girer ve bunu tatbik edecek insanların suistimallerini de düşündüğünüz takdirde, o zaman aradaki hukukî münasebet bir ceza mahkemesi münasebeti haline girer. İşveren işçiye sevgi besliemez, işçi de işverene sevgi besliemez. Böylece memlekette bu bölümler birbirine karşı düşman vaziyete gelir. Öyle ise biz burada kanunu yaparken, bilhassa cemiyetin nizamını bozmak ve biraz evvel arz ettiğim ölçüler içinde kalmak mecburiyetindeyiz. Halbuki, görüyorum ki, komisyon, acele diyeceğimi, çok özür dilerim, bu şeyleri genişletmiş, ceza içine girecek kısımlar ki, bunlar mahdut yerlerde, hakikaten suistimal edildiği zaman işçiyi sağlığı, yuvası bakımından tehlikeye sokabilecek noktalarda kullanılması lâzımgelirken daha genişletilerek şuradaki akdın şartlarını da bunun içine sokalım, öbürkünü de sokalım, bunu da sokalım... Yani hemen, bütün münasebetler şu 50 nci maddenin içine sokulduğuna göre, bu bir nevî ceza kanunu vaziyetindedir. Bu, işçinin yararına değildir arkadaşlar,

BAŞKAN — Sayın Ülker, bir dakikanız kalmıştır efendim.

REŞİT ÜLKER (Devamla) — Bu bakımdan istirham ediyorum, komisyon bunu geri alsın, ciddî olarak üzerinde dursun. İcbediyorsa Adalet Komisyonunun da mütalâasını alsın, Adalet Bakanlığının temsilcilerini çağırın. Çi-

kardığımız madde basit bir madde değildir. İşçiye iyilik edelim derken, işçiyi ve işçi ile işveren münasebetlerini memleketimizde bir çıkmanın içine elimizle atacağız benim kanaatim budur.

BAŞKAN — Sayın Çelikbaş, buyurun.

FETHİ ÇELİKBAŞ (Burdur) — Muhterem arkadaşlarım, memleketimizde malî mevzuata mükellefle maliye teşkilâtının birbirinin müşaviri olarak tedvir etmek, tanzim etmek devresine girdiğimiz bir sırada işvereni işçiye karşı sanki bir hasımanmış gibi mütalâa ederek cezai hükümler koymanın bir çelişme olduğu kanı-sundayım. Benden evvel Reşit Ülker arkadaşımızın dediği gibi, işçinin menfaati işin normal şartlar dâhilinde devam etmesidir. İşin sona ermesinde işçinin menfaati yoktur. Bu itibarla madde hükümlerini tanzim ederken umumi ceza prensipleri içinde kalmakla beraber, bir ihmalen tevellüdedip işçiye hiçbir zarar vermiyen hususlarda bu çeşit hükümler koymanın faydalı olacağı kanısında değilim. İşvereni bezgin hale getirmekte, onun teşebbüs kabiliyetini kırmakta Türk işçisinin zararı var, arkadaşlar.

Ben de arkadaşlarım gibi rica edeceğim; belki başka komisyonlara sormadan tanzim edebilirler: Bu ceza hükümleri işverenlerin çalıştırdıkları işçilere karşı bezginlik içerisine düşmemelerini sağhyacak ve fakat aynı zamanda işçinin menfaat ve haklarını da teminat altına alacak hükümleri ihtiva etsin, getirsin. Bir hasım cephesindeymiş gibi hüküm sevk etmesin. Hele hapsen tazyik gibi, tasavvur edilemeyecek, işin sureti katiyede tasfiyesine müncer olacak tedbirleri akıllarına getirmesinler. Ben de baktım bâzı mevzuatlar var ki, işçinin her hangi bir menfaatini ihlâl eder durum yoktur, Orada illâ bir ceza ile onun peşinden gitmekte fayda yoktur. Onu ikaz ederek bir belge mi vereceğiz, verilsin. Ama, mükerrer hale gelirse o zaman ceza yoluna gidilsin. İlk hatada hemen ceza vermenin amelî faydası nedir? Hakikaten akıl erdirmek mümkün değildir. Umumi olarak benim bir ricam, nasıl vergi mevzuatımızda Gelir Vergisi ile birlikte mükelleflere karşı maliyenin daha anlayışlı davranması lüzumunu idra ederek hükümler sevk etmişsek, iş hayatının tanziminde de, işçilerimizin hakları ve menfaatleri korunur iken işverene karşı anlayış hava-

sını devam ettirmek de Türkiye'nin iş hayatı bakımından, işçilerimizin kolay iş bulması ve iş sahası açıldıkta da ücret seviyelerinin yükselmesi bakımından fayda görüyorum. Komisyon diğer maddeleri bu zaviyeden tanzim ederse büyük hizmet etmiş olur kanaatindeyim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — 50 nci madde üzerinde görüşmelerin yeterli olduğuna dair önerge gelmiştir. Önergeyi okutuyorum.

Sayın Başkanlığa

Madde üzerinde yeteri kadar görüşülmüştür. Yeterliğine karar verilmesini arz ve teklif ederim.

Aydın

Nahit Mentese

BAŞKAN — Yeterlik önergesini oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Yeterlik önergesi kabul edilmiştir.

50 nci madde üzerinde verilmiş bulunan değişiklik önergelerini tekrar okutuyorum.

(Ankara Milletvekili Rıza Kuas ve Hatay Milletvekili Rahya Kanbolat'ın önergeleri tekrar okundu.)

BAŞKAN — Komisyon önergeye katılmıyor. Değişiklik önergesini Yüce Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Değişiklik önergesi reddedilmiştir.

Daha önce okunmuş bulunan önergeyi geri mi alıyorsunuz

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ İSMAIL HAKKI BOYACIOĞLU (Burdur) — Geri alıyoruz, yeni bir önerge veriyoruz.

BAŞKAN — Yeni önerge ile 50 nci maddede değişiklik istenen kısım, şimdi okutacağım önerge ile meydana çıkacaktır. Önergeyi okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

50 nci maddenin (Ç) fıkrasının «500 liradan aşağı olmamak» ibaresinden sonra, «ağır para cezasına sulh ceza mahkemesince hükmolunur.» şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Geçici Komisyon Sözcüsü

Burdur Milletvekili

İsmail Hakkı Boyacıoğlu

BAŞKAN — Önerge komisyon tarafından verilmiştir.

HAMDİ ORHON (Trabzon) — Sayın Başkanım, ağır para cezasına mı çıkarılıyor?

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ İSMAIL HAKKI BOYACIOĞLU (Burdur) — Evet, ağır para cezası.

BAŞKAN — Değişiklik önergesini Yüce Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Dikkat nazara alınmak kaydıyla kabul edilen değişiklik önergesi komisyon tarafından verilmiş bulunduğu cihetle, filhal kabulü de mutazammındır. Binaenaleyh, bu değişik şekli ile 50 nci maddeyi oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... 50 nci madde bu değişik şekli ile kabul edilmiştir.

Madde 51. — a) 20 nci madde gereğince gemi adamının kıdem tazminatını ödemiye,

b) 21 ve 23 ncü maddeler gereğince, gemi adamının iade zorunluğuna uymıyan,

c) 26 nci maddede gösterilen iş sürelerine uymıyan,

ç) 28 nci madde gereğince gemi adamının fazla çalışma ücretini ödemiye,

d) 29 ncü madde gereğince gemi adamının ücretini zamanında ve tam olarak ödemiye,

e) 33 ncü maddede sözü geçen işe veya nakden ödeme zorunluğuna uymıyan,

f) 37 nci maddede sözü geçen asgari ücretten aşağı ücret ödeyen,

İşveren veya işveren vekili hakkında, bu durumda olan her gemi adamına karşılık 1 000 liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezasına hükmolunur.

(b, ç, d, e ve f) fıkralarındaki fiillerin yurt dışında işlenmesi halinde hükmolunacak para cezası ikibin liradan aşağı olamaz.

Yukardaki fiillerin tekerrürü halinde, bir önce hükmolunan para cezasının iki katı hükmolunur.

BAŞKAN — 51 nci madde üzerinde verilmiş bulunan değişiklik önergesini okutuyorum.

Millet Meclisi Başkanlığına

51 nci maddenin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz :

«Madde 51. —

a) 14 ncü maddenin 1 nci ve 3 ncü bendlerinde anılan önelsiz fesih hakkını suiistimal eden,

b) 16 nci madde gereğince akdin çözülmesinde bildirim önellerine uymayan ve anılan tazminatları ödemiyan,

c) 18 nci madde gereğince fesih bildirimini gemi adamına yazılı olarak göndermiyan,

ç) 20 nci madde gereğince gemi adamının kıdem tazminatını ödemiyan,

d) 21, 22 ve 23 ncü maddeler gereğince, gemi adamının iade zorunluğuna uymayan ve 23 ncü maddede alınan masraf ve tazminatları gemi adamına ödemiyan,

e) 26 nci maddede gösterilen iş sürelerine uymayan, 28 nci madde gereğince gemi adamının fazla çalışma ücretini ödemiyan ve aynı maddenin üçüncü fıkrasında anılan hakları suiistimal eden, 29 ncü maddede açıklandığı şekilde gemi adamının ücretini zamanında ve tam olarak ödemiyan ve haksız şekilde gemi adamını ücretten mahrum eden,

f) 31 nci madde gereğince ücret defteri tutmıyan ve belgeye dayanmaksızın gemi adamına ödeme yapan,

g) 33 ncü maddede anılan işe ve nakden ödeme zorunluğuna uymıyan 34 ncü maddede sözü geçen ikamet yerini gemi adamına sağlamıyan,

h) 37 nci maddede sözü geçen asgari ücretten aşağı ücret ödiyan,

İşveren hakkında 6 ay ağır hapis ve bu durumda olan her gemi adamına karşılık 1 000 liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezasına hükmolunur.

Yukardaki fiillerin yurt dışında işlenmesi halinde, hükmolunacak cezalar iki kattan aşağı olamaz.

Yukardaki fiillerin tekerrürü halinde, bir önce hükmolunan cezaların iki katı hükmolunur.»

Ankara
Rıza Kuas

Hatay
Yahya Kanbolat

BAŞKAN — Değişiklik önergesine komisyon katılıyor mu efendim?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI KAYA ÖZDEMİR (İstanbul) — Katılmıyoruz..

BAŞKAN — Katılmıyorsunuz. Söz istiyen var mı?

Buyurun Sayın Kuas:

RIZA KUAS (Ankara) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, 51 nci maddede vermiş

olduğumuz önerge, biraz evvelki 50 nci madde ile ilişkilidir. 14 ncü maddeye aykırı hareket eden, 16 nci maddeye aykırı hareket eden, 18 nci maddeye aykırı hareket eden, 22 ve 24, 31 ile 34 ncü maddelere aykırı hareket eden işveren hakkında cezai hükümler getirmektedir. Cezai maddelere gelince bazı arkadaşlarımız tamamen ceza maddelerinin geri alınmasını ve hattâ bu kanunun biran evvel çıkmasını arzu eden arkadaşlarımız dahi komisyonun geri almasını istemektedirler. Bizim verdiğimiz değişiklik önergesine oy verirlerse boşluklar kapanmış olacaktır. Gemi adamının iş teminatını ilgilendiren bu maddeler bizim açımızdan ve gemi adamları açısından çok önemlidir. Meselâ, en basitinden 16 nci madde, 14 ncü madde. 16 nci madde süresi belirsiz hizmet akdi 14 ncü maddede yazılı durumlar dışında gemi adamının işe alınmasından itibaren altı ay geçmedikçe bozulamaz. Yani, süresi belirsiz hizmet akdi yapıyor. Ama, altı ay evvel işveren bozarsa buna niçin bozdun gibi sual sorulmuyor. Yani gûya buradan bir hak getiriyor. 14 ncü maddeye göre, süresi belirsiz hizmet akitleri 14 ncü madde uyarınca altı ay içinde bozulamaz, diyor. Ama, bozan işveren hakkında bir şey getirmiyor. Bir taraftan madde var fakat bir taraftan yok. Meselâ, 18 nci madde. Bu madde, hizmet akdinin işveren veya işveren vekili tarafından feshedilmesi sebepleri ile birlikte gemi adamına yazılı olarak bildirilmesi şarttır. Bildirim imkânı olmıyan hallerde durum bir tutanakla tesbit edilir.» diyor. Bu bildirim yapımayan işverene hiçbir ceza yok. Yani 51 nci maddede getirdiğimiz, biraz evvel söylediğim gibi, hiç ceza verilmemiş maddeleri ihtiva etmektedir. 22 nci madde, «yabancı gemi adamı ile yapılan hizmet akdinde ayrı bir hüküm yoksa, işveren veya işveren vekili yabancı gemi adamını ikametgâhının bulunduğu mahal limanına iade etmek zorundadır.» diyor. Etmezse, oraya bırakırsa hiçbir ceza yok. «Zorundadır» sadece «zorundadır».

24 ncü madde hakeza: «İşveren veya işveren vekilinin 21 ve 23 ncü maddelerde belirtilen zorunluğa uymaması halinde, gemi adamı yurda dönmek için yaptığı duruma uygun yol, işe ve sair masrafları ve ayrıca 15 günlük ücreti tutarında bir tazminatı işveren veya işveren vekilinden isteyebilir.» Sadece «isteyebilir»

Bunu vermiyen işvereni, bunları bir teminata bağlamak icabeder. Önergemiz bunu ihtiva etmektedir.

Diğer taraftan yine hapis cezasının ağır hapis cezasına ve yurt dışında işlenenlerin de daha ağırlaştırılmasını ihtiva etmektedir önergemiz. Bu haliyle bu kanunun cezalar maddesi bizim verdiğimiz tadil önergesine uygun şekilde düzeltilmediği takdirde yine biraz evvel söylediğim gibi bu kanun kanunlaştığı zaman gemi adamı arkadaşlarımız, sendikalar mahkemeden mahkemeye gidecek ve Türkiye'de iş mahkemeleri iki sene gibi, üç sene gibi sürelerle uzun boylu mutazarrır olacaklardır. Saygılar sunarım.

BAŞKAN — Sayın Mehmet Atagün buyurun.

MEHMET ATAGÜN (Kırklareli) — Çok muhterem arkadaşlarım, bir noktaya dikkat etmek lâzımgeldiği kanaatindeyim :

51 nci madde «gemi adamının iade zorunluğuna uymıyan» ve «28 nci maddede gereğince gemi adamının fazla çalışma ücretini ödemiyanlere» bin lira asgari ağır para cezası verileceğine dair hüküm mevcuttur. Çok rica ediyorum, 15 lira gibi bir ücreti ödemiyan bir mükellefin bin lira gibi ağır para cezasına çarptırılması pek mümkün görülmemektedir. Hâkimler cezanın bu şekilde ağır olduğunu görünce beraat cihetine gitmek zorunda kalırlar. Arzulanan gayeye vasıl olunmaz muhterem arkadaşlarım. Ben bir misal daha vereyim size; bir işveren yanında çalıştırdığı bir işçiyi 10 gün işinden, gücünden kalacak şekilde döverse buna Ceza Kanununun 456 nci maddesinin son fıkrasına göre 200 lira para cezası verilir. Bu kanunu yaparken, müsaade buyurun, hem maddeler arasında ahengi, hem de cezalar arasında ahengi düşünmek zorundayız. Cezaların ağır olması, bir nevi hâdiselerin vukuuna mâni olamaz. Cezaların mülâyim olması, fakat kurtulma imkânı olmaması ancak hâdiselere mâni olur. İstirham ediyorum, komisyon üzerinde düşünsün, fiille mütenasibolmak üzere cezalar getirsin, kanun böyle çıksın.

Saniyen 20 nci madde hakkında söz aldığım zaman Yüksek Komisyonun ve Hükümetin zannettim ki, burada vezifeli ve aynı zamanda yetkili mahkemeyi 53 ncü madde içinde düşünmek suretiyle tedvin edilmesini arzu edecektir.

Görüyorum ki, yalnız 50 nci madde kabul edilirken, Sulh Ceza Mahkemesinde görüleceğine dair hüküm kondu.

Arkadaşlar, bu kâfi değildir. Niçin kâfi olmadığını isbat edeceğim. Bu, ancak vazifeli mahkemeyi tâyin eder. Ama, salâhiyetli mahkemeyi asla tâyin etmez. Düşünün bir kere, fiil yurt dışında işlenmiş olur, fiil Giresun'da işlenmiş olur veya fiil İstanbul'da işlenmiş olur. Bunun da hangi mahkemenin yetkili olacağını maalesef ve maalesef arkadaşlar, üzümlere söylüyorum, söz aldığım için, vakti uzatmaktan ötürü, arkadaşlarım da gayet hassas davranıyorlar ve belki de bana gönül koyuyorlar. Ama, bir kanunun böyle sakat çıkmasına bilhassa ceza hükümlerinde, gönlüm razı olmuyor arkadaşlar. Ben bunun için komisyon ve Hükümet ile temasa geçtim, müddet geçtiği için tadil önergesi veremedim. Fakat, gerek maddeler arasındaki ahengi, gerekse cezanın umumi prensipleri bakımından maddeler üzerinde hassasiyetle durularak fiile mukabil ceza verilmesi yerinde olur kanaatindeyim. Tatbikatçı hâkimleri de müşkül vaziyette bırakmıyalım. Aksi halde, iyi bir iş yapmak isterken kötü netice doğar ve işçileri mutazarrır etmiş oluruz.

Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Sayın Reşit Ülker.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ İSMAİL HAKKI BOYACIOĞLU (Burdur) — Sayın Başkan, 51 nci maddeyi geri alıyoruz.

BAŞKAN — Bir dakika Sayın Ülker, 51 nci maddeyi mi geri istiyorsunuz?

İSMAİL HAKKI BOYACIOĞLU (Burdur) — Evet efendim.

BAŞKAN — Maddenin geri alınması için Meclisin kararı lâzım. Maddeyi eğer yeni baştan tanzim etmek için istiyorsanız değişiklik önergesini... («Esbabı mucibeyi söylesin» sesleri) Bana sarıh olarak söyleyiniz. Maddenin geri alınması Meclisin kararına vabestedir. Değişiklik önergesini alırsanız o zaman mecburi havale ederim. Maddeyi ona göre bir düzene sokabilirsiniz. Hangisini geri istiyorsunuz?

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ İSMAİL HAKKI BOYACIOĞLU (Burdur) — Maddeyi komisyona geri istiyoruz.

BAŞKAN — Madde komisyon tarafından yemabaştan düzenlenmek üzere geri istenmekte-

dir. Bu hususu Yüce Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... 51 nei madde komisyonun talebi ve Yüce Meclisin kararı üzerine komisyona geriverilmiştir.

Madde 52. — Bu kanunun 35 nei maddesinde bahsi geçen tüzükte esasa mütaallik ve birinci derecede olarak gösterilmiş bulunan vasıf ve şartlara riayet etmiyen işveren veya işveren vekili hakkında 2 000 liradan az olmamak üzere ağır para cezası,

İkinci derecede olarak gösterilen vasıf ve şartlara riayet etmiyen işveren veya işveren vekili hakkında 250 liradan az olmamak üzere hafif para cezası,

Hükmolunur.

Yukarıdaki fiillerin tekerrürü halinde bir önce hükmolunan cezaların iki katı hükmolunur.

BAŞKAN — 52 nei madde üzerinde verilmiş değişiklik önergesi var, okutuyorum.

Millet Meclisi Başkanlığına

52 nei maddenin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

«Madde 52. — Bu kanunun 35 nei maddesinde bahsi geçen tüzükte esasa mütaallik ve birinci derecede olarak gösterilmiş bulunan vasıf ve şartlara riayet etmiyen işveren hakkında, istihdam ettiği her gemi adamına karşılık 2 000 liradan az olmamak üzere ağır para cezası,

İkinci derecede olarak gösterilen vasıf ve şartlara riayet etmiyen işveren hakkında, istihdam ettiği her gemi adamına karşılık 250 liradan az olmamak üzere ağır para cezası,

Hükmolunur.

Yukarıdaki fiillerin yurt dışında işlenmesi halinde, hükmolunacak cezalar iki kattan aşağı olamaz.

Yukarıdaki fiillerin tekerrürü halinde, bir önce hükmolunan cezaların iki katı hükmolunur.»

Ankara
Rıza Kuas

Hatay
Yahya Kanbolat

BAŞKAN — Komisyon 52 nei madde üzerinde verilmiş bulunan değişiklik önergesine katılıyor mu? 52 nei madde üzerinde bir tasarıfta bulunmak istiyor musunuz?

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ İSMAIL HAKKI BOYACIOĞLU (Burdur) — Efendim, tenazuru temin etmek için müsaade ederseniz bunu da geri alalım.

BAŞKAN — 52 nei maddeyi, yeniden tedvin için geri istiyorsunuz. Yüce Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... 52 nei madde Komisyona Meclis kararıyla tekrar tedvin için geriverilmiştir.

Madde 53. — a) Gemi adamı ücretlerinden 38 nei maddede gösterilen esaslar dışında para cezası uygulayan,

b) 39 neu maddede sözü edilen zarar karşılığı kesintileri, anılan madde hükümlerine uymıyarak yapan,

c) 40 nei madde gereğince gemi adamına yıllık ücretli izin vermiyen,

ç) 41 nei madde gereğince gemi adamlarına hafta tatili izni uygulamıyan,

d) 42 nei madde gereğince gemi adamına hafta tatili ücretini ödemiyen,

e) 43 neu madde gereğince gemi adamına genel tatil ücretini ödemiyen,

İşveren veya işveren vekili hakkında 500 liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası hükmolunur.

Yukarıdaki fiillerin tekerrürü halinde bir önce hükmolunan cezanın iki katından aşağı olmamak üzere ağır para cezasına hükmolunur.

BAŞKAN — 53 neu madde üzerinde verilmiş bulunan değişiklik önergesini okutuyorum. Bu madde üzerinde bir tasarıfta bulunmak istiyor musunuz, Yüce Meclisin vaktini boş yere almamak için söylüyorum.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ İSMAIL HAKKI BOYACIOĞLU (Burdur) — Evet efendim geri alalım.

BAŞKAN — Geri istiyorsunuz. 53 neu maddeyi de komisyon yeniden tedvin için geri istemektedir. Yüce Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... 53 neu madde de komisyonun talebi ve Meclis kararı ile yeniden tedvin için komisyona geriverilmiştir.

Yürürlükten kaldırılan kanunlar

Madde 54. — 10 . 3 . 1954 tarihli, 6379 sayılı ve 25 . 5 . 1959 tarihli, 7283 sayılı kanunlar yürürlükten kaldırılmıştır.

BAŞKAN — 54 neu madde üzerinde bir değişiklik önergesi mevcut değildir, binaenaleyh, 54 neu maddeyi..

HAMDİ ORHON (Trabzon) — Sayın Başkan, orada bir virgül var, bunun kalkması lâzım. «10 . 3 . 1954 tarihli» den sonra, işte oradaki virgölün kalkması lâzım.

BAŞKAN — Bu, her halde matbaada yanlışlıkla konulmuştur, o virgül kalkar. Matbaa hatası olarak kabul ettiğim için bunu Meclisin oyuna sunmıyacağım. Var mı buna bir itirazınız? Yok.

54 ncü maddeyi, virgül kaldırılmak suretiyle, «10 . 3 . 1954 tarihli 6379 sayılı ve 25 . 5 . 1959 tarihli 7283 sayılı kanunlar yürürlükten kaldırılmıştır.» mealinde Yüce Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Bu şekilde kabul edilmiştir...

Tüzük

Madde 55. — Bu kanunun 35 nei maddesinde sözü geçen tüzük çıkarılıncaya kadar, bu kanunla yürürlükten kaldırılan 6379 sayılı Kanunun 31 nei maddesine dayanılarak çıkarılmış bulunan 7 . 2 . 1958 tarihli ve 4/9968 sayılı Bakanlar Kurulu Kararnamesiyle yürürlüğe konulan (Gemi adamlarının sağlık, iâşe ve ikamet şartlarını gösterir Tüzük) ün aynı konulara ilişkin hükümleri uygulanır.

BAŞKAN — 55 nei madde üzerinde verilmiş bulunan değişiklik önergesini okutuyorum.

Millet Meclisi Başkanlığına

55 nei maddeye aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

«Bu tüzüğe aykırı hareket eden işverenler için 52 nei maddedeki cezalar uygulanır.»

Ankara

Hatay

Rıza Kuas

Yahya Kanbolat

BAŞKAN — Komisyon değişiklik önergesine katılıyor mu?

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ İSMAIL HAKKI BOYACIOĞLU (Burdur) Hayır.

BAŞKAN — Komisyon katılmıyor, söz isteyen? Yok. Önergeyi Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

55 nei maddeyi, metinde yazılı şekliyle oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... 55 nei madde aynen kabul edilmiştir.

55 nei maddeden sonra bir geçici madde ilâvesini öngören bir önerge mevcuttur, onu okutuyorum.

Millet Meclisi Başkanlığına

Kanun tasarısına 55 nei maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki geçici maddenin ilâvesini arz ve teklif ederiz.

Geçici madde 1. — 35 nei maddede sözü geçen Tüzük, kanunun yürürlük tarihinden başlayarak üç ay içinde çıkarılır.

Ankara

Hatay

Rıza Kuas

Yahya Kanbolat

BAŞKAN — Komisyon böyle bir önergeye katılıyor mu?

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ İSMAIL HAKKI BOYACIOĞLU (Burdur) — Katılmıyoruz.

RIZA KUAS (Ankara) — Söz istiyorum.

BAŞKAN — Komisyon katılmıyor. Buyurun Sayın Kuas.

RIZA KUAS (Ankara) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, ceza maddelerinin bir kısmı komisyona havale edildi, bir kısmı görüşülerek kabul edildi. Ancak, ceza maddeleri komisyon tarafından nazarı itibara alınırken gemi adamlarının haklarını gasbetmek istemiyen ve bu kanuna harfiyen riayet eden namuslu işverenler için bu ceza maddeleri hiçbir kıymet ifade etmez. Cezaya çarptırılan işverenden kesilecek cezanın gemi adamının cebine gitmesi bir mâna ifade etmez... İşverenleri, gemi adamlarının haklarını vermeyen işverenleri bu cezalarla bu kanunun içine sokmak içindir, bu ceza maddeleri.

Şimdi, Deniz İş Kanununun bâzı maddeleri ve bilhassa 35 nei maddesi bir tüzüğe bağlanmıştır. 35 nei maddeyi okuyorum:

(Bu kanuna tabi gemilerde gemi adamları tahsis edilen yatma, dinlenme ve yemek yerleri ile gemide bulundurulacak ilâç, tıbbi alet ve malzeme ve revirlerde bulunması gereken şartlar ve gemi adamlarına verilecek iâşe maddelerinin ölçü ve nitelikleri bu şart ve niteliklerden hangilerinin önemleri bakımından esasa ilişkin ve birinci derecede ve hangilerinin ise ikinci derecede sayılacakları ve iâşe ile ilgili ne çeşit kurullar kurulacağı ve bu kurulların görev ve yetkileri Çalışma, Sağlık ve Sosyal Yardım ve Ulaştırma bakanlıkları tarafından beraberce hazırlanacak bir tüzükte gösterilir.

Gemi adamı, işveren veya işveren vekili tarafından sağlanacak iâşenin yukarıda sözü geçen

Tüzükte gösterilen ölçülerden noksan olması halinde aradaki farkın bedelini veya işenin hiç verilmemesi halinde tamamının bedelini işveren veya işveren vekilinden isteyebilir. Şu kadar ki; gemi adamının iddiasını, tazminde esas teşkil edecek işe ve şartlardaki aksamının vukubulduğu günde durumu işverene veya işveren vekiline veya kaptana bildirmesi şarttır.)

Bunları içine alan bir Tüzük hazırlanacak ve bu madde görüşülürken, gemi adamlarına verilecek işelerin miktarı, fiyatı, bedeli üzerinde bir görüşme yapılırken Tüzükte bunlar belirtilecek. Gemi sahibinin insafına bırakılmış dediğimiz zaman tüzük de bunların hepsini kapsıyacak. Tüzüğün ne zaman çıkacağı belli değil dediğimiz zaman, tüzük maddesine ilâve madde yapacağımızı ifade etmiştik, Sayın Çalışma Bakanına da söylemiştik. Şimdi, Tüzükte belirtilecek. Tüzük kaç ayda çıkacak? Belli değil. Hiç olmazsa Komisyon üç aya katılmıyorsa, kendisi bir madde getirmeli ki, bu tüzükler Çalışma Bakanlığı veya bu bakanlıklara en geç ne zamana kadar çıkartılacak («Altı ay» sesleri) ... Biz ancak yaptığımız tadil üzerinde konuşuruz. Sayın Komisyon bu tüzükleri hiç olmazsa altı ay içinde mi çıkarır, beş senede mi, bir senede mi; bir esasa bağlaması lâzımdır. Bizim teklifimiz üç aydır, ama komisyon ve Çalışma Bakanlığı hiç olmazsa altı ay, sekiz ay gibi... çünkü birçok kanunlarda tüzüklere atıl yapılmıştır. Bu tüzükler de hâlâ bakanlıklardan çıkmamaktadır. Onun için, teminat altına almak bakımından bir fıkra eklenmesini teklif ediyoruz. Saygılar sunarım.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Kırbaslı.

FAİK KIRBAŞLI (Burdur) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, şimdiye kadar idare düzenimizde elde edilen tecrübelerle göre böyle bir ana kanunun tatbikatına müteveccih olan bir tüzüğün üç ay içinde hazırlanmasını, âmme teşkilâtımız içerisinde biz mümkün görmüyoruz.

Sayın arkadaşlarım, Tüzüğün hazırlanması kanun kadar mühimdir, bunu hepimiz takdir edersiniz. Bu tüzüğü hazırlayacak komisyon teşkil edilecek. Komisyon tabii mesailerinin dışında, tüzüğü hazırlamak için uğraşacaklar, hafta tatilleri bayram tatilleri v. s. Bunun üç ay içerisinde, bizim daire teşkilâtımızda edindiğimiz tecrübelerle istinaden söylüyorum, hazırlanmasına imkân yoktur.

Bakanlık komisyonu sıkıştırdığı müddetçe tüzük de alâcele hazırlanacak ve tatbikatta daimî aksaklık doğuran bir halde çıkması ihtimali de bu suretle ortaya çıkacaktır. O bakımdan, buradaki müddetin üç ay değil, altı ay olarak düzeltilmesinin veya teklif edilmesinin parprensip lehindedir. Diğer taraftan, buraya kanunun sonuna tüzüğün hazırlanmasıyla ilgili ve müddetini de işaret eden bir muvakkat maddenin konulmasının zaruri olduğu kanaatindeyiz.

Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Başka söz isteyen yoktur. Komisyonun bu husustaki mütalâası nedir?

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ İSMAIL HAKKI BOYACIOĞLU (Burdur) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Böyle bir kayıt konulmasına muvafakat etmiyorsunuz. Değişiklik önergesini Yüce Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... (Anlaşılmadı sesleri.)

Anlaşılmadı. Değişiklik önergesini tekrar Yüce Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Değişiklik önergesi kabul edilmiştir.

Muhterem arkadaşlarım, bu kanunun 51-52 ve 53 nü maddeleri Komisyona geriverilmiştir. Binaenaleyh, bu maddeler görüşülmeden 56 ve 57 numarayı teşkil eden yürürlük maddelerini müzakere etmemiz mümkün değildir. Komisyondan maddeler geldiği zaman ikmal ederiz.

2. — *Alman uyruklu Wilfried Herbrecht'in geri kalan cezasının affı hakkında kanun tasarı ve Adalet Komisyonu raporu (1/243) (S. Sayısı : 171) (1)*

BAŞKAN — Bir önerge var, okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul edilip 769 sayılı Kanun olarak Sayın Cumhurbaşkanının tasvibine sunulan, ancak usul yönünden muamele noksan görülerek Anayasamızın 93 nü maddesi gereğince iade edilen ve Komisyonumuzca bir defa daha müzakere edilerek 20.12.1966 tarihli, 12 karar numaralı raporla Genel Kurulun tasvibine öncelik ve ivedilikle arz edilmek temennisiyle Yüksek Başkanlığınıza sunulan, (1/243) esas-

(1) 171 S. Sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

ta kayıtlı «Alman uyruklu Wilfried Herbrecht'in geri kalan cezasının affı hakkındaki» kanun tasarısı, Millet Meclisi gündeminin hakkında ivedilik kararı verilen işler bölümünün 14 neü sırasında bulunmaktadır.

Yüce Meclisimizin af ve âtîfetine nail olmak isteyen hükümlü Alman uyruklu Wilfried Herbrecht cezasının 11 yıllık uzun bir süresini çekmiş bulunmakta ve ayrıca Devlet hastanesi sağlık kurulu raporu ile de sağlık durumunun bozuk olduğu anlaşılmaktadır.

Komiyonumuzca Genel Kurulda ivedilikle görüşülmesinde memleketimiz için sosyal faydalar mülahaza edilen tasarının gündemdeki diğer işlere takdimen görüşülmesi hususunu Genel Kurulun tasvibine sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz ederim.

Adalet Komisyonu Başkanı
İstanbul
İsmail Hakkı Tekinel

BAŞKAN — Önergeyi Yüce Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Adalet Komisyonu? Burada. Hükümet temsilcisi? Burada. Lütfen yerlerinizi alınız.

Adalet Komisyonunun bu hususta hazırlanmış olduğu raporu okutuyorum.

(Adalet Komisyonunun raporu okundu.)

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlarım, komisyonun tanzim etmiş bulunduğu raporu Yüce huzurunuzda okutmuş bulunmaktayım.

Rapor üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddelere geçilmesi hususunu Yüce Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Maddelere geçilmesi kabul edilmiştir.

Tasarının ivedilikle görüşülme teklifi vardır. İvedilikle görüşülmesini kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

1 neü maddeyi okuyorum.

Alman uyruklu Wilfried Herbrecht'in geri kalan cezasının affı hakkında Kanun

Madde 1. — Millî Müdafaaya hiyanet suçundan müebbed hapse hükümlü Almanya'nın Dortmund şehrinde Klara Hilde'den doğma, Alman tâbiyetinden Lodwick Kari oğlu, 1924 doğumlu Wilfried Herbrecht'nin, Ankara Garnizon Komandanlığı Siyasi Mahkemesinin 24 Eylül 1957 tarihli ve esas 1957/55, karar 1957/16 ve Askerî

Yargıtay Birinci Ceza Dairesinin 9 Aralık 1957 tarih ve esas 1957/3912, karar 1957/3658 sayılı ilâmiyle hükümlü bulunduğu müebbed hapis cezasının geri kalan kısmı affedilmiştir.

Adı geçen hakkında Türk Ceza Kanununun 101 neü maddesi hükmü uygulanmaz.

BAŞKAN — 1 neü madde üzerinde söz isteyen? Yok. 1 neü maddeyi okunan ve yazılan şekli ile oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — İkinci madde üzerinde söz isteyenler? İkinci maddeyi oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... İkinci madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunu Adalet ve Millî Savunma Bakanları yürütür.

BAŞKAN — Üçüncü madde üzerinde söz isteyenler? Yok. Üçüncü maddeyi oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... 3 neü madde aynen kabul edilmiştir.

Tümünü oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Deniz İş Kanununun Komisyona intikal etmiş maddeleri, tahmin ediyorum, şu anda hazırlanıp gelmedi. Gündem gereğince iş kanunu tasarısı ve Tarım, Ulaştırma, Sanayi, Millî Savunma, Sağlık ve Sosyal Yardım, Bayındırlık, İçişleri, Ticaret, Adalet, Plân komisyonlarından ikişer üyeden kurulu geçici rapor üzerinde müzakereye başlamamız gerekir. Şimdi gruplar bu hususta hazır mıdır?

REŞAT ÖZARDA (Aydın) — Sayın Başkan, İş Kanununun, Deniz İş Kanunuyla birlikte genel görüşmesi yapıldı, bitti. Tümü üzerinde alınan karar gereğince maddelere...

BAŞKAN — Efendim, bunu bendeniz daha iyi biliyorum. Mesele o değil. İş kanununa muayyen bir zaman verilmiştir. Müsaade ederseniz muayyen bir müddet ara verelim. Deniz İş Kanununun, şimdi Komisyona havale ettiğimiz maddeleri hazırlanıp gelebilirse Deniz İş Kanununu bugün bitirebiliriz. Benim beyanım budur. Şayet, bir, iki küçük kanun olsaydı, şimdi görüşecektik. Böyle bir teklif ve talep yok. O bakımdan, iş kanununun görüşülmesine geçmeye mecburuz. İsterse heyet başlayalım, İş Kanununun görüşmelerine, isterseniz muayyen

bir müddet ara verelim, Deniz İş Kanununun şu komisyona havale edilen maddeleri gelsin, Deniz İş Kanununu bugün bitirelim, («Ara verelim» sesleri) («İş Kanununu müzakere edelim» sesleri)

Muhterem arkadaşlarım, şu noktayı tebarüz ettirmek mecburiyetindeyim, bir kanunun müzakeresine geçildikten sonra, bu kanunun mü-

zakeresini kesip diğer bir kanunu ele almak, usul hükümlerine sığmamaktadır. Bu bakımdan iş kanununun müzakeresine geçerse Deniz İş Kanununu bugün çıkmaz hale getiririz. Buna mâni olmak, Deniz İş Kanununu bugün çıkarabilmek için bir müddet ara vermek istiyorum. (15 dakika ara verelim sesleri)

15 dakika Birleşime ara veriyorum.

Kapanma saati : 18.00

İKİNCİ OTURUM

Açılma saati : 18.15

BAŞKAN — Başkanvekili Nurettin Ok.

KÂTİPLER : Fuat Avcı (Denizli), Ali Rıza Çetiner (Ankara)

BAŞKAN — 71 nci Birleşimin ara verilmiş bulunan ikinci celsesine başlıyoruz. Komisyon her hangi bir madde düzenleme imkânını bulabildi mi? («Verildi» sesleri)

Muhterem arkadaşlarım, Deniz İş Kanunu görüşülmekte bulunduğu sırada Meclis kararı ile komisyona iade edilen 51 nci madde komisyon tarafından yeniden düzenlenmiş ve Başkanlığa gönderilmiştir. Şimdi 51 nci maddenin yeni şeklini okutuyorum.

Müsaade ederseniz 51 nci maddede verilmiş bulunan değişiklik önergesi elan hüviyetini muhafaza etmektedir. Sayın Rıza Kuas; bu komisyon tarafından yeni hazırlanmış bulunan metni okutacağım. Buna göre şayet değişiklik önermeniz üzerinde ısrar ediyorsanız bu değişiklik önergenizi ayrıca okutacağım.

RIZA KUAS (Ankara) — İsrar ediyorum efendim.

BAŞKAN — Komisyonun yeni 51 nci maddesini okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

51 nci maddenin aşağıda yazıldığı şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 51. — a) 20 nci madde gereğince gemi adamının kıdem tazminatını ödemiye,

b) 28 nci madde gereğince gemi adamlarının fazla çalışma ücretini ödemiye,

c) 29 ncu madde gereğince gemi adamının ücretini zamanında ve tam olarak ödemiye,

e) 33 ncu maddede sözü geçen işe veya nakden ödeme zorunluğuna uymıyan,

d) 37 nci maddede sözü geçen asgari ücretten aşağı ücret ödiyen, işveren veya işveren vekili hakkında bu durumda olan her gemi adamına karşılık ödemediği meblâğ veya temin ile mükellef olduğu işenin tekabül ettiği bedelin 100 liradan aşağı olmamak üzere iki katı tutarında ağır para cezası hükmolunur.

II - a) 21 ve 23 ncu maddeler gereğince gemi adamının iade zorunluğuna uymıyan,

b) 26 nci maddede gösterilen iş sürelerine uymıyan, işveren veya işveren vekili hakkında 1 000 liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası hükmolunur.

1 nei maddedeki fiiller yurt dışında işlendiği takdirde verilecek cezalar iki kattan aşağı olamaz.

Geçici Komisyon Sözcüsü
Burdur

İsmail Hakkı Boyacıoğlu

BAŞKAN — Sayın Kuas, değişiklik önergenizi okutayım mı, ısrar ediyor musunuz?

RIZA KUAS (Ankara) — Evet efendim, okutunuz ısrar ediyorum.

BAŞKAN — Bu madde üzerinde verilmiş bulunan değişiklik önergesini okutuyorum.

(Ankara Milletvekili Rıza Kuas ve Hatay Milletvekili Yahya Kanbolat'ın önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Sayın Komisyon değişiklik önergesine katılıyor musunuz?

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ İSMAIL HAKKI BOYACIOĞLU (Burdur) — Hayır efendim.

BAŞKAN — Söz istiyen... Madde yeniden müzakereye tabidir....

CENGİZ EKİNCİ (Kars) — Söz istiyorum efendim.

BAŞKAN — Buyurunuz Sayın Ekinici.

CENGİZ EKİNCİ (Kars) — Sayın arkadaşlarım, tatbikatta bir karışıklığa sebebiyet vermemek için bir hususa vuzuh verilmesini komisyonun dikkatine arz edeceğim. Ceza hükümlerine mütaallik maddeler kabul edilirken ağır para cezalarının başına demin bir sulh ceza kelimesini ekledik. Bâzılarında da doğrudan doğruya ağır para cezası hükmolunur diyoruz, Sulh Ceza Mahkemesi tâbirini, eklemiyoruz. Acaba, tatbikatta vazifeli mahkemeyi tâyin hususunda bir tereddüt yaratabilir mi diyorum. Komisyon bu görüşe iştirak ediyorsa, bu ağır para cezalarının başına Sulh Ceza Mahkemesi terimini ilâve etmekte fayda mülâhaza ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Komisyon, buna karşı bir cevabınız var mı?

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ İSMAIL HAKKI BOYACIOĞLU (Burdur) — 53 nü maddenin sonuna bir fıkra eklenmek suretiyle beyefendinin tereddüdünü bertaraf etmiş oluruz.

BAŞKAN — Yani o surette, mevzubahis nazuru bertaraf ederiz, diyorsunuz.

İSMAIL HAKKI BOYACIOĞLU (Burdur) — Tamam efendim.

BAŞKAN — Sayın Rıza Kuas tarafından verilmiş bulunan değişiklik önergesini, başka söz istiyen olmadığına göre, oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Değişiklik önergesi kabul edilmemiştir.

Komisyon tarafından biraz önce okutmuş bulunduğum maddenin yeni şeklini 51 nei madde olarak Yüce Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 51 nei madde komisyon tarafından yeni düzenlenmiş şekli ile kabul edilmiştir.

52 nei madde hazırlandı mı efendim?

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ İSMAIL HAKKI BOYACIOĞLU (Burdur) — Bir değişiklik getirmiyor efendim.

BAŞKAN — 52 nei maddeyi eski metinde olduğu gibi kabul ediyorsunuz. Yani; 52 nei maddenin eski durumunda ısrar ediyorsunuz, öyle mi efendim?

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ İSMAIL HAKKI BOYACIOĞLU (Burdur) — Yalnız son fıkrayı kaldırdık, çünkü orada tekrerrü oluyor.

BAŞKAN — Bir dakika efendim, mesele iyice anlaşılın. 52 nei madde, biraz önce Meclisin kararı ile ve sizin de talebiniz üzere komisyona iade edildi. Şimdi komisyon 52 nei maddeyi yeniden tefkik etti ve son fıkrasının kaldırılması şartı ile aynen kabulünde fayda mülâhaza ediyor. Öyle mi efendim?

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ İSMAIL HAKKI BOYACIOĞLU (Burdur) — Evet Sayın Başkan.

BAŞKAN — 52 nei maddeyi şimdi sizin ileri sürdüğünüz iddia ve hile okutuyorum, tabii son fıkrasını okutmuyorum.

(Madde 52. — Bu kanunun 35 nei maddesinde bahsi geçen tüzükte esasa mütaallik ve birinci derecede olarak gösterilmiş bulunan vasıf ve şartlara riayet etmeyen işveren veya işveren vekili hakkında 2 000 liradan az olmamak üzere ağır para cezası,

ikinci derecede olarak, gösterilen vasıf ve şartlara riayet etmeyen işveren veya işveren vekili hakkında 250 liradan az olmamak üzere hafif para cezası hükmolunur.)

BAŞKAN — Madde bu şekilde komisyon tarafından tedvin edilmiştir. 52 nei madde üzerinde Sayın Rıza Kuas ve Yahya Kanbolat tarafından verilmiş bulunan değişiklik önergesini tekrar okutuyorum.

(Ankara Milletvekili Rıza Kuas ve Hatay Milletvekili Yahya Kanbolat'ın önergesi tekrar okundu)

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ İSMAIL HAKKI BOYACIOĞLU (Burdur) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Komisyon değişiklik önergesine katılmıyor. 52 nei madde üzerinde Sayın Reşat Özarda buyurunuz efendim.

REŞAT ÖZARDA (Aydın) — Sayın milletvekilleri, bu maddeden evvelki maddelerde esas metinde hafif para cezası olarak zikredilen az miktardaki para cezaları komisyon tarafından ağır para cezasına çevrilmişti, değiştirilmişti. Bu maddede yine 250 liradan az olmamak üzere hafif para cezası mevcuttur. Kanunun bütünü ve yukarıdaki maddelerle ahenk teşkil etmesi bakımından, bu hafif para cezasının da ağır para cezası olarak değiştirilmesi teknik bakımından zaruridir kanaatimece. Bir de maddenin son fıkrasının komisyon tarafından kaldırılmasını şahsen isabetli bulmamaktayım. Bu gibi suçları itiyat haline getiren ve defalarca tekrarlayan işverenin telkerrürü halinde para cezasının iki misli olarak hükmolunması hakkındaki fıkra gayet isabetli bir fıkra idi. Bunun kaldırılmasında isabet yoktur. Bu bakımdan komisyonun tabedilmiş bulunan 52 nei maddesindeki hafif para cezası yerine ağır para cezası olarak değiştirilmesini ve maddenin son fıkrası dâhil olmak şartıyla Meclisin oyuna sunulması isabetli olur kanısındayım. Saygılarımla.

BAŞKAN — Sayın Abdülbâri Akdoğan, buyurunuz efendim.

ABDÜLBÂRİ AKDOĞAN (Ağrı) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; ceza hükümleri içerisinde görüşmekte olduğumuz biraz evvel kabul edilen 51 nei maddenin esasları, yani işçi haklarını koruma bakımından daha esaslı hükümler getirdiği halde, «Bunu yerine getirmeyen işveren veya işveren vekiline 100 lira, yahut iki misli ödeme yapılır» kaydıyla 52 nei maddede yerine getirilmesi düşünülen işçilerin

barınması ve yemeleriyle ilgili olan madde, 51 nei madde yanında çok daha hafif olduğu halde, burada işveren veya işveren vekili 2 000 lira ceza hükmünü koyuyoruz. Bu maddeden çok daha ehemmiyetli olan ve işçiler için büyük ehemmiyeti haiz olan hususları getiren maddede yüz lira, yahut iki misli bir cezai müeyyide koymakla komisyon çelişmeye düşüyor kanısındayım. Buna değiştirip yerine, hiç olmazsa asgari haddiyle 51 nei maddede bahsedilen ceza hükmü getirmek yerinde olur kanaatindeyim. Saygılarımla.

BAŞKAN — Sayın Talât Köseoğlu buyurun.

TALÂT KÖSEOĞLU (Hatay) — Efendim, bu madde bu haliyle kalırsa Anayasaya aykırı bir kanun maddesi olmuş olur. Şimdi atıf yapılan 35 nei maddeyi okuyorum: «... ölçü ve nitelikleri bu şart ve niteliklerden hangilerinin önemleri bakımından esasa ilişkin ve 1 nei derecede ve hangilerinin ise ikinci derecede sayılacakları ve işe ile ilgili ne çeşit kurullar kurulacağı ve bu kurulların görev ve yetkileri Çalışma, Sağlık ve Sosyal Yardım ve Ulaştırma bakanlıkları tarafından beraberce hazırlanacak bir tüzükte gösterilir.»

Şu hale göre bir tüzükte bir suçun ağır ceza, yani 52 nei maddenin 1 nei fıkrası iki bin lirayı ağır para cezası ve hafif para cezası şeklinde bir tüzüğe bırakıyor bu işi. Tüzüğü yapanlar bir suçu ağır cezaya sokabilmek,, hafif para cezasına sokabilmek imkânına sahiboluyorlar ki, bu esas itibarıyla Anayasamızda ıera organlarına bu yetkinin verilmesine cevaz yoktur. Bu bakımdan, bunu esaslı olarak komisyonun düzeltmesi ve temmül olması lâzımgelir, yani bir tüzükle bir suçun ağır ceza veya hafif ceza yetkisini tüzüğe bırakmak veya bunu Hükümetin bazı organlarına bırakmak Anayasamızın ruhuna aykırı düşer kanaatindeyim. Bu bakımdan bu hususun nazarı itibara alınmasını hasseten istirham ediyorum.

BAŞKAN — Başka söz istiyen? Buyurunuz Sayın Nebioğlu.

KEMAL NEBİOĞLU (Tekirdağ) — Sayın milletvekilleri; ceza hükümlerine ilişkin 52 nei madde 35 nei maddede vaz'olunmuş bulunan hükümlerle ilgilidir. Komisyon, esas ceza mad-

desi olan 51 nei maddede gerekli kırpıntıyı yaptı. 52 nei maddede ise, evvelce Yüce Meclislerden geçmiş olan gerek Senatodan, gerekse Millet Meclisinden geçmiş olan tasarıda, ayrıca bir tasarruf yapılmak suretiyle, mükerrer cezaların da kaldırılmasını arzu etmektedir. Öncelikle kabul edilmesi lazımdır ki, bir kişinin bir işlemi, suç sayılan fiili bir defa yapması, belki normal karşılanabilir, bilmediğinden olabilir veyahutt kazaen böylesine bir fiil olmaması gerekli ama yapılmış olabilir. Ama, tekrar edilmiş olması demek, o konuda ısrarda bulunmuş olması demektir. Bu sebeple tekerürün kalması gereklidir.

Diğer taraftan Sayın Çalışma Bakanının da imzasını taşıyan ve aynı maddenin karşılığı bulunan, evvelki dönemde 12 Adalet Partili milletvekili tarafından sunulan kanun teklifinin 112 nei maddesini sizlere arz etmek isterim. Bu, 52 nei maddede getirilmekte olan cezalara ilişkin cezai hükümleri getirmektedir işverenler hesabına işe ve ibadeteye ilişkin cezai hükümleri. Fazla vaktinizi almamak için sadece son prografları okuyacağım. Burada; «bin liradan az olmamak üzere ağır para cezasına hükmolunur», Ayrıca «yabancı bir memlekette veya seferde yukarıda belirtilen suçları işleyen işveren veya vekilleri hakkında 1 nei fıkrada belirtilen cezalar iki katı üzerinden uygulanır.» Üçüncü fıkra; «Birinci fıkrada belirtilen suçların tekrarı, suç yurt içinde işlenmiş ise, bir haftalık hapis cezası, yurt dışında işlenmişse 10 günlük hapis cezasına hükmolunur» diyor.

Bu, Sayın Bakanımızın imzasını da taşıyan eski bir kanun teklifidir. Bu kadar kısa bir süre içinde böylesine bir geriye dönüş olmalıdır. Kişiler, sadece sözleriyle değil, eylemleri ile de tarihe geçeceklerine göre, hiç olmazsa sayın komisyonun önce meclislerden geçmiş olan ve Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından veto edilmiş şekline bağlı kalmaları, asgari bir hareket sayılır. Bu sebeple komisyonun bu konuda da titizlikle durması gerekir kanaatindeyim. Saygılar sunarım.

BAŞKAN — Yüce Meclisinizi aydınlatır ümidi ile komisyon tarafından bu madde üzerinde verilmiş bulunan yeni bir değişiklik önergesini okutuyorum. Biraz önce son fıkranın

kaldırılması kaydıyla okutulmuş bulunan 52 nei maddede bir değişiklik intacı hakkında önerge.

Yüksek Başkanlığa

52 nei maddenin ikinci fıkrasındaki hafif para cezasının kaldırılmasını arz ve teklif ederim.

Geçici Komisyon Sözcüsü

Burdur

İsmail Boyacıoğlu

BAŞKAN — Buyurun Sayın Boyacıoğlu.

KEMAL BAĞCIOĞLU (Ankara) — Muhterem Başkan, kıymetli arkadaşlarım; bir hususu arz etmekte fayda mülâhaza ediyorum, tatbikatta bilhassa hâkimlere müşkilât arz edeceği kanısına vardım. Çünkü, biraz önce sayın Komisyonunda çok yerinde bir hareketle çıkarılmış bulunduğu 52 nei maddenin son fıkrası, bazı arkadaşlarda tereddüt husule getirdi, neden çıkarıldı falan şeklinde bir zehap uyandı. Biraz önce komisyonun yanında komisyon üyeleri arkadaşlarımla konuşurken, bu fıkranın çıkarılması maksadının, aslında Türk Ceza Kanununun 81 nei maddesinin uygulanacağı, bir de tekerrürü halinde iki misli verilir şeklinde bu fıkra kalırsa tatbikat hâkimi tereddüt içinde kalır, Ceza Kanununun 81 nei maddesini acaba uyguluyacak mıyım, uygularsam bu fıkrayı ne yapacağım, gibi bir tereddüt husule gelir diye düşündüm ve zapta geçmesinde fayda mülâhaza ederek huzurunuzu işgal ediyorum.

Komisyon sözcümüz arkadaşımız, sarahatle zapta geçmesi için, ifade etmelidir. Bu fıkradaki, 52 nei maddenin son fıkrasını Türk Ceza Kanununun 81 nei maddesine zaten mahkemeler haliyle riayet edecekleri ve tekerrür halinde tekerrür hükümlerini tatbik edecekleri cihetle bir haşiv mahiyetinde gördüğümüz için bu yanlışlığı bertaraf etme kasdiyle bu fıkrayı çıkardık demeliler ve böylece kanunun hiç olmazsa müzakeresi sırasında zaıtlara bunlar dercedilmelidir..

Şimdi, müzakeresi yapılan 52 nei maddenin son fıkrası, bu sebeple çıkarılıyor her halde, Komisyon üyesi arkadaşımızın bu beyanı zapta geçirmesinde fayda mülâhaza ediyorum. Yani topluyorum, Türk Ceza Kanununun 81 nei maddesi vardır. Tekerrüre ait bir maddedir. Bu fıkra olmasa bile, tatbikat hâkimi bu suç te-

kerrüen işliyen bir şahsa, işverene zaten Türk Ceza Kanununun 81 nei maddesi tatbik edilecek ve böylece cezayı ağırlaştıracaktır. Hürmetlerimi sunarım.

BAŞKAN — Başka söz istiyen? Buyurun Sayın Komisyon.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ İSMAIL BOYACIOĞLU (Burdur) — Muhterem Başkan, sayın arkadaşlarım; Kemal Bağeroğlu arkadaşımız verdiğimiz önergeyi izah sadedinde konuştular. Kendilerine teşekkür ederim. Bu son fıkra Ceza Kanununundaki tekrür hükümlerini bir defa daha tekrar etmekten başka bir şey olmadığı için, bu fıkrayı kaldırmak zorunda kaldık. Hâkim tatbikatta, Ceza Kanununun tekrür hükümlerini tatbik edebilir. Bunda serbesttir. Zaten Türk Ceza Kanununun 81 nei maddesi emredici bir maddedir. Bu itibarla bunu çıkarmış bulunuyoruz. Hürmetlerimi arz ederim.

BAŞKAN — Başka söz istiyen?. Yok. 52 nei madde, biraz önce okutuldu. Şimdi komisyon tarafından yeni baştan yapılması istenen değişikliği mutazammın önergeyi okutacağım. Evveleminde aykırılığı itibariyle Sayın Rıza Kuas tarafından verilen önergeyi tekrar okutup oyunuzaya sunacağım.

(Ankara Milletvekili Rıza Kuas ve Hatay Milletvekili Yahya Kambolat'ın önergesi tekrar okundu).

BAŞKAN — Değişiklik önergesine Komisyon katılmamaktadır. Önergeyi oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Değişiklik önergesi kabul edilmemiştir.

Komisyon tarafından vorilmiş bulunan diğer önergeyi okutuyorum.

(Geçici Komisyonun, 52 nei maddenin ikinci fıkrasının tadili ve son fıkrasının kaldırılmasıyla ilgili önergesi tekrar okundu).

BAŞKAN — Önerge Komisyon tarafından verilmiştir. Binaenaleyh kabulü mutazammındır, katılmayı mutazammındır. Oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon tarafından hazırlanmış olduğu cihetle, filhal kabulü de mutazammındır. Bu sebeple maddeyi bu haliyle oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bir kolaylık olsun diye maddeyi değişik şekli ile yeni baştan okutuyorum. («Oylandı» sesleri). Efendim oyladım, oyluyacağım diye bir kanaat izhar etmedim. Kolaylık olsun diye maddenin redakte edilmiş şeklini okutuyorum.

(Madde 52. — Bu kanunun 35 nei maddesinde bahsi geçen tüzükte esasa mütaallik ve birinci derecede olarak gösterilmiş bulunan vasıf ve şartlara riayet etmeyen işveren, veya işveren vekili hakkında 2 000 liradan az olmak üzere ağır para cezası,

ikinci derecede olarak gösterilen vasıf ve şartlara riayet etmeyen işveren veya işveren vekili hakkında 250 liradan az olmak üzere ağır para cezası hükmolunur.)

BAŞKAN — Madde bu şekilde düzenlenmiş bulunmaktadır.

53 neü madde de, şimdi Riyasete gönderilmiş bulunan önerge şekline göre, 53 neü madde son fıkrasına kadar aynen bırakılmakta son fıkrası sonuna ayrıca bir fıkra daha ilâve edilmekte. Öyle mi efendim.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ İSMAIL HAKKI BOYACIOĞLU (Burdur) — Evet.

BAŞKAN — O halde 53 neü maddeyi sizin istemiş olduğunuz şekil dairesinde yeni baştan okuyacağım. Madde 53 neü komisyon tarafından yeni baştan düzenlenmiş şekli.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ İSMAIL HAKKI BOYACIOĞLU (Burdur) — Yalnız geçen maddede olduğu gibi, tekrür ihtiva eden fıkra yok.

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlarım, 53 neü maddenin komisyon tarafından yeniden tedvin edilmiş şeklini okutuyorum :

Madde 53. — a) Gemi adamı ücretlerinden 38 nei maddede gösterilen esaslar dışındaki para cezası uygulayan,

b) 39 neu maddede sözü edilen zarar karşılığı kesintileri anılan madde hükümlerine uymıyarak yapan,

c) 40 nei madde gereğince gemi adamına yıllık ücretli izin vermiyen,

ç) 41 nei madde gereğince gemi adamlarına hafta tatili izini uygulamıyan,

d) 42 nei madde gereğince gemi adamına hafta tatili ücretini ödemiyen,

e) 43 neü madde gereğince gemi adamına genel tatil ücreti ödemiyen, işveren veya

işveren vekili hakkında 500 liradan aşağı olmak üzere ağır para cezası hükmolunur.

Bu kanundan doğan suçlara mütaallik dâvalar, geminin bağlama limanındaki Sulh Ceza Mahkemesinde görülür. Bu dâvalar mahkemelerce acele mevattan sayılır.

Geçici Komisyon Sözcüsü
Burdur Milletvekili
İsmail Hakkı Boyacıoğlu

BAŞKAN — Demekki Geçici Komisyon 53 neü maddeyi yeni baştan bu şekilde tedvin etmiş. Madde üzerinde Sayın Rıza Kuas ve Yahya Kanbolat tarafından verilmiş bulunan değişiklik önergesi vardır. Bu önergeyi okutuyorum.

Millet Meclisi Başkanlığına

53 neü maddenin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Madde 53. — a) 38 veya 39 neü maddede hakkı suiistimal ederek gemi adamının ücretinden para cezası kesen veya zarar karşılığı kesinti yapan ve bu maddelerdeki diğer zorunluluklara uymıyan,

b) Gemi adamına 40 neü madde gereğince yıllık ücretli izin ve 41 neü maddeye göre hafta tatili vermiyen ve bu maddelerdeki diğer zorunluluklara uymıyan,

c) Gemi adamına 42 neü madde gereğince hafta tatili ücretini ve 43 neü maddeye göre genel tatil ücretini ödemiyen ve bu maddelerdeki diğer zorunluluklara uymıyan,

d) 47 neü madde gereğince bildirimleri gemi adamına yazılı olarak bildirmiyen,

İşveren hakkında altı ay ağır hapis ve bu durumda olan her gemi adamına karşılık 500 liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası hükmolunur.

Yukarıdaki fiillerin yurt dışında işlenmesi halinde, hükmolunacak cezalar iki kattan aşağı olamaz.

Yukarıdaki fiillerin tekrerrürü halinde, bir önce hükmolunan cezaların iki katı hükmolunur.»

Ankara
Rıza Kuas

Hatay
Yahya Kanbolat

BAŞKAN — Değişiklik önergesine komisyon katılmıyor. Yeniden müzakereye tabi. Sayın Köseoğlu buyurun efendim.

TALÂT KÖSEOĞLU (Hatay) — Sayın komisyonun tadil teklifindeki yetkili mahkemeyi tâyin eden kısmın bir ek madde halinde gösterilmesi lâzım. Çünkü, bu 53 neü madde için, yetkili mahkemeyi gösteriyor gibi bir anlam taşıyor. Onun için, diğer maddeleri de içine alabilmesi için, bunun bir ek madde halinde getirilmesi daha uygun ve daha faydalıdır ve bu şekilde olacağına da komisyon daha evvel söz vermişti.

BAŞKAN — Başka söz istiyen; buyurun Sayın Nebioğlu.

KEMAL NEBİOĞLU (Tekirdağ) — Değerli arkadaşlarım; komisyon bu maddedeki tekerrür konusunu, tekerrür fiilini kaldırmıştır. Gerekçe olarak da, Türk Ceza Kanununun 81 neü maddesini göstermiştir. Hiç şüphesiz kanun tasarı Hükümetten gelmektedir ve Adalet Bakanlığının da bu tasarı üzerinde çalışmaları vardır ve Adalet Bakanlığının hiç şüphesiz Ceza Kanununun 81 neü maddesinden malûmatı vardır. Buna rağmen, böylesine bir hüküm gelmiş olması üzerinde durulmak gerekir. Nedir 81 neü madde? Hâkim takdir ettiği nisbette artıracaktır, tekerrürü halinde. Burada hâkimin takdirine bırakmamış, iki misli, iki katı bir artırmanın gerektiğini maddeye ilâve etmiştir. Kanunda belirtilmiş olan miktar başkadır, buradaki miktar başkadır, tekerrürü halinde.

Bir diğer husus, Türk Ceza Kanununda, daha önceki maddeler müzakere edilirken, 456 neü maddenin 4 neü fıkrasında her hangi bir işveren, işçisini döğmüşse ve işçi de on günlük rapor almışsa şayet, iki yüz liraya kadar para cezasına hükmedileceğini ifade etmişti. Hapis cezasından bahsetmemişlerdi. Hapis cezası da bahis konusudur. Fakat, hâkim isterse bunu para cezasına kalbedebilmekte idi. Ve gerekçe olarak ileri sürülürken, bu gibi ahvalde bile şu kadarlık para cezasına, hükmolunurken böylesine cezalar getirilebilir mi denmiştir. Türk Ceza Kanunu ne zaman hazırlanmış, ne zaman çıkmıştı? 1961 Anayasasının koyduğu sosyal Devlet kavramı içine bu kanunu mütalâa etmek ve buna göre fikirlerimizi ortaya koymak mecburiyetindeyiz. Biz, bir hakkın tecellisi için ceza müeyyidelerinin muayyen nis-

betlerde olmasını savunuyoruz ve işveren bu halinde devam ediyorsa, şayet, kötü niyetini tekrar ediyor ve tekerrür içine giriyorsa bu takdirde, evvelce kabul edilmiş bulunan hiç olmazsa iki katındaki cezai müeyyidelerin işlenmesi gerektiği kanaatindeyiz. Vazgeçtik bizim tekliflerimizden, öte yandan daha önce kabul edilmiş bulunan tekliflerin gerisine düşmek suretiyle böylesine bir yola girmek, kanunun bir yönü ile uygulanmamasını istemek demektir. Gönül arzu eder ki; şu kanun, bütün gemi adamlarına, işverenler tarafından yüzde yüz uygulanması ve her hangi bir işveren veya vekilî kanunun cezai müeyyidelerinden dolayı mutazarrır olmasını veya bir cezaya çarptırılmasını. Bunun aksini düşünmek bile doğru değildir. Ancak, gemi adamının hakkını gasbeden ve bu halde tekerrür içine düşen işveren veya vekilîne kanunun cezai müeyyidelerini biraz daha fazla işletirsek, samimiyetle ifade edeyim ki, ne mahkemelere, ne de sendikalara bu konuda iş düşmeyecektir. İşveren, bu kanunu uygulama yoluna gidecektir. Bütün sıkıntı cezai müeyyidelerin yetersizliğinden ileri gelmiştir. Bu sebeple iş mahkemelerinde dosyalar böylesine birikmektedir ve her gün yeni bir iş mahkemesinin açılması talebi ile bakımlık karşılıksız kalmaktadır.

BAŞKAN — Sayın Atagün. Buyurunuz.

MEHMET ATAGÜN (Kırklareli) — Pek muhterem arkadaşlar; sayın sözcü, konuşmalarımı burada tahrif etmiş olmasa idi, huzurunuzu birkaç dakika işgal etmek mecburiyetini hissetmiyeydim. Maalesef.. (Sözcü değil, milletvekili sesleri) milletvekili, evet beyefendi. Maalesef arkadaşım benim buradaki..

BAŞKAN — Sayın Atagün, belki tahrif değildir, yanlış anlamış olabilir, mümkündür. Buyurun.

MEHMET ATAGÜN (Devamla) — Benim buradaki sözlerimi yanlış anlamış. Ceza Kanununun 456 nci maddesinin son fıkrası, yani 4 nci fıkrası, hapis cezası mevcut olmakla beraber «veya» kelimesiyle başlar «200 liradan az olmamak üzere para cezası verilir» der. Bu kanunun, görüşmekte olduğumuz kanunun asgari para cezası 500 - 1 000 liradır. Ben şunu demek istiyorum. Bir işveren işçisini dövüyor; asvare 200 lira ağır para cezası ile mahkûm olu-

yor. Bir işveren ücretinden biraz noksan on lira, onbeş lira noksan bir tediyede bulunuyor ve bunun karşılığında bin lira gibi ağır bir para cezasına mahkûm edilerek şekilde madde tedvin ediliyor. Ceza prensiplerine bu bakımdan uygun olmadığını ifade ediyorum.

Bir de, bu maddeler arasındaki ahengi sağlamak bakımından yine bir ifadede bulundum. Ayrırı, Köseoğlu arkadaşımızın fikrine bu madde için iştirak ederim. 50 nci maddede, bu davaların sulh ceza mahkemesinde görüleceğine dair bir kayıt konmuş olmasına rağmen, salâhiyetli mahkeme tâyin edilmemiştir. Şu 53 nci maddede yapılan tadilâta vazifeli ve salâhiyetli mahkeme tâyin edilmekle beraber, diğer maddelere bir müstakil şekil mi uygulanacak, diğer maddelerde mi uygulanacak gibi bir tereddüt hâsıl olabilir. Bir müstakil madde halinde getirilirse daha uygun olur kanaatindeyim.

Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Sayın Ülker, buyurun efendim.

REŞİT ÜLKER (İstanbul) — Muhterem arkadaşlarım; bu madde de, biraz evvel diğer bir madde üzerinde konuşurken ifade ettiğim gibi kamu yararı ile ilişkisi olan bir maddedir. Gerçekten yıllık ücretli izni vermeyen, Anayasanın 44 nci maddesinde ögördüğü bir haktır ve bu hakkın çiğnenmesi karşısında bir ceza konmuştur, hafta tatili izni uygulanmayan, yine aynı anlamı taşır, hafta tatili ücretini ödemeyen, genel tatil ücretlerini ödemeyen demek suretiyle, bu maddenin içine konulan hükümler hakikaten kanun yapanın Anayasanın sosyal haklar bakımından önem verdiği birtakım haklardır ve bunların karşılığında ceza konması yerindedir. Yalnız, bir noktaya dikkat etmek lâzımgelir. Verilen cezaların işlenen fiillerle bir âdil münasebeti olması lâzımgelir. Yani iş, hizmet akdi müesseseleri cezalara istinad ettirilemez. O zaman iş hayatı büyük bir huzursuzluğun içine girer. Düşünün bir işçi bu kanunlar hak veriyor diye şikâyet ediyor, müracaat ediyor, şikâyet hakkını kullanıyor. İşveren hiçbir zaman insan olarak kolay, kolay kendisini şikâyet eden işçiyi affetmez. İşçi şikâyet neticesinde birtakım değişik muameleler yolu ile baskı altına girer. Öyle ise biz, kanunu çıkartırken öyle ölçüler içerisinde koymalıyız ki, hiç kimseyi kin ve husumet içine

sokacak bir nisbette olmasın, âmmenin vicdanını sızlatmasın. Bu bakımdan getirilen esaslar yerindedir. Bir başka nokta yani, bunun dışında daha ağırlaştırıcı olarak getirilen tekliflerin fayda getireceği kanaatinde değilim. İşçiye de, işverene de ve topluma da fayda getireceği kanaatinde değilim. Yalnız şu noktada fikrimi ifade etmek istiyorum. Tekerrürü halinde, tekerrürle ilgili bir fıkra var sonunda, yukarıdaki fiillerin tekerrürü halinde bir önce hükmolunan cezanın iki katından aşağı olmamak üzere ağır para cezası hükmolunur. Bendenizin anlayış tarzına göre maddedeki bu fıkra Türk Ceza Kanununun 81 nci maddesinin tatbikini engelliyen bir hüküm değildir. Yalnız 81 nci maddede tekerrürü tatbik eden hâkime, sen bu halde tekerrürde o iki katından aşağı olmamak üzere vereceksin diye, ceza haddini tâyin etmektedir. Onun için, 81 nci maddede vardır, Ceza Kanununun genel hükümlerinde mevcuttur, buraya bunu koymak haşivdir fikri, zannediyorum ki, yanlıştır. Çünkü, burada ayrı bir had konmaktadır. Özel kanundur. Buradaki had, eğer Türk Ceza Kanununun aşağısına düşüyorsa arkadaşlar haklı olabilir. Ama, bunun üzerine çıkıyorsa, o zaman burada kalması doğru olur. Saygılarımla.

BAŞKAN — Başka söz isteyen yok. Binaenaleyh, madde üzerinde verilmiş bulunan değişiklik önergesini tekrar okutacağım ve oylarınıza sunacağım.

(Ankara Milletvekili Rıza Kuas ve Hatay Milletvekili Yahya Kanbolat'ın değişiklik önereleri tekrar okundu).

BAŞKAN — Değişiklik önergesine komisyon katılmıyor. Önergeyi Yüce Meclisin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Değişiklik önergesi kabul edilmemiştir.

53 ncu maddeyi komisyonun yeni baştan düzenlemiş şekli ile tekrar okutuyorum:

(53 ncu maddenin değişik şekli tekrar okundu).

BAŞKAN — Maddeyi bu şekli ile oyunza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 53 ncu madde değişik bu şekliyle kabul edilmiştir.

MADDE 56. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok. 56 nci maddeyi oyunza sunuyorum. Ka-

bul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 57. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok. Oyunza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 57 nci madde bu şekliyle kabul edilmiştir.

Muhterem arkadaşlarım; Meclisçe daha evvel alınan karar gereğince birleşimin kapatılmasını gerektiren saat gelmiştir. Ancak, müsaade ederseniz bu kanunun görüşmelerinin ikmal edilmesinin temini için bu kanun görüşmelerinin sonuna kadar Meclisin çalışmasına devamı hususunu oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi kanunun bütün maddeleri görüşülmüş bulunmaktadır.

RIZA KUAS (Ankara) — Sayın Başkan...

BAŞKAN — Nedir Sayın Kuas, lütfen ayağa kalkın, söyleyin.

RIZA KUAS (Ankara) — Bu konuda takrimimiz vardı Sayın Başkan, uzatılmasına dair.

BAŞKAN — Demek ki, sizin temayülünüzü Başkan daha önce hissetmiş ve önerge gelmeden bunu icra etmiştir.

Şimdi muhterem arkadaşlarım, kanunun bütün maddeleri Yüce Meclis huzurunda görüşülmüş ve kabul edilmiş bulunmaktadır. Kanunun açık oya sunulmasından önce tümü üzerinde söz isteyen arkadaşlardan bir aleyhte bir de lehte olmak üzere iki milletvekiline söz vereceğim. Aleyhte Sayın Kuas'a lehte Sayın Hasan Türkay'a söz vereceğim. Grup adına söz istemişlerdir. Daha önce şahısları adına söz alanlara takdim ettim.

Sayın Nebioğlu, grup adına siz mi konuşacaksınız?..

KEMAL NEBİOĞLU (Tekirdağ) — Evet efendim. Önergede de öyle yazıyor.

BAŞKAN — Buyurun.

T. İ. P. GRUPU ADINA KEMAL NEBİOĞLU (Tekirdağ) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri 10 . 3 . 1954 tarih ve 6379 sayılı Deniz İş Kanunu 25 . 5 . 1959 tarihli ve 7283 sayılı Kanunla değiştirilmişti. İlk kanundan sonra 13 yıllık bir süre geçmiştir. Ancak, kanun tasarısı 1962 yılında Yüce Meclise sunulmuştur. Bu demektir ki, kanunun kabul edilmesinden sekiz sene sonra ve değiştirildiğinden ise

üç sene sonra yeni bir Deniz İş Kanunu tasarısının Yüce Meclise sunulması zorunlu hale gelmiştir. Gerekeceyi okuduğumuz vakit, buna açıklıkla işaret edilmektedir. Gerekecede aynen şöyle denmektedir: «1954 yılında kabul edilerek yürürlüğe giren 6379 sayılı Deniz İş Kanununun bu süre içinde uygulanması sonucunda bazı hükümlerinin tatbikatta aksaklık gösterdiği, bazı hükümlerinin müeyyidesizlik veya müeyyidelerinin etkisizliğinden ötürü tam ve kâmil bir şekilde uygulanamadığı görülmüştür. Ayrıca, bu süre içinde gemi adamlarıyla bunların iş verenleri arasındaki münasebetlerde de bir yanda büyük gelişme ve değişiklikler meydana gelmiş ve bu durum, deniz iş alanındaki konvansiyonlarda mevcut uluslararası normlarında Deniz İş Kanununa ithalini mümkün kılmıştır.

Gerekenin bu ifadelerine baktığımız vakit, hiç şüphesiz gerek sosyal alandaki gelişmeler, gerekse müeyyidesizlik yüzünden uygulanamayan maddeler ve gerekse dünya yüzündeki gelişmelere uygun bir Deniz İş kanunu tasarısının Meclise gelmesi gerekirdi. Tetkik etme imkânını bulduk. Eski Deniz İş Kanununa göre, yeni Deniz İş Kanununda bazı yenilikler vardır. Ancak, gerek sosyal alandaki ve gerekse dünya yüzünde denizcilik alanındaki gelişmeleri kapsıyacak durumda değildir. Ne yenilik getirmiştir? 70 saatlik iş süresi 48 saate indirilmiştir. Ne yenilik getirmiştir? Hafta tatili konusunda uygulanmayan bazı hükümler, paraya mütaallik hususlar getirilmiştir. Ancak, 48 saatlik iş süresi üzerinde durduğumuz vakit bu alanda çalışmakta olan gemi adamlarının böylesine bir haftalık çalışma süresine tabi tutulması için, 1962 yılında kanun tasarısı getirilmiştir. Aradan bu kadar süre geçmiştir. Demek ki, bu anda gemi adamlarının böylesine bir çalışma düzenine hak kazandıkları - gerçi hakları idi ya - bu hükümle ortaya konmuştur. Aradan beş sene geçmiştir, beş sene sonra böylesine bir hüküm uygulanabilecektir. Beş sene içinde gemi adamları bu konuda mağdur edilmiştir. Bu, geç tecelli eden bir haktır.

Bir diğer yönü ise kanunun, uzun seferler yapacak olan gemi adamlarına hafta tatili izni verilmemektedir. Gerekecede de malumdur, görülmüştür. Ancak, açıklığa kavuşturulmamış

bir husus vardır. Gemi adamı, yedi iş günü çalışacaktır. 52 nci maddeye göre, ücretini alacaktır. Yani 34 yevmiye mi alacaktır. Bu konuda açıklığa kavuşur ise gemi adamları yönünden bir meselenin kapalı kutu halinde kalması önlenmiş olacaktır.

Diğer alanlarda gelmiş olan yenilikler ise, ceza müeyyideleriyle ilgilidir. Onlar da sayın komisyonun getirmiş olduğu yeni önergelerle hafifletilmek yoluna gidilmiştir. Kanun tasarısı görüşülürken grubumuz 50 kusur maddelik kanun tasarısı üzerinde 44 teklifte bulunmuştur. 44 teklifte bulunabilmek için, uzun ve yorucu çalışmalar yapılmıştır ve gerekli değişiklik önergeleri hazırlanırken önce, daha önce 1963 yılında 12 Adalet Partili milletvekili tarafından verilmiş olan kanun teklifi de gözden geçirilmiştir.

BAŞKAN — Sayın Nebioğlu, bu konuşmayı size İktüzüğün 110 ncu maddesi muvacehesinde verdim.

T. İ. P. GRUPU ADINA KEMAL NEBİOĞLU (Devamla) — Veciz bir şekilde...

BAŞKAN — Vecizlikden ziyade bunun esprisi şu. Hangi gerekeceye dayanarak bu kanunu kabul veya reddedeceğinizi milletvekillerinin beyanına imkân bırakmak için bu konuşma yapılmaktadır. Bu bakımdan hangi gerekeceye dayanarak tasarımı reddetmek istediğinizi bildireceksiniz. Yeni bir teklif, yeni bir temennide bulunmayacaksınız, İktüzük hükümleri bu noktada her ikimizi de bağlayıcı bir durum arz etmektedir. Lütfen bu lâzıma riayet edelim.

KEMAL NEBİOĞLU (Devamla) — İkazımıza teşekkür ederim Sayın Başkan. Sayın Başkanın işaret ettiği açıdan hareket ettiğimi zannediyordum. Sözlerime devam ediyorum.

Kanun tasarısını bir diğer açıdan değerlendirdik. Önümüzdeki toplantıda müzakere edilecek olan İş Kanunu tasarısı açısından da değerlendirdik. İş Kanunu, yeni getirilmekte olan İş Kanunu tasarısı, daha önce Yüce Meclislerden geçmiş bulunan kanun tasarısı bir işçiye kadar, İş Kanununun uygulanmasını getirmektedir. Bu büyük bir yeniliktir. Zaten o konudaki en büyük yenilik de budur.

BAŞKAN — Alâkası yok bu Deniz iş kanunu ile. Beyefendi, şu noktada muayyen bir esasa varmamız gerekiyor. Riyaset, size İktüzüğün 110 ncu

maddesi gereğince bu kanunun lehinde ve aleyhinde kullanacağınız reyî Yüce Meclis huzurunda dile getirmek için bir fırsat tanımıştır. Binaenaleyh, bahis konusu husus Deniz iş kanununun kabul veya reddini mutazammın bir beyandan ibarettir Lütfediniz.

T. İ. P. GRUPU ADINA KEMAL NEBİ-OĞLU (Devamla) — Sayın Başkanım, bir mukayese kurmadan veyahut bâzı kanunlara eğilmeden ben oyumu şu yönde kullanacağım demek meseleyi çözümlenmeyecektir ki. Neden şu yönde kullanacağım, onun gerekçesini arz ediyorum. Bunları söylemeden nasıl oyumu şu yönde kullanıyorum. veya kullanacağız diyebilirim. Bir mukayese yapmak mecburiyeti zorunluluktur.

Bir diğer yönü de maddelerin müzakerelerinde ifade etmiştik. Çok ağır iş yapacak olan gemi adamlarının fazla mesailerinin değerlendirilmesinde hiç olmazsa getirilmekte olan diğer kanunlara muvazi olarak % 50 zamlı yapılması yoluna gidilmelidir, demiştik. Bunu da getirmemektedir. Bir diğer taraf, gemi adamlarının sosyal yaşayışlarını da göz önünde bulundurursak, karada çalışmakta olan işçiler açısından meseleyi değerlendirdiğimiz vakit, uzun süre açık denizlerde çalışmak mecburiyetinde bulunmaları, bunlara daha ileri hakların sağlanması gerekliliğini ortaya koymakta idi. Bu da bu yeni kanunda maalesef bulunmamaktadır. Bu konuda söz sahibi bulunan sendikaların bildirisine eğildiğimiz vakit, ileri bâzı hükümler getirdiği halde, yine de günümüzün koşullarına uymıyan maddelerinin mevzuabahs olduğu da açıklıkla ifade edilmektedir. Gerekçe, her yönü ile güzel hususlar getirdiğini ifade etmektedir. Fakat, kanunun maddelerine eğildiğimiz vakit, önceki kanundan daha ileri maddelerini, biraz evvel ifade ettiğim gibi, el ile tutulur maddeleri gerek çalışma düzeni, çalışma saatleri yönünden ve gerekse hafta tatili yönünden olduğunu belirtmiştim. Çalışma hayatında işçi için önemli 3 faktör vardır. Bunlardan birisi çalışma süresi, 2 nœisi ücret, 3 ncüsü iş yönünden istikbal garantisidir. İş yönünden istikbal garantisi getirmemektedir. Bir gemi sahibi veya işveren rahatlıkla muayyen kurallara uymak suretiyle gemi adamının işine son verecektir. Halbuki, 1961 Anayasası açısından mesele değerlendirildiği vakit en önemli faktörlerinden birisi budur, iş garantisidir. Bu kanun iş garantisini getirmemektedir.

Çalışma süresinde ise, yine daha fazla çalışmak suretiyle, fazla mesai yaptırılmak suretiyle gemi adamlarının eline geçecek ücret artırılma cihetine gidilecektir. Halbuki, günde 8 saatlik, haftada 48 saatlik mesai içinde gemi adamının muayyen koşullara kavuşturulması gerekirdi; bu da yapılmamıştır. Bu itibarla Grupumuz, yeni bir kanun teklifini bu konuda hazırlamaktadır, Yüce Meclise sunacaktır. Eski kanuna göre büyük yenilikler getirmiyen bu kanun tasarısına, Grupumuz kırmızı oy kullanacaktır.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN — Sayın Hasan Türkay, Adalet Partisi Grubu adına, kanun tasarısının lehinde, buyurunuz.

A. P. GRUPU ADINA HASAN TÜRKAY (Ankara) — Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; daha önce Yüce Mecliste ve Senatoda görüşülmek suretiyle kanunlaşmış, fakat Anayasamızın 93 ncü maddesine göre, Reiscumhurumuz tarafından kanunlaşmadan veto edilmek suretiyle tekrar Yüce Meclise gelmiş, Karma Komisyonunda görüşülmüş ve nihayet Yüce Mecliste yorucu bir çalışmadan sonra bugün 50 bin deniz işçisini kapsamına alan Deniz İş Kanunu kanunlaşmış bulunuyor. Görünüşte 50 bin deniz işçisini, fakat bir aileyi üç ile çarptığımız zaman, demek oluyor ki, memlekette 150 bin vatandaşımızı bu kanunla daha iyi imkânlarla kavuşturmuş oluyoruz. Bu demek değildir ki, mevcut kanun deniz işçilerimize çok iyi haklar, ileri haklar getirmiştir. Böyle bir şeyi iddia edecek değiliz. Gayet tabii, eski kanuna göre, birtakım haklar, hattâ ileri haklar getirmiştir. Seneler ilerledikçe, tekâmül ettikçe, iş hayatı ilerledikçe elbette deniz işçilerinin ileride birtakım haklar istiyeyeceği gerçektir. Ancak, Adalet Partisi Hükümeti ve onun grubu gerek seçim beyannamesinde ve gerekse Hükümet programında deniz işçilerine va'detmiş olduğu bir hususu şu anda yerine getirmiş bulunuyor. Bu kanun mümkün mertebe gecikmesi için, Adalet Partisi Hükümetinin ve Grubunun başarısızlığa ulaşması için, munhasıran T. İ. P. sine mensubolan arkadaşlarımız... (T. İ. P. sıralarından «T. İ. P. Partisi» değil sesleri) Çok lüzumsuz hallerde kürsüyü işgal etmiş, meşgul etmiş ve zaman, zaman grupumuza da birtakım ithamlarda bulunmuştur.

BAŞKAN — Sayın Türkay, kanun tasarısının niçin lehinde olduğunuzu belirteceksiniz, rica ederim.

HASAN TÜRKAY (Devamla) — Fakat arkadaşlarımızın bu davranışı ve tutumu Türk işçisinin gözünden kaçmamıştır.

BAŞKAN — Sayın Türkay, tekrar rica ediyorum, munhasıran bu kanun tasarısının niçin lehinde olduğunuzu belirteceksiniz.

HASAN TÜRKAY (Devamla) — Evet Sayın Başkanım. Bu itibarla, ellibin deniz işçisini çok yakından ilgilendiren bu kanun, grupumuzun gayreti ile ve bir kısım arkadaşlarımızın da yardımı ile kanunlaşmış bulunuyor. Grupum adına arkadaşlarıma çok çok teşekkür ederim. Deniz İş Kanununun deniz işçilerimize, memleketimize hayırlı ve uğurlu olmasını temenni eder ve kanunun lehinde oy kullanacağımızı ifade etmek isterim.

Saygılarımla. (Adalet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlarım, Deniz İş kanunu tasarısının epey bir müddetten beri devam eden müzakeresi, Yüce Meclisin huzurunda, şu anda nihayete ermiş bulunmaktadır.

GEÇİCİ KOMİSYON ADINA İSMAİL HAKKI BOYACIOĞLU (Burdur) — Sayın Başkan, söz istiyoruz.

BAŞKAN — Kanun açık oylamaya tabidir. Kabulü halinde deniz işyerlerinde çalışan bütün işçilerimize ve dolayısıyla Türk Milletine hayırlı ve uğurlu olsun.

Vaktin çok gecikmiş bulunması dolayısıyla, açık oylama muamelesini gelecek Birleşimde icra edeceğiz. Bu sebeple, 13 Mart 1967 Pazartesi günü saat 15 te toplanılmak üzere Birleşimi kapatıyorum.

Kapanma saati : 19,25

Millet Meclisi

GÜNDEMİ

71 NCI BİRLEŞİM

10 . 3 . 1967 Cuma

Saat : 15,00

I

A - BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

B - İKİNCİ DEFA OYA KONULACAK İŞLER

II

SORULAR, GENSORULAR VE GENEL GÖRÜŞME

III

ÖNCELİKLE GÖRÜŞÜLMESİ KARARLAŞTIRILAN İŞLER

× 1. — Deniz İş kanunu tasarısı ve Tarım, Ulaştırma, Sanayi, Millî Savunma, Sağlık ve Sosyal Yardım, Bayındırlık, İşçileri, Ticaret, Adalet, Çalışma ve Plân komisyonlarından seçilen 2 şer üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu (1/233) (S. Sayısı : 161) [Dağıtma tarihi : 3 . 12 . 1966]

× 2. — İş kanunu tasarısı ve Tarım, Ulaştırma, Sanayi, Millî Savunma, Sağlık ve Sosyal Yardım, Bayındırlık, İşçileri, Ticaret, Adalet, Çalışma ve Plân komisyonlarından seçilen 2 şer üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu (1/232) (S. Sayısı : 160) [Dağıtma tarihi : 1 . 12 . 1966]

3. — Cumhuriyet Senatosu Eskişehir Üyesi Ömer Ucuzal ve 6 arkadaşının, gece öğretimi yapan İktisadi ve Ticari İlimler akademileri öğretim üyeleri ile öğretim yardımcılarına ve diğer personeline ek ücret verilmesine dair kanun teklifi ve Millî Eğitim ve Plân komisyonları raporları (2/368) (S. Sayısı : 177) [Dağıtma tarihi : 29 . 12 . 1966]

4. — 45 sayılı Yüksek Hâkimler Kurulu Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine ve bâzı fıkralar eklenmesine dair kanun tasarısı ve Adalet Komisyonu raporu (1/268) (S. Sayısı : 157) [Dağıtma tarihi : 24 . 11 . 1966]

5. — Antalya Milletvekili İhsan Ataöv'ün, gece öğretimi yapan, yüksek dereceli İstanbul Akşam Teknik Okulunda görevlendirilecek öğretmenler ile asistanlara ve diğer personele verilecek ek ücret kanun teklifi ve Millî Eğitim ve Plân komisyonları raporları (2/166) (S. Sayısı : 111) [Dağıtma tarihi : 9 . 5 . 1966]

6. — 6974 sayılı Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Kanununun 2 nci maddesinin (B) fıkrasının değiştirilmesine dair kanun tasarısı ve Ticaret, Enerji ve Tabii Kaynaklar ve Plân komisyonları raporları (1/144) (S. Sayısı : 124) [Dağıtma tarihi : 2 . 7 . 1966]

× 7. — Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel kanunu tasarısı ve Millî Savunma, Maliye ve Plân komisyonlarından 5 er üye seçilerek kurulan Geçici Komisyon raporu (1/234) (S. Sayısı : 156) [Dağıtma tarihi : 24 . 11 . 1966]

IV

A - HAKLARINDA İVEDİLİK KARARI VERİLEN İŞLER

B - TÜZÜK GEREĞİNCE BİR DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

1. — Cumhuriyet Senatosu Bolu Üyesi Sırrı Uzunhasanoğlu ve 9 arkadaşının, Ateşli silâhlar ve bıçaklar hakkındaki 10 . 7 . 1953 tarih ve 6136 sayılı Kanunun 13 ncü maddesiyle 15 nci madesinin ilk fıkrasının değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/146) (S. Sayısı : 23) [Dağıtma tarihi 1 . 2 . 1966]

2. — Cumhuriyet Senatosu Aydın Üyesi Fikret Turhangil ve 9 arkadaşının, Tababet ve şuaabatı sanatlarının tarzi icrasına dair 1219 sayılı Kanuna bir geçici madde eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Sağlık ve Sosyal Yardım ve Adalet Komisyonu raporları (2/140) (S. Sayısı : 90) [Dağıtma tarihi : 24 . 3 . 1966]

3. — Gaziantep Milletvekili Ali İhsan Göğüş ve 12 arkadaşının, 5680 sayılı Basın Kanununun 31 nci maddesinin yürürlükten kaldırılma-

sına dair kanun teklifi ve İçişleri, Turizm ve Tanıtma ve Adalet Komisyonları raporları (2/41) (S. Sayısı : 128) [Dağıtma tarihi : 9 . 7 . 1966]

× 4. — Umumi hayata müessir âfetler dolaşısıyla alınacak tedbirlerle yapılacak yardımlara dair 15 . 5 . 1959 gün ve 7269 sayılı Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı maddeler eklenmesi hakkında kanun tasarısı ve İmar ve İskân, İçişleri ve Plân komisyonlarından 5 er üye seçilerek kurulan Geçici Komisyon raporu. (1/231) (S. Sayısı : 159) [Dağıtma tarihi : 28 . 11 . 1966]

× 5. — Karayolları Genel Müdürlüğü 1962 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildirimiminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile Karayolları Genel Müdürlüğü 1962 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/151, 1/34) (S. Sayısı : 149) [Dağıtma tarihi : 3 . 8 . 1966]

× 6. — Karayolları Genel Müdürlüğü 1963 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildirimiminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile Karayolları Genel Müdürlüğü 1963 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu. (3/251, 1/49) (S. Sayısı : 148) [Dağıtma tarihi : 3 . 8 . 1966]

× 7. — Vakıflar Genel Müdürlüğünün 1963 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildirimiminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile Vakıflar Genel Müdürlüğü 1963 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/390, 1/52) (S. Sayısı : 150) [Dağıtma tarihi : 3 . 8 . 1966]

× 8. — Devlet Üretim Çiftlikleri Genel Müdürlüğü 1963 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildirimiminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile Devlet Üretim Çiftlikleri Genel Müdürlüğü 1963 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/115, 1/46) (S. Sayısı : 151) [Dağıtma tarihi : 3 . 8 . 1966]

× 9. — Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğünün 1962 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildirimiminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü

1962 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/155, 1/35) (S. Sayısı : 152) [Dağıtma tarihi : 2 . 8 . 1966]

× 10. — Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğünün 1963 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü 1963 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/372, 1/54) (S. sayısı : 153) [Dağıtma tarihi : 3 . 8 . 1966]

11. — Cumhuriyet Senatosu Bursa Üyesi Cahit Ortaç ve 78 arkadaşının, 6183 sayılı Âmme alaeaklarının tahsili usulü hakkındaki Kanuna 23 . 10 . 1962 tarihli ve 85 sayılı Kanunla ilâve edilen geçici 5 nei maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/118) (S. Sayısı : 103) [Dağıtma tarihi : 26 . 4 . 1966]

12. — Başbakanlık Basımevi döner sermaye işletmesi kuruluşu hakkında kanun tasarısına dair Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı tezkeresi ve Cumhuriyet Senatosunca yapılan değişiklikler hakkında Millet Meclisi Plân Komisyonu raporu (Millet Meclisi 1/3, Cumhuriyet Senatosu 1/368) (S. Sayısı : 102) (Cumhuriyet Senatosu S. Sayısı : 436; Millet Meclisi 1 nei Dönem S. Sayısı 255) [Dağıtma tarihi : 26.4.1966]

13. — Yozgat Milletvekili Celâl Sungur'un, 6023 sayılı Türk Tabipleri Birliği Kanununun 28 nei maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun teklifi ve Sağlık ve Sosyal Yardım ve Adalet komisyonları raporları (2/131) (S. Sayısı : 170) [Dağıtma tarihi : 23 . 12 . 1966]

14. — Alman uyruklu Wilfried Herbrecht'in geri kalan cezasının affı hakkında kanun tasarısı ve Adalet Komisyonu raporu (1/243) (S. Sayısı : 171) [Dağıtma tarihi : 23 . 12 . 1966]

15. — Hendek kazası Kemaliye mahallesi nüfusunda kayıtlı Mustafaoğlu 1329 doğumlu Faik Özer'in bakiye cezasının affı hakkında kanun tasarısı ve Adalet Komisyonu raporu (1/244) (S. Sayısı : 172) [Dağıtma tarihi : 23 . 12 . 1966]

16. — Cumhuriyet Senatosu Üyesi Ragıp Üner'in Medeni Kanunun 253 nü maddesinin

değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/346) (S. Sayısı: 173) [Dağıtma tarihi: 23 . 12 . 1966]

17. — İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, Avukatlık Kanununun 7 nci maddesinin kaldırılması ve 114 ncü maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/348) (S. Sayısı: 174) [Dağıtma tarihi: 23 . 12 . 1966]

18. — Cumhuriyet Senatosu Bolu Üyesi Sırrı Uzunhasanoğlu ve Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir'in, 5965 sayılı Kanuna bir madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Millî Eğitim Komisyonu raporu (2/349) (S. Sayısı : 176) [Dağıtma tarihi : 26 . 12 . 1966]

19. — Eski Siirt Milletvekili Süreyya Öner, eski Amasya Milletvekili Reşat Arpacıoğlu, eski Diyarbakır Milletvekili Hilmi Gündoğan ve İstanbul Milletvekili İlhami Sancar'ın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 12.3.1964 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 1316 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergeleri ve Dilekçe Karma Komisyonu raporu (Millet Meclisi : 5/4; Cumhuriyet Senatosu : 4/66) (S. Sayısı : 20) [Dağıtma tarihi : 27 . 1 . 1966]

20. — Amasya Milletvekili Nevzat Şener'in, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 1 . 7 . 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 399 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporu (Millet Meclisi : 5/5; Cumhuriyet Senatosu : 4/68) (S. Sayısı : 21) [Dağıtma tarihi : 27 . 1 . 1966]

21. — Eski Mardin Milletvekili Talât Oğuz'un, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 30 . 4 . 1964 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 1494 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporu (Millet Meclisi 5/6; Cumhuriyet Senatosu 4/69) (Millet Meclisi S. Sayısı : 19; Cumhuriyet Senatosu S. Sayısı : 522) [Dağıtma tarihi : 28 . 1 . 1966]

22. — Yeniden kurulacak vakıflar hakkında kanun tasarısı ve Adalet, İçişleri, Maliye ve Plân komisyonlarından seçilen 3 er üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu (1/239) (S. Sayısı : 183) [Dağıtma tarihi : 17 . 1 . 1967]

23. — Polis vazife ve salâhiyet Kanununun 25 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı ve İçişleri Komisyonu raporu (1/163) (S. Sayısı : 188) [Dağıtma tarihi : 21.1.1967]

24. — Millet Meclisi, Cumhurbaşkanlığı ve Sayıştay Başkanlığı 1965 yılı Kesinhesabı hakkında Meclis Hesapları İnceleme Komisyonu raporları (5/25) (S. Sayısı : 190) [Dağıtma tarihi : 7 . 2 . 1967]

25. — Cumhuriyet Senatosu Kastamonu Üyesi Ahmet Nusret Tuna ve 9 arkadaşının, Mehmetoğlu Murat Çalışkan'a vatani hizmet tertibinden aylık bağlanmasına dair kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/302) (S. Sayısı : 216) [Dağıtma tarihi : 21 . 2 . 1967]

26. — T.B.M. Meclisi Saymanlığının, Haziran, Temmuz ve Ağustos 1966 ayları hesabı hakkında Hesapları İnceleme Komisyonu raporu. (5/26) (S. Sayısı : 225) [Dağıtma tarihi : 2 . 3 . 1967]

27. — T.B.M. Meclisi Saymanlığının, Eylül, Ekim ve Kasım 1966 ayları hesabı hakkında Hesapları İnceleme Komisyonu raporu. (5/27) (S. Sayısı : 226) [Dağıtma tarihi : 2 . 3 . 1967]

V

İKİ DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

A - İKİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK İŞLER

B - BİRİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK İŞLER

1. — 17 . 7 . 1965 tarihli ve 507 sayılı Esnaf ve küçük sanatkârlar Kanununun 111 ve 112 nci maddeleriyle geçici 1 nci maddesinin değiştirilmesine ve bu kanuna geçici 4, 5 ve 6 nci maddelerin eklenmesine dair kanun tasarısı ve Adalet, İçişleri, Ticaret ve Sanayi komisyonlarından üçer üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu. (1/85) (S. Sayısı : 88) [Dağıtma tarihi : 17 . 3 . 1966]

2. — 1111 sayılı Askerlik Kanununun 35 nci maddesinin (c) fıkrasına 4092 sayılı Kanunla eklenen hükümleri değiştiren ve bu kanuna geçici bir madde ekliyen 350 sayılı Kanunun değiştirilmesine dair kanun tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu raporu (1/68) (S. Sayısı : 31) [Dağıtma tarihi : 8 . 2 . 1966]

3. — 1111 sayılı Askerlik Kanununun 41 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı

ve Millî Savunma Komisyonu raporu (1/110) (S. Sayısı : 94) [Dağıtma tarihi : 18 . 4 . 1966]

4. — Karayolları Trafik Kanununun 232 sayılı Kanunla değişik 26 ncı maddesinin (A) fıkrasının değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve Ulaştırma ve Millî Savunma komisyonları raporları (1/94) (S. Sayısı : 143) [Dağıtma tarihi : 22 . 7 . 1966]

5. — 1076 sayılı İhtiyat Subayları ve İhtiyat Askerî Memurları Kanununun 14 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu raporu (1/77) (S. Sayısı : 158) [Dağıtma tarihi : 24 . 11 . 1966]

6. — 5584 sayılı Posta Kanununun 1, 3, 25, 26 ve 40 ncı maddelerinden «İş kâğıtları» kelimelerinin çıkarılması hakkında kanun tasarısı ve Ulaştırma Komisyonu raporu. (1/127) (S. Sayısı : 63) [Dağıtma tarihi : 19 . 2 . 1966]

7. — Hafta tatili hakkındaki 394 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinin (D) fıkrasına bâzı ilâveler yapılmasına dair kanun tasarısı ve İçişleri ve Çalışma Komisyonları raporları (1/62) (S. Sayısı : 62) [Dağıtma tarihi : 19 . 2 . 1966]

× 8. — Ceza işlerinde karşılıklı adli yardım Avrupa Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı ve Adalet ve Dışişleri komisyonları raporları (1/147) (S. Sayısı : 145) [Dağıtma tarihi : 26 . 7 . 1966]

× 9. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Macaristan Halk Cumhuriyeti Hükümeti arasında Hava Ulaştırmasına dair 28 Haziran 1966 tarihli Anlaşmanın onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı ve Ulaştırma ve Dışişleri komisyonları raporları (1/264) (S. Sayısı : 166) [Dağıtma tarihi : 14 . 12 . 1966]

× 10. — Nükleer enerji sahasında hukukî mesuliyete dair Sözleşmeyi tadil eden Ek Protokolün onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri Komisyonu raporu (1/261) (S. Sayısı : 167) [Dağıtma tarihi : 14 . 12 . 1966]

× 11. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun değişik geçici 5 ve 6 ncı maddelerinin değiştirilmesi hakkındaki 11.2.1966 tarihli ve 724 sayılı Kanuna ek kanun tasarısı ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (1/156) (S. Sayısı : 112) [Dağıtma tarihi : 7 . 5 . 1966]

12. — T. C. Emekli Sandığı Kanununun 32 ncı maddesine 6842 sayılı Kanunla eklenen (g) fıkrasının değiştirilmesine dair kanun ta-

sarısı ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (1/152) (S. Sayısı : 123) [Dağıtma tarihi : 4 . 7 . 1966]

13. — 6234 sayılı Köy enstitüleri ile ilköğretmen okullarının birleştirilmesi hakkındaki kanunun 2 ncı maddesinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı ve Millî Eğitim ve Plân komisyonları raporları (1/89) (S. Sayısı : 127) [Dağıtma tarihi : 5 . 7 . 1966]

14. — Otuzbir kişiye vatani hizmet tertibinden aylık bağlanması hakkında kanun tasarısı ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (1/64) (S. Sayısı : 131) [Dağıtma tarihi : 14 . 7 . 1966]

15. — Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir ve 10 arkadaşı ile İzmir Milletvekili Mustafa Uyar ve 11 arkadaşının Tarım Kredi Kooperatifleri Kanununa bâzı maddelerin eklenmesine ve bu kanunun bir maddesinin kaldırılmasına dair kanun teklifi ve Ticaret, Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/75) (S. Sayısı : 132) [Dağıtma tarihi : 14 . 7 . 1966]

16. — 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 22 ncı maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun tasarısı ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (1/145) (S. Sayısı : 134) [Dağıtma tarihi : 14 . 7 . 1966]

× 17. — Cezaların infazı sırasında ve infazdan sonraki korunmaya ait kanun tasarısı ve Adalet ve Plân komisyonları raporları (1/113) (S. Sayısı : 135) [Dağıtma tarihi : 14 . 7 . 1966]

18. — İzmir Milletvekili Hüsamettin Gümüşpala ve 50 arkadaşının, T. C. Devlet Demiryolları İşletmesinde çalışan bir kısım memurların kıdemlerinin tanınması hakkında kanun teklifi ve Maliye, Ulaştırma ve Plân komisyonları raporları (2/123) (S. Sayısı : 155) [Dağıtma tarihi : 3 . 8 . 1966]

19. — 6368 sayılı Kanunla onaylanan Milletlerarası Sağlık Tüzüğü'nün bâzı hükümlerini değiştiren 12 Mayıs 1965 tarihli Ek Tüzüğü'nün onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri ve Sağlık ve Sosyal Yardım komisyonları raporları (1/260) (S. Sayısı : 175) [Dağıtma tarihi : 26 . 12 . 1966]

20. — Cumhuriyet Senatosu Tabii Üyesi Kadri Kaplan ve 4 arkadaşının, 97 sayılı Kanunla değiştirilen 1076 sayılı Kanunun 3 nci maddesine 5 fıkra eklenmesine dair ek kanun teklifi ile Mardin Milletvekili Rifat Baykal ve 3 arkadaşının, 1963 ders yılında Harb Okulu öğrencilerinden okuldan ihracolunanların askerlik mükellefiyetlerini düzenliyen kanun teklifi ve Millî Savunma Komisyonu raporu. (2/2, 2/66) (S. Sayısı : 22 ye 2 nci ek) [Dağıtma tarihi : 29 . 12 . 1966]

21. — Uşak Milletvekili Fahri Uğrasızoğlu'nun, 27 . 5 . 1935 tarih ve 2739 sayılı Ulusal Bayram ve Genel tatiller hakkındaki Kanunun 2 nci maddesinin (D) ve (E) fıkralarının değiştirilmesine dair kanun teklifi ve İçişleri Komisyonu raporu (2/258) (S. Sayısı : 178) [Dağıtma tarihi : 30 . 12 . 1966]

× 22. — Tekel Genel Müdürlüğü döner sermayesinin (1 750 000 000) liraya çıkarılması hakkında kanun tasarısı ve Gümrük ve Tekel ve Plân komisyonları raporu (1/263) (S. Sayısı : 184) [Dağıtma tarihi : 17 . 1 . 1967]

23. — Rize Milletvekili Erol Yılmaz Akçal ve 2 arkadaşının, 13 . 7 . 1965 tarih ve 647 sayılı cezaların infazı hakkındaki Kanunun 7 nci maddesinin (B) bendinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu. (2/116) (S. Sayısı : 191) [Dağıtma tarihi : 3 . 2 . 1967]

24. — Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları Türk Anonim Şirketi kâr hisseleri hakkında kanun tasarısı ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (1/162) (S. Sayısı : 192) [Dağıtma tarihi : 10 . 2 . 1967]

25. — Ankara Milletvekili Hasan Türkay ve 3 arkadaşının, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 60 nci maddesine bir fıkra eklenmesi ile yine 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa bir madde ilâve edilmesine dair kanun teklifi ve Sağlık ve Sosyal Yardım, Çalışma ve Plân Komisyonları raporları (2/203) (S. Sayısı : 193) [Dağıtma tarihi : 11 . 2 . 1967]

× 26. — Ankara ve İstanbul şehirlerine içme, kullanma ve endüstri suyu temini hakkında kanun tasarısı ile İstanbul Milletvekili Reşit Ül-

ker ile 9 arkadaşının teklifi ve İçişleri, Enerji ve Tabii Kaynaklar ve Plân komisyonları raporları (1/197, 2/235) (S. Sayısı : 209) [Dağıtma tarihi : 14 . 2 . 1967]

× 27. — Su ürünleri kanunu tasarısı ile Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkün; Trabzon Milletvekili Ahmet Şener ve 10 arkadaşı ile Cumhuriyet Senatosu Zonguldak Üyesi Tefik İnci'nin, Su ürünleri kanunu teklifleri ve Gümrük ve Tekel, İçişleri, Ticaret, Maliye, Adalet, Tarım ve Plân komisyonlarından 4 er üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu (1/190, 2/26, 2/42, 2/83) (S. Sayısı : 210) [Dağıtma tarihi : 17 . 2 . 1967]

28. — Çanakkale Milletvekili Cihad Baban'ın Salih Sıtkı Fıstıkeri'ne vatani hizmet tertibinden aylık bağlanmasına dair kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/119) (S. Sayısı : 211) [Dağıtma tarihi : 21 . 2 . 1967]

29. — Cumhuriyet Senatosu Tabii Üyesi Fahri Özdilek ve 5 arkadaşının Ali Rızaoğlu 1314 doğumlu Abdurrahman Özgen'e vatani hizmet tertibinden maaş bağlanması hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/264) (S. Sayısı : 212) [Dağıtma tarihi : 21 . 2 . 1967]

30. — Samsun Milletvekili Kâmrân Evliya-oğlu ile Hatay Milletvekili Hüsnü Özkan'ın, Abdullah Oğuz'a vatani hizmet tertibinden aylık bağlanmasına dair kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/326) (S. Sayısı : 213) [Dağıtma tarihi : 21 . 2 . 1967]

31. — İki kişiye vatani hizmet tertibinden aylık bağlanması hakkında kanun tasarısı ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (1/226) (S. Sayısı : 214) [Dağıtma tarihi : 21 . 2 . 1967]

32. — Cumhuriyet Senatosu Tabii Üyesi Sami Küçük ve 3 arkadaşının Mehmetoğlu İsmail Borazan'a vatani hizmet tertibinden maaş bağlanması hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/356) (S. Sayısı : 215) [Dağıtma tarihi : 21 . 2 . 1967]

33. — Yabancı memleketlerde yapılan evlenme merasimlerinin kolaylaştırılması hakkındaki sözleşmenin onaylanmasının uygun bu-

lunduğuna dair kanun tasarısı ve Adalet, İç-
işleri ve Dışişleri komisyonları raporları (1/181)
(S. Sayısı : 222) [Dağıtma tarihi : 25.2.1967]

34. — 30 . 12 . 1960 tarihli 193 sayılı Gelir
Vergisi Kanununda değişiklikler yapılmasına
dair 19 . 2 . 1963 tarihli ve 202 sayılı Kanunun

642 sayılı Kanunla değişik geçici 4 ncü ve
26 . 6 . 1964 tarihli ve 484 sayılı Kanunun
10 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkında ka-
nun tasarısı ve Maliye ve Plân komisyonları ra-
poru (1/258) (S. Sayısı : 224) [Dağıtma tari-
hi : 25 . 2 . 1967]

Dönem : 2
Toplantı : 2

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 171

Alman uyruklu Wilfried Herbrecht'in geri kalan cezasının affı hakkında kanun tasarısı ve Adalet Komisyonu raporu (1/243)

Türkiye
Cumhurbaşkanlığı
Ankara
4 - 250

11 Temmuz 1966

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 2 Temmuz 1966 gün ve 5863/35108 sayılı yazınız.

Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul olunduğu bildirilen (769) numaralı Kanunu, ekli gerekçede belirtilen sebeplerden dolayı uygun bulmadığımdan ilişik olarak takdim ediyorum.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 93 ncü maddesi gereğince bir daha görüşülmesini rica ederim.

Cevdet Sunay
Cumhurbaşkanı

GEREKÇE

Tabii Âfetler - İş - Deniz İş - Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel - Sayıştay Kanun metinleri ile ilgili olarak, Cumhuriyet Senatosu Başkanlığından alınmış olan ve bunların Anayasamızın 92 ncü maddesinde tesbit edilen usul ve şekillere uygun olarak kanunlaşmadığı hususundaki 21 . 6 . 1966 tarihli ve 6493 sayılı Gerekçe muvacehesinde, anılan kanunlar Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 93 ncü maddesi mucibince, bir daha görüşülmesi uygun bulunarak, Millet Meclisi Başkanlığına takdim edilmiş idi.

769 numaralı Alman uyruklu Wilfried Herbrecht'in geri kalan cezasının affı hakkındaki Kanun da aynı durumda ve mahiyette bulunduğundan, bir kere daha görüşülmesi uygun olacaktır.

Adalet Komisyonu Raporu

Millet Meclisi
Adalet Komisyonu
Esas No : 1243
Karar No : 12

20 . 12 . 1966

Millet Meclisi Başkanlığına

Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul edilen Alman uyruklu Wilfried Herbrecht'in geri kalan cezasının affı hakkındaki 769 sayılı Kanunun Sayın Reisi cumhur tarafından yayınlanmasına imkân bırakılmıyarak Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 93 ncü maddesi gereğince bir defa daha görüşülmek üzere iade edilmesi ve Millet Meclisi Başkanlığına bu işe ait dosyanın ekleriyle birlikte komisyonumuza tevdi edilmesi üzerine Adalet ve Millî Savunma Bakanlığı temsilcileri hazır olduğu halde komisyonumuzda tetkik ve müzakere edildi.

1. Türkiye Cumhurbaşkanlığı ibareli 11 Temmuz 1966 günlü 4 - 250 sayılı iade yazısı ve eklerinin tetkikinden;

Anayasamızın 93 nci maddesi gereğince bir defa daha görüşülmesi istenen 769 sayılı Kanunun Cumhuriyet Senatosu Başkanlığından alınmış olan ve Anayasamızın 92 nei maddesinde tesbit edilen usul ve şekillere uygun olarak kanunlaşmadığı hususundaki 21 . 6 . 1966 tarihli 6493 sayılı yazıdaki gerekçeye istinaden iade edildiği ve iade sebepleri arasında esasa taallük eden herhangi bir sebebin zikredilmemiş olduğu anlaşılmış ve tasarı bu esaslar dâhilinde komisyonumuzda yeniden görüşülmüştür.

2. Dilekçe Karma Komisyonunca celbedilen dosyada mevcut Askerî Temyiz Mahkemesi Birinci Ceza Dairesinin 9 Aralık 1957 tarih ve esas 1957/3912 karar, 1957/3658 sayılı ilâmiyle tasdik edilmek suretiyle kesinleşmiş bulunan Ankara Garnizon kumandanlığı siyasi mahkemesinin 24 Eylül 1957 tarihli, 1957/1955 esas 1957/16 sayılı ilâmının tetkikinden dilekçi Alman uyruklu 1924 doğumlu Wilfried Herbrecht'in fiil ve hareketine uyan 3914 sayılı Kanunla muadil Askerî Ceza Kanununun 56 nei maddesinin «D» bendi delâletiyle ve «A» bendi gereğince ölüm cezasıyla teziyesine ancak tahkikatın seyri sırasında samimî itiraflarıyla tahkik keyfiyetini kolaylaştırmış olması mahkemeye takdiren cezanın tahfif sebebi kabul edildiğinden Türk Ceza Kanununun 59 neu maddesi mucibince müebbet ağır hapis cezasıyla teziyesine başkaca kanuni ve takdirî tahfif sebebi bulunmadığından Türk Ceza Kanununun 31 nei maddesi gereğince müebbeten âme hizmetlerinden memnuiyetine kanuni mahuriyet halinde bulundurulmaya maznuna aidolup suç teşkil etmeyen ve suçla ilgisi bulunmayan kitap ve eşyalarının kendisine iadesine karar verildiği ve 12 . 3 . 1956 tarihinde tevkif edilerek cezasının o günden bu yana infaz edilmekte bulunduğu anlaşılmıştır.

3. Hükümlü 10 Aralık 1962 tarihinde Nevşehir Cezaevinden Türkiye Büyük Millet Meclisine göndermiş bulunduğu 18 Aralık 1962 tarihinde 5795 sayı tahtında kaydedilen af istemini ihtiva eden dilekçesinde işlemiş olduğu suçtan dolayı büyük bir nedamet hissi içerisinde bulunduğundan sıhhi durumunun ayrıca bozuk olduğundan Türk Milletinin af ve atıfetine nail olmak istediğinden halen olduğu gibi bu aftan sonra da iyi bir insan olacağından bahisle affedilmesini talebetmiş ve ayrıca Federal Almanya Hükümetinin de hükümlünün hali hazır durumu göz önünde bulundurularak ayrıca Hükümetimizden af isteğinde bulunduğu görülmüştür.

4. Dilekçe Karma Komisyonu hazırlanmış bulunduğu kanun tasarısında af talebini hükümlünün durumu ve çekmiş olduğu cezanın miktarını göz önünde tutarak kabul etmiş ve tasarı iadeden evvel komisyonumuzdan konu 16 . 4 . 1964 tarihli toplantısında görüşülmüş ve Hükümet temsilcilerinin iştirakiyle affedilmesinin uygun olacağı kabul edilmiştir.

Millet Meclisi Adalet Komisyonunda hazırlanan bu rapor ve yeniden düzenlenen kanun metni ayrıca Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilmiş ve ancak Cumhuriyet Senatosunda Anayasamızın 92 nei maddesinde gösterilen müddetten daha fazla kaldığı gerekçesiyle 769 kanun sayısı verilmek suretiyle Cumhurbaşkanının tasvibine sunulmuş ve yukarıda izah edildiği tarzda usul yönünden muamele noksan görülerek Anayasamızın 93 nci maddesi gereğince tasarı komisyonumuzca yeniden iade edilmiştir.

Yeniden yapılan tetkikat sonunda Dilekçe Karma Komisyonunca hazırlanan kanun tasarısının tedvin yönünden noksan ve istenilen sonucun tahakkukuna imkân vermiyeceği düşünüldüğünden Türk Ceza Kanununun 101 nei maddesinin uygulanmamasına mütedair birinci maddesine ikinci bir fıkra eklenmesi uygun görülmüştür. Bu fıkranın eklenmemesi halinde hükümlü af ile ceza evinden tahliye edildiği takdirde üç sene daha Türkiye'de emriyeti umumiye nezareti altında bulundurulmak zorunda kalmış olacaktır. Eklenen bu fıkra ile bu mahzur bertaraf edilmiş ve tasarının diğer maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Komisyonumuz af konusunda mücerret Anayasamızın 64 nci maddesinin ruh ve esprisine sadık kalarak af ve atıfet esası üzerinden bu sonuca varmış ve hükümlünün affında memleketimiz için sosyal menfaatlerin mevcut bulunduğu hususunu göz önünde tutmuştur. Hükümet temsilcileri affedilmesi lâzımgeldiği mütalâasında bulunmuşlardır.

Ayrıca hüküm tarihi hükümlünün hapishanede kaldığı süre ve T. B. M. Meclisine yapmış bulunduğu müraعات tarihi ve tasarının tabi olduğu muamele ve evvelce Millet Meclisi Genel Kurulunca müzakere ve kabul edilmiş olması hususları göz önünde tutularak tasarının öncelik ve ivedilikle görüşülmesine de karar verilmiştir.

Genel Kurulun tasvibine sunulmak üzere işbu rapor Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Adalet Komisyonu

Başkan	Başkan V.	Sözcü	Kâtip
İstanbul	Kars	Kastamonu	Niğde
<i>I. H. Tekinel</i>	<i>A. A. Çetin</i>	<i>S. Keskin</i>	<i>Y. Arıbaş</i>
Aydın	Burdur	Elâzığ	Kırklareli
<i>R. Özarda</i>	<i>I. H. Boyacıoğlu</i>	<i>K. Nedimoğlu</i>	<i>M. Atagün</i>
İçel	Van	Hakkâri	
<i>M. Arıkan</i>	<i>M. S. Yıldız</i>	<i>A. Karahan</i>	

Anayasanın 93 ncü maddesi gereğince bir daha görüşülmek üzere Cumhurbaşkanlığınca Türkiye Büyük Millet Meclisine geri gönderilen Millet Meclisinin kabul ettiği metin

Alman uyruklu Wilfried Herbrecht'in geri kalan cezasının affı hakkında Kanun

MADDE 1. — Millî Müdafaaya hiyanet suçundan müebbet hapse hükümlü Almanya'nın Dortmund şehrinde Klara Hilde'den doğma, Alman tâbiyetinden Lodwick Kari oğlu, 1924 doğumlu Wilfried Herbrecht'nin, Ankara Garnizon Kumandalığı Siyasi Mahkemesinin 24 Eylül 1957 tarihli esas 1957/55, karar 1957/16 ve Askerî Yargıtay Birinci Ceza Dairesinin 9 Aralık 1957 tarih ve esas 1957/3912, karar 1957/3658 sayılı ilâmiyle hükümlü bulunduğu müebbet ağır hapis cezasının geri kalan kısmı affedilmiştir.

Adı geçen hakkında Türk Ceza Kanununun 101 nei maddesi hükmü uygulanmaz.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Adalet ve Millî Savunma Bakanları yürütür.

Millet Meclisi

Adalet Komisyonunun değıştiriş

Alman uyruklu Wilfried Herbrecht'in geri kalan cezasının affı hakkında Kanun

MADDE 1. — Millî Müdafaaya hiyanet suçundan müebbet hapse hükümlü Almanya'nın Dortmund şehrinde Klara Hilde'den doğma, Alman tâbiyetinden Lodwick Kari oğlu, 1924 doğumlu Wilfried Herbrecht'nin, Ankara Garnizon Kumandanlığı Siyasi Mahkemesinin 24 Eylül 1957 tarihli esas 1957/55, karar 1957/16 ve Askerî Yargıtay Birinci Ceza Dairesinin 9 Aralık 1957 tarih ve esas 1957/3912, karar 1957/3658 sayılı ilâmiyle hükümlü bulunduğu müebbet hapis cezasının geri kalan kısmı affedilmiştir.

Adı geçen hakkında Türk Ceza Kanununun 101 nei maddesi hükmü uygulanmaz.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Adalet ve Millî Savunma Bakanları yürütür.

